

VERA OSOIANU

UN DECENIU SUB SEMNUL REFORMEI

Biblioteca Națională a Republicii Moldova

**BIBLIOTECA NAȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

VERA OSOLANU

**UN DECENIU
SUB SEMNUL REFORMEI**

o/b

Chișinău • 2005

Proiectul editorial "Moldavica"

Idee, coordonare: Alexe Rău

Director de proiect: Elena Turuta

Coperta: Dragoș Popa Miu

Tehnoredactare computerizată: Oxana Plugaru

Osoianu, Vera. Un deceniu sub semnul reformei / Biblioteca Națională a Republicii Moldova. – Chișinău: BNRM. – 182 p. + 10 p. fotogr.; 20 cm, 150 ex.

© Biblioteca Națională, 2005

© Vera Osoianu

ISBN 9975-9994-7-6

CZU 02(478)

021.8(478)

O.86

ANII FRUMOȘI AI VERUȚEI OSOIANU

Și dacă mi-a venit titlul sub care am a înșira rândurile ce urmează, nu e din pricina unor amintiri suspecte (căci suspiciunile sunt semnul inculturii provinciale), ci e ca să depănăm împreună firul unei vieți ce se împlinește nerăsfățată de destin, caută a fi într-un mediu iremisibil deasupra căruia atârna neconținut întrebarea-paloș a lui Hamlet. Un mediu care necesită în mod obvios să fie omenit, lucru imposibil de realizat în afara unei stirpe cu adevărat suverane, demne, bune și culte. Bună în sensul αἰγιονόου-ului platonian, de care societatea noastră tranzitorie, cu fovismul, cu cutumele lupești ale ei este prăpăstios de departe. O viață care decurge, totodată, și din firea protagonistei noastre, iar firea de cele mai multe ori decide dacă persoana va fi un exponent, un ipochimen sau o cumpănă între aceste două. Dar ce ne facem cu norocul omului? Eheu, iată-ne raționând despre o ființă care e mai mult praxis și anima. Cel puțin așa am cunoscut-o mai de mult.

O vedeam ca pe o alicire aurie, dar firească, printre etalările și epatările tribuluui nostru tineresc de la facultate. Era timidă oare? Încheindu-mi cu diplomă de excelență studiile, am rămas ca lector conferențiar la catedra de biblioteconomie și țineam câteva cursuri, inclusiv acela de organizare, cercetare și orientare a lecturii publice, ai cărui auditori era ea și colegii ei de la anul trei. O privire blondă mă asculta printre altele. Unui profesor preatânăr cum eram eu atunci i se puneau în sarcină nu doar însoțirea studenților la muncile colhoznice de toamnă, obligatorii pentru tineretul studios din acea vreme, dar și diferite misiuni „obștești”, cum ar fi gazeta de perete a Facultății de Biblioteconomie și Bibliografie, misiune care era cu atât mai agonală, cu cât rectoratul organiza anual treceri în revistă

ale „presei” universitare de perete, acordând premii importante și aducătoare de prestigiu. Făceam pe atunci coridor comun cu Facultatea de Jurnalistică, deci aveam de suportat o concurență dură în fiecare lună, nu doar la expoziția – concurs ce avea loc în fiecare an la Casa de Cultură a Universității. Distinsa profesoare de literatură română Elena Ciornâi spunea, în cadrul unui colocviu, că eu eram un om întâmplător la biblioteconomie, locul meu fiind la litere. Ei bine, ca redactor-șef al gazetei de perete „Bibliotecarul” n-am făcut decât să confirm concluzia doamnei profesoare. Am constituit o echipă redacțională de vis (eu concepeam rubricile și scriam sau redactam (lecturam) toate materialele, Pavel Todorov realiza prezentarea grafică pe pagini (fiecare rubrică avea o pagină distinctă), iar Vasile Căldare realiza grafica image-istă de ansamblu a gazetei. După încercarea din primul an de editare, au umat trei ani la rând în care nu doar captam atenția și preferințele cititorilor care traversau ori se aflau în coridorul în care erau expuse gazeta noastră și cea a studenților jurnaliști, ci am și ocupat locul întâi la trecerile în revistă universitare. Bucuros de succesele noastre, decanul Nicolae Brânzilă ne-a pus la dispoziție un mic auditoriu care a devenit „sediul redacției” noastre. Într-o zi, cum dactilografiam un eseu pentru pagina „Grafica de carte”, simt cum se apropie de mine privirea blondă care mă urmărea în timpul lecțiilor mele de la anul trei. Era ea, Veruța, venită să-mi propună pentru numărul următor un poem. Îmi propunea o poezie în care descria un copac ce-și desfăcea crengile asupra unui mormânt. Supraveghetorul gazetei noastre din partea organizației de partid a facultății era dna Maria Cekan, cenzorul nostru. Ea nu a acceptat poezia Veruței pe motiv că venea în disonanță cu „duhul optimist al vremii”. Regula însă era ca verdictul să-l spună autorilor nu supraveghetarea de partid, care trebuia să rămână oarecum în umbră, ci redactorul șef. Astfel mă văzui nevoit să-i explic Verei că poezia ei este nepublicabilă, invocând niște motive (minciuni) improvizate ad-hoc. Către acel moment privirea de grâu din auditoriu nu-mi mai era indiferentă, și bănuiesc că și ea era la fel, de vreme ce rămânea curgând aceeași

privire. După momentul respingerii poemului, însă, m-am temut mult timp să mă gândesc că există în clasă acea privire, acea promisiune și posibilitate de prietenie tinerească, platonice. Oare simțea și gândea și ea același lucru?

Apoi sosi timpul să-mi găsesc ceea ce la noi se numește „aleasa inimii” și același lucru se întâmplă cu Veruța, familiile noastre stabilindu-se atunci la Durești, fapt care ne-a permis să menținem relațiile noastre prietenești și să devenim chiar, din punct de vedere existențial, asemănători. „Norocul” nostru a ieșit atunci în scenă și a devenit un protagonist. Și se părea că nu putem face nimic. Eram ca niște spectatori ai propriului nostu destin. Nu dramatizam oare? Nu era și vina noastră? Așa ori altfel, am redevenit (ori am devenit și mai mult) prieteni, solidari la bine și la rău. Apăruse între noi un lucru comun care ne unea. Colegul nostru Matei Brașoveanu, într-un moment de deschidere sufletească între noi bărbații, recunoștea că este copleșit de feminitatea Veruței. „Chipul ei scrie chemarea”, a zis el într-o seară când îl frezam („îndeletnicire” pe care am moștenit-o de la tata) în sediul serviciului metodologic al BNRM. Și într-adevăr, frumusețea ei interioară ademenitoare (în pofida aparențelor fizice), desfăcea toate hotarele.

Cunoscând-o atunci îndeaproape, pot să spun cu mâna pe inimă, că ea nu era și nu este chiar atât de timidă și de descurajată cum arătau și arată aparențele. Din contra, a devenit o ființă mocnită, capabilă să se adapteze la diferite situații și la diferiți oameni în așa fel ca să se aleagă cu câștigul de cauză atât de necesar pentru a-și întreține fiul și pentru a supraviețui. În virtutea vicisitudinilor vieții, strategia aceasta se află uneori pe muchie de cuțit, dar Veruța a învățat a îmblânzi chiar și tăișurile. Iar caracterul i s-a făcut robust și statornic în toate, expresiile folosite de ea pentru a ne arăta atitudinea sa față de noi, față de faptele noastre cele bune sau reprobabile, au devenit ca niște apoftegme: „Ești din cale- afară”, „Te-am șters de la inimă” etcetera.

Ludmila Corghenci, care a făcut parte cu mine și cu Vera din echipa reformatoare a BNRM, o numește, într-un articol, „fața

morală a bibliotecii". Frumos spus. Dar nu și la fel de relevant. Ori, a fi „față morală”, înseamnă a nu te abate cu nici o iotă de la niște principii rigide, aproape canonice, a călca chiar pe niște destine în numele unui ideal declarat, a te afla în continuă și intransigentă luptă. "Fața omenoasă „- iată ce este Vera Osoianu. Ea se conduce de mulți ani nu de regula intransigenței, ci de aceea a potrivirii. A potrivirii în numele supraviețuirii. Oare nu are această strategie ceva comun cu înțelepciunea? Oricum, această manieră de abordare a vieții, de acomodare la feluriți oameni, la diferiți demnitari pentru a-i „converti” la înțelegerea problemelor ei existențiale și a-și asigura astfel menținerea pe waterlinie, pe linia realizării nevoilor ei materne pe care încearcă mereu să le conjuge cu interesele instituției noastre (de cele mai multe ori cu succes), configurează scutul imaginar al blazonului ei familial.

Și oare nu este adaptarea un sinonim al schimbării? Chipul blondei care parcă scria chemarea, cheamă de mai mulți ani schimbarea. Trăiește de mai mulți ani schimbarea. Este expresia de mulți ani a schimbării. Așa încât pare să aibă dreptate Tatiana Costiuc (distinsa noastră ex-coechipieră, devenită, de o vreme, căutătoare de agaton), care scrie într-un articol, că Vera este omul care crede cel mai mult în schimbare. Cum să nu creadă, dacă ea este schimbarea întruchipată?

Iată și amplitudinile evoluției sentimentului ei de schimbare: în 1992, când porneam reforma bibliotecară în Moldova, ea aborda biblioteca ca pe un templu, ca pe o biserică, iar pe bibliotecar – ca pe un sacerdot. Astăzi, mai ales după ce a revenit de la un stagiul de patru luni făcut în SUA, bibliotecile sunt, în opinia ei, „infrastructura intelectuală a unei țări”, lucru radical deosebit de viziunea ei din debutul reformei bibliotecilor moldovene.

La fel de sinuos a fost și drumul ei întru afirmarea profesională. Ca orice fire mocnită, ea se deschide încet, ca floarea de lotus. Și înainte de a exterioriza un gest, își va trece gândul printr-un rând de cumpene de ea însăși în interioru-i așezate. Și pentru orice cunoaștere depune un efort dublu, triplu, pentru a conferi, în măsura

posibilităților ei, temeinicie și rigoare cunoștințelor și obiceiurilor sale. Așa se face că, ajungând uneori tardiv la anumite cote de marcare ale „rubiconului” carierei, ea le cucerește definitiv, fără a recurge ulterior la reveniri la noastre funcții. A devenit un bibliotecar de referință, cu autoritate în Moldova, un foarte bun metoidist, apoi un bun șef de departament, iar astăzi mai e și un prim director adjunct serios, respectat, chiar agreabil. Și respectat nu doar de colectivul instituției, ci, iată, și de instanțele superioare față de care manifestă un curaj și uneori chiar un criticism demn de luat în seamă. Există o vorbă în Chișinăul actual, că adjuncții, în virtutea faptului că stau în spatele șefului lor, pot fi din oficiu mai curajoși, deoarece, conform legii, nu pot fi sancționați de instanțele superioare. Totuși, curajul ei pare să fie și de altă natură, este impregnat în el și ceva din cele văzute, înțelese, asimilate în țările occidentale pe care le-a vizitat. Apropo, o paralelă doveditoare a felului ei de ascensiune sunt tocmai călătoriile în străinătate. Se știe că deplasările peste hotare pentru cei din sfera bibliotecilor (mai ales a acelor subordonate Ministerului Culturii), nu erau finanțate de stat. Pentru a participa la o sesiune IFLA, pentru a face o vizită de documentare peste hotare, un stagiu în vreo țară occidentală etc. era (și mai este) nevoie să câștigi granturile unor fundații și structuri străine, mai ales ale fundației SOROS. Mulți ani la rând Vera depunea cereri la cea din urmă, de exemplu, dar era mereu tratată cu refuz. Căci și acolo au impact, uneori, volens-nolens, poate chiar în ciuda principiilor și fără știrea directă a fundației, grupuri aflate sub semnul lucrului care, într-o veche zicală românească, poartă fesul. Juriul (compus din persoane din afara fundației) de multe ori examina pe atunci nu numai sau chiar nu atât proiectul de participare la o acțiune de peste hotare, ci, nu rareori, „părerile” despre solicitant ale membrilor juriului. Iată de atunci Vera a început a se adapta tot mai evident la „vrăjmașii” ei, uneori chiar neținând cont de cutumele prieteniei. Ea îl întrece în acest sens chiar și pe Hristos - când e lovită pe un obraz, ea pune la bătaie nu doar și celălalt obraz, ci chiar și ființa sa. Ea a încercat parcă să transpună în practică sfatul unui

înțelept chinez care spunea așa: „Dacă nu poți preîntâmpina și opri răul, încearcă să-l prefaci în bine”. În plus, ce-i al ei e al ei - ea e o româncă în sufletul ei mult mai mult decât mulți din membrii juriilor „respingătoare” (alias-care îi respingeau cererile), drept care a câștigat simpatia unor frumoși colegi de peste Prut, mai ales pe aceea a Herminei Anghelescu. În fine, fiind șef al departamentului „Cercetare și dezvoltare în biblioteconomie” și apoi director adjunct, a luat în colimatorul său mai toate oportunitățile, evidente sau posibile, de vizitare a bibliotecilor etranjere, deasemenea să lege relații promițătoare cu diferite ambasade acreditate la Chișinău. Toți acești factori i-au permis să creeze multe oportunități pentru salariații BNRM și să efectueze ea însăși, în scurt timp, un stagiu de patru luni în SUA, să viziteze un șir de alte țări pentru enumerarea cărora nici nu am spațiu suficient. Într-un cuvânt, Vera a înțeles că tranziția (și Basarabia actuală) sunt un spațiu fovist, iar ființa și firea ei i-au indicat să se adapteze la el ca atare, păstrându-și în același timp, fața omenească (lucru care constituie, în opinia mea, cea mai mare performanță a ei).

Da, dar ne-am îndepărtat de această carte a Veruței. Sau poate că nu - cine știe... Ea avea și are, de tânără, dragoste pentru cuvânt, pentru limbă, fapt demonstrat de felul cum vorbește și cum scrie. Afară de asta, a prietenit mulți ani cu dna Podico, faimoasa autoare din anii studenției noastre a unui dicționar explicativ rus-român și român-rus, relație care a favorizat o bună cunoaștere de către ea a lexicului limbii noastre. „Vorbește curățel limba română”, spunea despre ea și despre Ludmila Corghenci regretata scriitoare Lidia Istrati. Așadar, Vera a scris articole, tablete, medalioane, studii, conferințe, pe care le-a prezentat mai întâi la simozioanele și conferințele lumii bibliotecare de la noi, le-a publicat în reviste și gazete, iar acum le-a inserat, pe cele mai reușite, într-un reprezentativ florilegiu. Studiul intitulat „Un deceniu sub semnul reformei” a crescut din comunicarea pe care a ținut-o la simpozionul „Anul bibliologic 2002”, consacrat împlinirii unui deceniu de la demararea reformei bibliotecare în Moldova. Un studiu despre problemele

biblioteconomiei moldave este de o sorginte similară. Predomină în această cărțulie impresiile ei din țările occidentale în care s-a aflat și în care a fost convertită la o altă viziune asupra biblioteconomiei. Experiența bibliotecilor din SUA, Franța, Finlanda și din multe alte țări, încercările de generalizare asupra unor probleme importante în ceea ce privește promovarea noilor tehnologii, democratizarea și informatizarea sunt firele directoare ale acestui mănunchi de articole.

Această carte este pe potriva Verei Osoianu, reflectă felul ei de a fi și, totodată, limitele bibliotecarilor basarabeni actuali, care încearcă să-și depășească condiția lor minoră din oficiu prin instruire și performanță. Încearcă și le reușește – și lor și Veruței. O (ii) felicit și le doresc mult spor în continuare.

Apropo, aceste rânduri ale mele și această cărțulie sunt prilejuite de niște ani rotunzi pe care îi face în toamna acestui an Veruța. Nu știu câți și nu am cum ști prea bine, căci ea a rămas aceeași privire de grâu din anii studenției. Așadar, parcă nu e nici o schimbare. Adică, nu - pare să fie una: o nuanță care adaugă tabloului cu lan de grâu ceva din spiritul și coloritul junglei. Prima impresie aparține de la naștere Verei, cea de a doua i-o adaugă, ei și nouă, actualitatea basarabeană, jungla constituțională care înlocuiește calitățile și talentele native, harul lui Dumnezeu cu cutumele legăturilor secrete, a „juriilor” și „comisiilor” false, arogante, hulpave, feroce.

Să ne trăiești, Veruțo. Să mai trăiască atât cât poate de mult omenia pe care din păcate, mulți o falsifică, ba ea este chiar sugrumată adeseori de faimoasa, draconica schimbare. Pe aceasta din urmă nu o mai chema atât de ostentativ, ci fii mai circumspectă, mai critică față de ea, ba chiar mai vigilentă. Ași vrea să cred că simțul matern din tine îți va ajuta să te distanțezi atunci când va fi oportun... Dar am eu oare dreptate în acest moment? Urmează-ți chemarea glasului tău interior, Veruțo. Și dacă el îți va dicta schimbarea, atunci așa să fie acum și pururea de-a pururi.

Alexe RĂU, august 2005

DIMENSIUNE MORALĂ A BIBLIOTECII

Insist pentru acest titlu, poate la prima lectură prea declarativ (mai ales în corelație cu persoana despre care scriu), dar dispun de o mulțime de argumente pentru a afirma cele spuse prin titlu. Relațiile mele cu Vera Osoianu, Director al Departamentului Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie al BNRM au ținut (și țin) de diferite ipostaze: colegi de serviciu, membri ai echipei top-ului „Cei mai buni bibliotecari ai anului 1998”, stagii comune în străinătate, membri ai echipei Școlii de Biblioteconomie din Moldova etc. Aceste realități mi-au oferit surse multiple de a cunoaște pe Vera Osoianu, omul Bibliotecii Naționale, dar și al nostru, al tuturor.

Vera Osoianu mereu mă incită și mă pune în fața nevoii de a-mi organiza munca profesională prin prisma unor proiecte de interes comun. Or, primele luni ale anului 2002 au fost marcate de un eveniment: revenirea Verei din Statele Unite ale Americii după un stagiu îndelungat, sprijinit de Ambasada acestei țări în Republica Moldova. Vizitele în interes de serviciu ale bibliotecarilor în spațiile Departamentului Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie al BNRM sunt întotdeauna frecvente, dar, cred, că în această perioadă comunicarea a fost deosebit de intensă. Pentru fiecare dintre noi ea a găsit timp, și mai ales informația relevantă profesională de care suntem mult dornici. Au urmat, în ultimul timp, o serie de articole și prezentări în publicațiile de specialitate, discursuri la reuniunile profesionale, ba chiar și niște vizite-răspuns ale specialiștilor din domeniul biblioteconomiei din SUA. Ce va mai urma? Știu că mai are multe proiecte, programe atât în cadrul Bibliotecii Naționale, cât și a Școlii de Biblioteconomie. Ce aș dori, de fapt, să scot în evidență prin cele menționate? Ca și în multe alte situații, Vera Osoianu a demonstrat,

că face cu adevărat „tot ce se poate face”, că este corectă față de toți cei care investesc în persoana și bibliotecara Vera Osoianu.

Cred eu, că Vera Osoianu face parte din acele categorii, despre care filozoful, psihologul și pedagogul francez Gaston Berger (1896-1960) spunea: „Când vedem pe cineva pentru prima dată și ne întrebăm „cu cine avem de a face”, ceea ce vedem din el la început este mai puțin persoana sa decât personajul”. Vera Osoianu nu se deschide în fața tuturor și cu prima ocazie, apreciind în fiecare ceea ce vine din interiorul omului. În acest sens fiind necesare timp și „puduri de sare”. Caracterul, ansamblul personalității Verei Osoianu se face pe parcurs, prin comunicare, prin activități și discuții în comun, prin situații concrete. În acest sens aș specifica acele trăsături morale, pe care le-am depistat la ea pe parcursul anilor de colaborare: simțul onoarei și al datoriei, corectitudinea, principialitatea, responsabilitatea, autoexigența hărnicia și modestia, chibzuința, sobrietatea și simplitatea, demnitatea personală, decența și devotamentul, altruismul. Conviețuirea în comunitatea profesională, dar și în afara acesteia, Vera Osoianu și-o construiește în baza deschiderilor afective și volitive, cu răbdare, calm, stăpânire de sine, tact, consecvență, fermitate, mândrie.

Aș mai zice, că Vera Osoianu este o luptătoare. Destinul profesional (dar și cel personal) a pus-o des în fața unor situații dificile și descurajatoare. Firavă și blândă, în astfel de cazuri creează impresia că știe cum să-și dubleze energia. Nu se descurajează, ci vede în dificultăți stimulente viitoare.

Fiecare dintre noi are o istorie care ne-a făcut ceea ce suntem, afirmă același Gaston Berger. Istoria personală a Verei Osoianu se împletește organic cu cea a BNRM, cu a biblioteconomiei naționale și cu multe evenimente, cărora încă rămâne să le facem loc. Vă îndemn s-o cunoașteți, să comunicați, să sorbiți din acel volum imens de cunoștințe și gânduri profesionale.

Ludmila CORGHENCI,
Director adjunct al Departamentului
Informațional-biblioteconomic ULIM, director ȘBM

UN DECENIU SUB SEMNUL REFORMEI*

Atunci când propuneam drept generic pentru simpozionul „Anul bibliologic 2000” *Reforma bibliotecară după 10 ani: bilanțuri și strategii de viitor*, cineva dintre colegi se întreba: „Dar a avut oare loc reforma?”. Așa cum știm din evoluția lucrurilor și dacă reforma înseamnă schimbare, transformare, atunci sigur că a avut loc. De aici și insistența de a pregăti această temă pe care o văd nu atât ca o retrospecție sau cum, ar spune dl director Alexe Rău, „o inventariere a evenimentelor”, dar poate mai mult ca un elogiu pentru acei care au început reforma și au dus pe umeri tot greul începutului, mulți dintre ei aflându-se azi aici, cât și pentru acei care s-au alăturat din mers.

Marcăm o aniversare de 10 ani, iar odată la atâtea ani poate fi permisă și o abatere de la cifre și analize, cu atât mai mult că în acești ani a fost înfăptuit un lucru colosal. S-a transformat radical starea de lucruri cu care începeam ultimul deceniu al mileniului II, deși lucrul acesta nu întotdeauna este recunoscut.

Ce au însemnat pentru biblioteconomie cei 10 ani parcurși sub semnul reformei? Vom încerca să facem abstracție de greutatea financiară care au însoțit acești ani, pentru că aici n-a fost în puterea noastră să schimbăm nimic. A fost un cataclism social inerent hotărâului dintre două lumi, care nu putea fi evitat.

Iar dacă ne reușește această abstracție și ne putem concentra numai la aspectele profesionale, va trebui să recunoaștem că în acești ani au fost puse bazele biblioteconomiei naționale, aceasta fiind și cea mai mare realizare:

* Comunicare prezentată în cadrul Simpozionului “Anul bibliologic 2000”

- a fost elaborată și practic realizată concepția Sistemului Național de Biblioteci;
- s-a înfăptuit descentralizarea rețelelor de biblioteci publice și reorganizarea organizatorică a acestora;
- s-a revenit la C.Z.U.;
- s-a produs reforma învățământului superior în domeniul bibliologiei și științei informării;
- s-a lucrat în vederea apropierii sistemului de perfecționare profesională de spiritul biblioteconomic mondial;
- au fost definite funcțiile centrelor biblioteconomice și a rețelelor de biblioteci;
- în scopul asigurării bunului mers al activității bibliotecare a fost elaborat cadrul de reglementare a activității bibliotecare de nivel național, iar reieșind din aceasta a fost constituit și cadrul de reglementare de nivel local;
- au fost puse bazele colaborării cu biblioteci din alte țări și organizații profesionale internaționale și s-a făcut mult pentru sincronizarea cu gândirea și practica europeană;
- a început automatizarea proceselor de prelucrare a documentelor și de servire a cititorilor;
- au fost puse bazele editării publicațiilor naționale de specialitate;
- a suferit schimbări însăși mentalitatea bibliotecarilor, de aceasta depinzând în mare măsură tot ce s-a întâmplat bun în acest deceniu, dar și toate câte ne-au dus înapoi sau în cel mai bun caz, ne-au ținut pe loc.

Reforma bibliotecară a reușit să îmbunătățească comunicarea între biblioteci pe de o parte și între biblioteci și beneficiarii lor, pe de altă parte. S-a încercat întărirea și extinderea cooperării interbibliotecare spre avantajul bibliotecilor și al beneficiarilor.

Reușind să învingă dificultățile de ordin material, bibliotecile au izbutit să organizeze manifestări culturale de excepție, justificându-și locul binemeritat de centru cultural al comunității.

Dacă încercăm totuși o retrospecție ne vom aminti că la baza reformei au fost 4 documente esențiale care au bulversat în 1991

întreaga activitate bibliotecară. Mă refer aici la ordinul nr.86 din 18 aprilie 1991 al Ministerului Culturii și Cultelor al Republicii Moldova „Cu privire la reorientarea completării fondurilor și excluderea publicațiilor superflue, depășite moral, nesolicitate de cititori și care nu țin de profilul de activitate al bibliotecilor publice” care a fost primul dintre documentele despre care urmează să vorbim.

Al doilea document în ordinea cronologică a fost ordinul nr.215 din 8 octombrie 1991 „Despre revenirea la Clasificarea Zecimală Universală a publicațiilor intrate în biblioteci” care se înscria în contextul măsurilor privitoare la depolitizarea instituțiilor de cultură, urmărind scopul alinierii bibliotecilor din Republica Moldova la metodologiile și tehnicile biblioteconomice moderne promovate pe plan internațional. În condițiile în care trecuseră doar câțiva ani de la finisarea în 1984 a trecerii de la CZU la Clasificarea Bibliotecar Bibliografică sigur că ordinul nu putea să nu fi fost luat în țepă, dar ochii sperie, iar mâinile bucură. Și treptat a fost rezolvată și această problemă de importanță vitală pentru viitorul activității bibliotecare.

A urmat apoi ordinul nr.219 din 10 octombrie 1991 „Despre reorganizarea organizatorică a bibliotecilor publice din Republica Moldova” însoțit de Regulamentul cadru și Normativele de organizare și funcționare a bibliotecilor publice care au fost și printre primele documente oficiale de reglementare a activității bibliotecare în limba română. Astăzi, după trecerea a 10 ani, vom găsi argumente și pro și contra descentralizării activității bibliotecare, dar iarăși - nu a fost nimic de făcut. Avea loc un proces de descentralizare a statului și bibliotecile nu puteau rămâne o excepție.

La 24 decembrie 1991 prin Hotărârea Colegiului Ministerului Culturii și Cultelor a fost aprobat Modelul Strategic al Sistemului Național de Biblioteci al Republicii Moldova care definea principiul social fundamental de funcționare a S.N.B., acesta constând în îmbinarea intereselor naționale cu valorile general umane și realizarea acestui principiu prin constituirea și dezvoltarea patrimoniului; prin formarea unor fonduri bibliotecare corespunzătoare intereselor și orientărilor Statului și comunicarea

colecțiilor prin garantarea dreptului universal al omului de acces la documente și informație.

Spunea cu o ocazie dl director Alexe Rău, că acesta este singurul program strategic care a fost realizat și va trebui să-i dăm deplină dreptate.

A urmat apoi aprobarea Statutului BNRM, Statutul Bibliotecii pentru copii „Ion Creangă”, înregistrarea Statutului ABRM și al Societății Biblioofililor, Legea cu privire la biblioteci, Regulamentul de organizare și funcționare a CBN, cadrul de reglementare a bibliotecilor universitare și a celor speciale etc.

Greutățile perioadei de tranziție cu care a coincis reforma nu puteau să nu afecteze rețelele de biblioteci. A fost aproape desființată rețeaua bibliotecilor sindicale, a fost serios afectată rețeaua bibliotecilor publice (și nu mă refer aici la aspectul cantitativ, pentru că, deși numărul de biblioteci a scăzut de la 1938 în 1991 la 1403 în 2001, dacă excludem cele 360 biblioteci din Transnistria, practic 175 biblioteci au fost comasate și era clar că în condiții de asemenea austeritate puțini primari vor finanța mai mult de o bibliotecă publică, deci va trebui să acceptăm această idee, cu atât mai mult că nu ne ajung doar câteva biblioteci ca să fim în concordanță cu standardele recomandate de Carta pentru bibliotecile publice și agreate de UNESCO, Uniunea Europeană și IFLA). Aspectul calitativ este cel care ne dă dureri de cap și în timpul ce urmează toate eforturile vor trebui concentrate în această direcție. Despre aceasta, urmând să vorbim și la consfătuirea privind *Indicatorii de performanță*.

Vom lăsa pentru altă discuție problemele cu care se confruntă bibliotecile, pentru că pe parcursul acestor ani au fost scoase în evidență nu o singură dată și pentru că nu putem vorbi despre ele, făcând abstracție de ritmul în care reforma se derulează în celelalte segmente ale vieții sociale și economice. Dar să fim convinși că ele nu au rezolvare fără conștientizarea la toate nivelurile a importanței bibliotecilor în dezvoltarea națională și socială în general și mai ales ca parte a politicii de educație națională.

Sigur că în acești 10 ani au fost și greșeli, căci nu puteau să nu fie într-o tranziție atât de îndelungată și nu întotdeauna lucrurile au mers așa cum se dorea. S-a întâmplat să ne întoarcem și înapoi, pentru ca, regroupând forțele, să reluăm același drum, dar este omeneste să și greșești și succesorii vor fi acei care vor judeca dacă și unde am greșit.

Dar nimeni nu va fi în drept să conteste faptul că acei care s-au aflat pe primul val al reformei au avut o mare responsabilitate, dar și o mare greutate de dus.

La prima ediție a Anului bibliologic care se desfășura sub genericul Anul bibliologic 1991 și își desfășura lucrările în incinta Centrului Republican de Cultură și Artă au fost prezentate 15 comunicări. Citesc câteva nume în ordinea în care figurau în program: Alexe Rău, Ludmila Corghenci, Claudia Balaban, Elena Corotenco, Petru Racu, Lidia Kulikovski, Tamara Baghici, Nelly Turcan etc. Las comentariile pe seama Dumneavoastră.

Dar așa cum marcăm o dublă aniversare: 10 ani de la începutul reformei și a 10-a ediție a Anului bibliologic- iar o aniversare presupune și un cuvânt bun, să ne felicităm stegarii și să ne felicităm reciproc, pentru că am ajuns împreună până aici și pentru că nu ne-am rătăcit prin hățișurile perioadei de tranziție.

Prin tradiție organizarea manifestărilor de specialitate ține de competența Direcției Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie. Dincolo de greutățile legate de organizare, toate edițiile Anului Bibliologic au fost pentru noi mai mult decât principala manifestare a anului, au fost adevărate sărbători, prilej de întâlnire anuală cu prieteni mai vechi și mai noi, iar așa cum evenimentul se consumă la început de primăvară, și un motiv de noi speranțe. Să ne dorim împreună cât mai mulți ani bibliologici și cât mai multe sărbători.

BIBLIOTECA VIITORULUI: CONTURURI NOI PE FUNDAMENT VECHI

Presă de specialitate din ultimii ani dezbate foarte insistent probleme legate de rolul și locul bibliotecii în Societatea Informațională, despre rolul bibliotecii în dezvoltarea democratică și economică, despre misiunea bibliotecii de a susține implicarea indivizilor și a organizațiilor în dezvoltarea societății civile etc. Un loc aparte este rezervat implicării bibliotecilor în aprofundarea înțelegerii democrației și sporirii abilităților de promovare a schimbărilor democratice. Sunt inițiate cercetări care au menirea de a ajuta bibliotecarii la integrarea noilor tehnologii în aria competențelor și contribuțiilor tradiționale, și la înțelegerea mai bună a schimbărilor din mediul bibliotecar.

Baza unei societăți democratice o constituie accesul egal pentru toți cetățenii la resursele de cultură și cunoaștere. Accesul la informație și cunoaștere este un drept de bază și este fundamental pentru cetățenia activă în societatea informațională. Fără acestea nu există democrație. Pentru prosperarea democrației sunt esențiale următoarele momente:

- ◆ organizarea de către societate a serviciilor informaționale;
- ◆ accesul la informația necesară pentru o cetățenie activă;
- ◆ accesul la metadate (informații despre informații) și la informații.

Valorile de bază ale societății democratice sunt:

- ◆ dreptul și abilitatea de a folosi informația;
- ◆ dreptul și abilitatea de a practica cetățenia;
- ◆ dreptul și abilitatea de autoexprimare și creativitate;

- ♦ accesul la informații;
- ♦ copyrightul.

O societate democratică trebuie să ofere cetățenilor informații corecte, la timpul și în locul potrivit, adecvate particularităților de vârstă și nivelului de calificare și cunoaștere. Serviciile de informare ale bibliotecilor trebuie să se bazeze pe:

- ♦ orientarea către cititor;
- ♦ feedbackul operativ;
- ♦ controlul calității;
- ♦ continuitate și responsabilitate.

Abilitatea de a dirija circulația informației se impune ca o deprindere civică de mare importanță și ca parte a instruirii la toate nivelurile și pe tot parcursul vieții.

Pentru asigurarea accesului la informație și cunoaștere pentru toți cetățenii și pentru realizarea dreptului tuturor cetățenilor la servicii egale trebuie elaborat un plan de acțiuni care să stea la baza Strategiilor de dezvoltare a bibliotecilor pe termen lung. Planul trebuie să garanteze servicii de informare axate pe necesitățile utilizatorului pentru toți cetățenii prin susținerea bibliotecii hibrid.

O primă preocupare este ca biblioteca să dețină:

- ♦ personal instruit și competent;
- ♦ infrastructura tehnologică modernă;
- ♦ standardele necesare.

Rezervele informaționale ale bibliotecilor constituie capitalul de valoare al societății bazate pe cunoaștere. Bibliotecile:

- ♦ păstrează valorile de bază ale societății informaționale,
- ♦ susțin accesul la cunoaștere și cultură,
- ♦ dezvoltă limba și gândirea indivizilor,
- ♦ sprijină abilitățile de cetățenie în societatea informațională,
- ♦ contribuie la cunoașterea culturii proprii și a altor culturi, susținând înțelegerea mai adâncă a persoanei proprii și a altor persoane.

Pentru schimbarea și dezvoltarea de mai departe a domeniului bibliotecar este necesară:

- ♦ modernizarea infrastructurii tehnologice, dezvoltarea și respectarea standardelor privind transferul de date, instruirea utilizatorilor în vederea folosirii computerelor și a serviciilor bazate pe WEB;
- ♦ garantarea serviciilor informaționale digitale prin dezvoltarea comunicațiilor electronice;
- ♦ evaluarea serviciilor informaționale la nivel național pentru clarificarea faptului dacă toți utilizatorii se bucură de drepturi egale privind accesul la informații;
- ♦ monitorizarea necesităților speciale ale serviciilor de bibliotecă în cadrul programelor naționale;
- ♦ garantarea de către stat a finanțării serviciilor web de nivel național și a sarcinilor speciale ale bibliotecilor;
- ♦ creșterea competenței personalului de bibliotecă.

Strategia de dezvoltare pe termen lung asupra căreia se lucrează în ultimul timp trebuie să prezinte viziuni și obiective privind accesul la cunoaștere și cultură, să identifice necesitățile de schimbare și dezvoltare, să prezinte măsuri menite să garanteze tuturor cetățenilor, inclusiv copiilor, servicii de informare și să definească rolul autorităților finanțatoare și ale statului. Rezultate cu adevărat bune pot fi obținute numai printr-o colaborare cu adevărat efectivă a organelor tutelare, a statului și a altor parteneri. Strategia trebuie să fie elaborată în așa fel ca să poată servi drept bază pentru negocierile cu guvernul și alte organe de decizie.

Intrarea bibliotecilor în Era Informațională presupune: resurse umane, infrastructură, telecomunicații etc. Bibliotecarii din Moldova intră în această lume, pentru mulți aproape necunoscută, de pe poziții care nu ne avantajează sub nici o formă. Tot mai mult ne confruntăm cu necesitatea de modernizare în toate componentele sale: activități și servicii oferite, spații de amplasare, colecții, personal, legislație, instruire etc.

Eforturi uriașe trebuie depuse pentru a implementa în societate ideea că biblioteca este instituție strategică, factor activ în procesul de democratizare, civilizare și modernizare a țării și că toate

strategiile de dezvoltare elaborate de comunitățile locale trebuie să includă problemele bibliotecilor.

Acum, când se încearcă elaborarea unei politici naționale privind Societatea Informațională, trebuie prinsă din start ideea că biblioteca are de jucat un rol esențial în această mișcare de idei.

În acest scop instituția bibliotecară are misiunea de a-și apăra cauza și a apropia autoritățile naționale și locale de recunoașterea rolului esențial pe care biblioteca, în calitatea sa de serviciu public, îl poate juca în viața comunității pe care o servește.

Asigurarea accesului la informația de domeniu public, creată de autoritățile publice, trebuie să devină fundamentul politicii naționale de informare și să servească dezvoltării democrației și libertății.

Autoritățile publice, precum și bibliotecile, arhivele și alți furnizori de informații trebuie să-și asume responsabilitatea principală pentru accesibilitatea și managementul informației ca domeniu public.

Principiile fundamentale ale managementului informațional trebuie să funcționeze în felul următor: informația creată de autoritățile publice trebuie să fie considerată de disponibilitate publică și orice excepții de la această regulă trebuie justificate, minimalizate și efectuate în corespundere cu prevederile legii.

Politica națională informațională trebuie să se bazeze pe principiul accesibilității informației guvernamentale. Orice politică informațională națională trebuie să aibă drept scop dezvoltarea societății bazată pe cunoaștere, precum și dezvoltarea societății civile.

Bibliotecile de azi constituie o instituție indispensabilă societății civile și un mijloc efectiv de edificare a acesteia.

Bibliotecile trebuie să-și impună imaginea de spații deschise, primitoare, care oferă siguranță și accesibilitate pentru toți membrii comunității.

Pentru a acoperi aceste roluri, bibliotecile trebuie să rămână în continuare relevante pentru toți membrii comunității din aria de servire.

Având în vedere interesele utilizatorilor actuali, bibliotecile trebuie să-și amplifice eforturile pentru a ajunge la non-utilizator. O cale sigură spre non-utilizatori este colaborarea cu alte servicii publice, precum educația, sănătatea, servicii sociale, serviciile de organizare a timpului liber.

Pe viitor va crește rolul bibliotecilor în dezvoltarea lecturii, serviciilor și obligațiilor digitale, coeziunii comunitare și valorilor civice. Se va ține cont de faptul că orele de funcționare trebuie să acopere necesitățile și posibilitățile tuturor beneficiarilor.

- Pentru a se apropia mai mult de comunitățile pe care le servesc, bibliotecile trebuie să-și facă publice prioritățile și scopurile.
- Programele naționale să fie suficient de flexibile pentru a fi adaptate la necesitățile locale.

Este cunoscut faptul că practic nici una dintre bibliotecile din lume nu are resursele pe care și le-ar dori sau de care consideră că are nevoie. Pare de necrezut atunci când te gândești la Biblioteca Congresului cu cele peste 124 milioane unități de păstrare și cu cea mai frumoasă clădire din câte au existat cândva sau la Biblioteca Muzeului Britanic, sau la Biblioteca Națională a Franței, sau la Biblioteca Orășenească Helsinki, Finlanda fiind recunoscută, pe drept cuvânt, lider mondial în automatizarea proceselor de bibliotecă, cu cele 99% de procese biblioteconomice automatizate, lider mondial în arhitectura de bibliotecă și lider european în dezvoltarea serviciilor de bibliotecă. Cu toate acestea, fiecare director de bibliotecă anume aceasta va susține și va trebui să recunoaștem că aceasta este realitatea. Sigur că proporțiile și caracteristicile problemelor existente sunt mult prea diferite și variază de la țară la țară și de la regiune la regiune. Decalajul problemelor actuale poate fi ușor observat la o încercare de a urmări dezvoltarea bibliotecilor din cadrul Uniunii Europene. Însăși sărăcia relativă a țărilor membre variază considerabil, de la 8% în Danemarca la 23% în Portugalia. Ca și societatea, bibliotecile s-au divizat în bogate și sărace. Diferențele de potențial dintre biblioteci afectează dreptul la informație care ar

trebui să fie egal pentru toți. Să luăm un indice foarte reprezentativ cum ar fi extinderea accesului la Internet. Acesta variază enorm: de la 8% în Grecia la 48% în Suedia.

Pentru majoritatea bibliotecilor sunt caracteristice probleme legate de:

- *modernizarea spațiilor și a echipamentelor.* În anii '80, majoritatea bibliotecilor din țările dezvoltate au suportat o schimbare de paradigmă bazată pe introducerea computerizării. Desăvârșirea acestor schimbări de paradigmă a variat de la țară, la țară, dar scopurile finale au fost aceleași. În majoritatea țărilor introducerea OPAC-ului și a altor servicii on-line a fost mult mai greoaie și a durat mult mai mult decât introducerea Internetului ca serviciu public.

- *diversificarea serviciilor.* O problemă prioritară pentru mai toate bibliotecile este ajustarea serviciilor oferite la necesitățile tuturor grupurilor de beneficiari din aria de servire. Criteriu prioritar la selectarea serviciilor oferite trebuie să fie impactul asupra vieților oamenilor.

- *actualizarea colecțiilor.* Calitatea colecțiilor este motivația principală pentru majoritatea beneficiarilor de a veni și a rămâne la bibliotecă.

- *sporirea competenței profesionale a personalului de bibliotecă.* Se impune mai ales alfabetizarea digitală, instruirea personalului în vederea folosirii tehnologiilor informaționale și a Internetului, instruirea publicului în vederea folosirii noilor tehnologii. Premiul Fundației Bill & Melinda Gates Access to Learning de 1 milion de dolari, care este cel mai important premiu pentru lumea bibliotecară, se acordă bibliotecii care întrunește următoarele criterii: disponibilitatea accesului publicului la tehnologii informaționale moderne; instruirea personalului în vederea folosirii tehnologiilor moderne în servirea publicului; instruirea publicului în vederea folosirii tehnologiilor societății informaționale. Bibliotecile trebuie să facă față competiției intense din sfera recrutării și menținerii personalului. Bibliotecarii cu studii

superioare sunt atrași spre sectorul privat, unde salariile și condițiile de activitate sunt mult mai spectaculoase. Se impune dezvoltarea unei noi generații de lideri de bibliotecă.

– *securitatea patrimoniului bibliotecii*. În pofida introducerii în biblioteci a sistemelor de securitate antifurt, camerelor video de supraveghere, posturilor specializate de control, dispariția și deteriorarea cărților este încă o problemă pentru majoritatea bibliotecilor. Biblioteca Congresului are date dispărute aproximativ un milion de publicații, în jur de 250 mii de publicații sunt date dispărute la Biblioteca Muzeului Britanic.

– *asigurarea finanțării*. Finanțarea nesatisfăcătoare este cauza principală în activitatea inefficientă a bibliotecilor. Posibilitățile financiare nu permit bibliotecilor să asigure standardele necesare serviciilor de lectură publică. Practic toate bibliotecile raportează reducerea mijloacelor pentru achiziții, pentru întreținere, reduceri de personal. Este înregistrată și reducerea orelor de funcționare a bibliotecii. Raportul Asociației Bibliotecarilor Americani privind finanțarea bibliotecilor din SUA semnalează probleme asemănătoare în foarte multe biblioteci. Pentru a acoperi golurile financiare se încearcă căutarea unor forme alternative de finanțare. Fundațiile și societățile de tipul „Prietenii bibliotecii” au un aport deosebit în colectarea de fonduri. În zece ani de activitate, Fundația Bibliotecii Publice Boston a adunat peste 56 milioane de dolari care au fost folosiți pentru modernizarea și diversificarea serviciilor oferite. La etapa inițială de creare a Bibliotecii Naționale Digitale, Biblioteca Congresului a primit 98 milioane de dolari din partea statului și 76 milioane din partea diferitor organizații nonguvernamentale.

– *salarizare*. Pe tot parcursul evoluției profesiei de bibliotecar, salarizarea a fost cea mai discutată, dar și mereu nerezolvată problemă. Indiferent de nivelul de dezvoltare a țărilor, salarizarea bibliotecarilor este mult inferioară altor profesii. O estimare aproximativă a salariilor în diverse țări este greu de realizat întrucât factorii implicați sunt extrem de numeroși și de diverși. Faptul însă că un salariat al Bibliotecii Congresului are salariul de 80 de ori mai

mare decât un bibliotecar de aceeași calificare de la noi nu lasă loc pentru nici un fel de comentarii.

Atât bibliotecarii, cât și factorii de decizie sunt conștienți de problemele existente și foarte mulți încearcă o redresare a situației, sigur în măsura posibilităților. În vara anului 2004, societatea britanică a fost practic bulversată de apariția studiului privind activitatea bibliotecilor publice „A cui este responsabilitatea” („Who’s in charge”) efectuat de Tim Coates. Este de remarcat faptul că autorul nu reprezintă tagma bibliotecarilor, fiind expert în domeniul cărților, licențiat la Oxford, precum și faptul că studiul său a urmat unui alt studiu („Overdue”) „Întârziații” efectuat de Fundația Laser care a avut în vizor aceleași probleme legate de biblioteca publică și viitorul ei. Concluziile ambelor studii sunt aproape identice: dacă nu vor fi luate măsurile de rigoare, cât mai urgent, în următorii 20 de ani societatea britanică ar putea rămâne fără serviciile bibliotecilor publice cunoscute în formula de azi. Publicații prestigioase precum „The Times”, „The Observer”, „The Guardian”, „The Independent” au luat atitudine publicând ecouri din partea reprezentanților celor mai diverse segmente sociale. Spre onoarea lor, reprezentanții puterii nu s-au lăsat așteptați și imediat au convocat summitul unui „grup de experți de nivel înalt”, reprezentând Departamentul Cultură, Media și Sport, ministrul artelor lordul McIntoch etc. La summit a fost anunțată o alocație suplimentară de 2 milioane lire sterline pentru susținerea programelor curente de activitate privind dezvoltarea serviciilor de bibliotecă. S-a făcut și remarcă că această suplimentare nu va rezolva și alte mari probleme precum achiziția de carte și spațiile de amplasare asupra cărora și-au pus amprenta anii și finanțarea nesatisfăcătoare. Faptul că puterea a reacționat cu atâta promptitudine dă mari speranțe pentru viitorul bibliotecilor publice din această țară.

Grija față de bibliotecă (acolo unde are loc) este dictată de faptul că instituția bibliotecară influențează masiv cinci segmente ale vieții publice :

1. Educația: Sprijinul autoeducației și instruirii pe tot parcursul vieții. Presa de specialitate din ultimul timp definește bibliotecile

drept „Universități de la colțul străzii”. Astăzi este absolut imposibil să-ți imaginezi o universitate sau colegiu funcționând efectiv fără o bibliotecă bună. Bibliotecile au menirea de a educa gustul pentru lectură și instruire și a face din lectură un obicei pentru toată viața. Ideea despre aportul bibliotecii în instruirea pe tot parcursul vieții a prins foarte bine în societatea americană. Nu întâmplător, în anul 2004, Președintele Bush a suplimentat bugetul Institutului Serviciilor Muzee și Biblioteci cu încă 32 milioane de dolari la cele peste 164 milioane alocate anterior, bani destinați susținerii programelor privind instruirea pe tot parcursul vieții. În anul 2005 bugetul Institutului a fost suplimentat cu încă 160 milioane de dolari. Fiind instituții deschise pentru toți, bibliotecile sunt plasate ideal pentru a recunoaște și ajuta persoanele care au nevoie de instruire. Un studiu efectuat recent în Marea Britanie releva faptul că 70% dintre copii au convingerea că biblioteca este unul din cele mai bune locuri unde poți învăța în afara școlii.

2. Politica socială: Asigură protecția socială în cultură. Joacă un rol important în prezervarea moștenirii culturale locale. Sprijină grupurile de beneficiari dezavantajați fizic și social, minorități naționale etc.

3. Informarea: Asigură dreptul la informație. Oferă noi servicii de informare indispensabile unei societăți unde drepturile individuale și necesitatea de a cunoaște sunt esențiale. Egalitatea accesului la informații și instruire este vitală dacă bibliotecile își propun să ofere tuturor oportunitatea de a-și realiza din plin potențialul. În condițiile apropierei de societatea bazată pe cunoaștere, impusă de tehnologiile informaționale, necesitatea asigurării accesului la informații pentru fiecare capătă noi dimensiuni. Rețineți însă că pe viitor bibliotecile se vor orienta și la oferirea răspunsurilor de-a gata.

O problemă care se conturează tot mai mult și care pe viitor va da mari bătăi de cap lumii bibliotecare ține de disonanța dintre dreptul la informație și dreptul la proprietatea intelectuală. Tendința globală este pentru mai multă protecție și mai multe drepturi asupra proprietății intelectuale, care este văzută din ce în ce mai mult ca un

drept ce poate fi comercializat. Aceasta poate afecta accesul la informația de bază, la materialele educaționale și de studiu, la resursele culturale – toate cruciale pentru dezvoltare. Acest pericol va fi mai mare în țările cu democrații în curs de dezvoltare precum țara noastră, unde cenzura ideologică care ne-a afectat anterior va fi înlocuită cu cenzura economică. Să nu uităm nici de faptul că cele mai bune informații, cele mai prețioase baze de date nu pot fi accesate în Internet gratuit.

În scopul ocrotirii serviciilor viitoare de bibliotecă, diminuării inegalității digitale, încurajării valorilor democratice, bibliotecarii trebuie să depună eforturi în vederea asigurării accesului la informație și să vegheze asupra corectitudinii legilor ce reglementează dreptul la proprietatea intelectuală.

4. Dezvoltarea culturală: oferă diverse publicații și servicii în dependență de interesele utilizatorilor, constituind o etapă esențială în calea spre cunoaștere și creativitate.

5. Dezvoltarea economică: bibliotecile joacă un rol important în dezvoltarea serviciilor de informare privind businessul și toate sferele adiacente, ajutând indivizii în căutarea de slujbe și în recalificare, instruire continuă etc.

Ultima ediție (1995) a Manifestului UNESCO despre biblioteca publică declară că biblioteca publică este poarta locală spre cunoaștere și oferă condiții de bază pentru instruirea pe tot parcursul vieții, luarea independentă a deciziilor, dezvoltarea culturală a indivizilor și a grupurilor sociale.

Bibliotecile influențează masiv segmentul recreație și cultură, asigurarea bunăstării sociale (servind la domiciliu persoanele cu diverse dezabilități, oferind spații pentru diverse activități, unde indivizii pot să se relaxeze). Problemele privind incluziunea socială sunt caracteristice mai ales țărilor ex-soci-aliste. Programul PULMAN menționa că „preocuparea față de utilizatorii cu handicap potențiali este esențială pentru ca bibliotecile publice să rămână competitive: pe măsură ce populația Europei îmbătrânește, un număr tot mai mare de persoane în vârstă vor avea dificultăți de vedere sau

alte tipuri de invalidități. Bibliotecile publice de pe continentul nostru riscă excluderea a 10% dintre europeni ca utilizatori potențiali dacă nu se iau anumite măsuri specifice”. O experiență deosebită în servirea persoanelor cu diverse handicapuri, a pensionarilor, bolnavilor etc. a acumulat Biblioteca Orășenească Helsinki. Biblioteca a rezolvat problema accesului fizic (în clădire, săli de lectură, la rafturi), accesului intelectual (la conținutul purtătorilor de informații, inclusiv la materialele în format electronic) și instruirii personalului de bibliotecă în vederea satisfacerii cerințelor specifice persoanelor cu handicap. Majoritatea bibliotecilor din Moldova au restanțe considerabile la rezolvarea acestor probleme. Servirea la domiciliu a acestor categorii de beneficiari ar putea fi o rezolvare imediată a problemei. Din diverse motive nici această soluție nu este folosită prea frecvent.

Tehnologiile informaționale sunt un mijloc de a redefini importanța bibliotecii pentru societate. În acest context bibliotecile viitorului vor avea următoarele priorități:

- ◆ Vor oferi persoanelor de toate vârstele posibilitatea de a dobândi noi deprinderi, de a folosi creativ informația și a-și îmbunătăți calitatea vieții;
- ◆ Vor fi părți integrate ale sistemului educațional;
- ◆ Vor asigura incluziunea socială și vor fi cu adevărat deschise și accesibile pentru toți, și vor oferi acces atât la resursele tradiționale, cât și la resursele on-line;
- ◆ Vor oferi acces la tehnologiile și serviciile informaționale care anterior erau inaccesibile comunității;
- ◆ Vor fi în centrul comunității oferind oportunități de recreare și făcând disponibile informații despre toate aspectele vieții;
- ◆ Vor oferi acces la informațiile oficiale și guvernamentale cu scopul de a da posibilitate persoanelor să se implice în procesele democratice;
- ◆ Vor fi tot mai implicate în alfabetizare. În acest scop bibliotecile pot promova propriile programe ori pot susține programele inițiate de alte organizații.

Acestea sunt sarcini uriașe, dar în deplină concordanță cu tradițiile bibliotecii publice de instituție deschisă, accesibilă, parte componentă a comunității.

Serviciile oferite copiilor vor avea menirea să asigure posibilități pentru dezvoltarea individuală prin altoirea dragostei pentru carte și lectură încă din fragedă copilărie. Lectura trebuie să devină pentru această categorie de cititori un obicei și o cultură, dar nu obligație sau impunere. Este esențială contribuția bibliotecilor în asigurarea necesităților de destindere și recreare ale copiilor, precum și în dezvoltarea intelectuală, emoțională, socială, educațională și lingvistică. Aceste sarcini sociale biblioteca le realizează și oferind spații unde copiii pot citi, studia, căuta în Internet sau cunoaște alți copii. Este o posibilitate de a întâlni alte persoane pe un teritoriu neutru, dar sigur și bine reglementat.

În ultimii ani, în diverse țări au fost făcute mai multe tentative de a defini mai precis rolul bibliotecii publice. O cercetare mai recentă, efectuată în Anglia, cerea utilizatorilor bibliotecii publice să definească motivul principal de frecventare a bibliotecii. Interesant că și în cazul bibliotecilor cu facilități de folosire a tehnologiilor informaționale relativ dezvoltate răspunsul era „pentru a împrumuta cărți” și aceasta în timp ce foarte mulți văd în folosirea tehnologiilor informaționale un mijloc de creștere a rolului și importanței bibliotecii în societate. Probabil aici și-a spus cuvântul tradiția prin care a merge la bibliotecă pentru a împrumuta cărți și a găsi informații este parte integrantă a vieții și un fel de a fi pentru foarte multe persoane. De peste 500 de ani de când au apărut cărțile tipărite, cititul a devenit pentru mulți un mod de viață. Într-un sondaj recent 80% dintre persoanele chestionate au răspuns că preferă să cumpere cărți în format tradițional decât varianta lor digitală.

Personalul, colecțiile, programele și serviciile trebuie să reflecte comunitatea din aria de servire a bibliotecii. Bibliotecile publice nu sunt numai spații simple de depozitare. Ele sunt și vor continua să fie locuri de întâlnire, centre de instruire, puncte de acces la noile tehnologii.

După hotare sunt în mare vogă centrele de business organizate în spațiile bibliotecilor publice, unde personalul din sfera businessului poate face copii la materialele necesare, trimite faxuri, unde au la dispoziție Internetul cu conectare rapidă etc.

Într-o lume dominată de televizor și Internet, bibliotecile publice sunt silite să ofere baze de date on-line disponibile 24/7, resurse digitale, echipamente pentru materiale video și audio, computere pentru accesul public. Aceste servicii specializate necesită spații adecvate, mobilă specială, planuri complexe de electrificare, aranjamente de lumină etc.

Este aparent că deseori bibliotecilor publice le lipsește un scop bine definit spre care să-și centreze activitatea și prioritățile. În ultimii ani se acordă tot mai multă atenție unor noi roluri, dar în același timp bibliotecile sunt reluctante când e vorba să renunțe la alte roluri tradiționale.

Bibliotecile publice încearcă continuu să contextualizeze utilizarea informației, folosind-o în contextul necesităților pentru comunitățile locale, dar și a priorităților internaționale, naționale, regionale și locale. În trecut bibliotecile au demonstrat flexibilitate vizavi de schimbările externe. Întrebarea-cheie este dacă ele se pot schimba destul de repede pentru a rămâne relevante pentru Societatea Informațională.

Există atât de multe lucruri pe care biblioteca le face, dar și mai multe care pot fi făcute. Se zice că atunci când vrei să faci ceva, găsești nenumărate posibilități, dar încă și mai multe argumente găsești atunci când cauți justificarea de a nu face ceva.

În ultimul timp se vorbește mult despre rolul bibliotecii în Societatea Informațională. În acest context esența bibliotecii și a serviciilor de informare va consta în rolul de intermediar între utilizator și universul informației. Va crește în continuare rolul de socializare a indivizilor. În SUA tot mai mulți indivizi vin la bibliotecă pentru a citi un ziar, ca să nu-l citească acasă în singurătate. Crește și numărul persoanelor care vin la bibliotecă pentru a se face utili societății. În bază de voluntariat activează majoritatea

societăților „Prietenii bibliotecii” atât de răspândite în SUA, care se ocupă de colectarea de fonduri, vânzarea publicațiilor scoase din inventar sau donate de diverse organizații și persoane particulare. Voluntarii se ocupă și de procese biblioteconomice precum aranjarea la raft a publicațiilor restituite, igienizarea publicațiilor, restaurarea etc. Sigur este vorba aici și de un anumit nivel de trai, când strictul necesar pentru asigurarea unui trai decent nu este o problemă. Și actele de caritate, și munca de voluntariat, atât de răspândite în SUA, presupun un anumit nivel de dezvoltare de care nu se poate face abstracție sub nici o formă.

Tot mai des este întâlnit termenul „bibliotecile ca spațiu”. În instituțiile academice, bibliotecile sunt loc de întâlnire pentru studenți și profesori.

Printre prioritățile bibliotecilor publice din multe țări se evidențiază: promovarea lecturii și instruirea pentru toți, indiferent de venit, mediu social, economic etc.; dezvoltarea abilităților necesare accesului digital; locul de lider în promovarea incluziunii sociale în comunitate și edificarea identității comunitare. O altă prioritate: dezvoltarea abilităților personalului din sfera serviciilor pentru public pentru ca acestea să poată juca un rol esențial în perioada dinamică a schimbărilor în care sunt antrenate bibliotecile publice.

Studiul PLIS (Public Library in the Information Society) care face parte din Programul Comisiei Europene pentru Biblioteci, care este cel mai complet studiu despre bibliotecile publice și care analizează rolul și viitorul celor peste 40 000 de biblioteci publice din Europa, menționează că rolul bibliotecii publice este perceput ca o prelungire a valorilor tradiționale ale acesteia.

Proгноzele privind evoluția activității bibliote-cilor în următorii ani prezic trecerea treptată de la accentul pus pe colecții la accentul pus pe resursele electronice. Va câștiga teren biblioteca hibrid unde vor conviețui atât resursele electronice, cât și resursele tradiționale. Deși părerile bibliotecarilor și beneficiarilor vizavi de Internet s-au polarizat, este clar că Internetul nu este un pericol pentru bibliote-că și nici un substituent al acesteia. Internetul nu a înlocuit nimic, a

oferit doar noi și rapide posibilități de informare. Cât despre calitate, rămâne de discutat. Bibliotecarii americani sunt de părerea că Internetul a mărit interesul față de biblioteci, arhive și muzee. Văzând lucrarea în Internet, utilizatorul dorește să vadă originalul. În lumea virtuală hotarele dintre bibliotecă, arhivă și muzeu dispar.

Se pare că în viitor dominația asupra Internetului în aria noastră va deveni și o problemă politică. Începutul anului 2005 a fost marcat de anunțul făcut de motorul de căutare Google de a oferi acces la peste 15 milioane de cărți și documente aflate în posesia a cinci dintre cele mai prestigioase biblioteci din zona în care se vorbește limba engleză. Faptul că „anglo-saxonii” vor realiza un pas major în proiectul „bibliotecii universale” le-a provocat francezilor un sentiment de teamă că limba și cultura franceză vor ajunge într-o zi undeva la „periferie”. Președintele Franței, Jacques Chirac a anunțat o contraofensivă împotriva a ceea ce denumeste „dominația culturală americană”. Chirac vrea să atragă sprijinul guvernelor europene într-un proiect de mai multe milioane de euro: postarea literaturii europene pe Internet. În acest scop urmează a se întâlni cu experți din mai multe țări ale Uniunii Europene. La întâlnirea cu ministrul culturii Renaud Donnedieu de Vabres și directorul Bibliotecii Naționale Jean-Noel Jeanneney, Președintele Chirac a cerut acestora să analizeze condițiile în care colecțiile marilor biblioteci ale Franței și Europei să poată să apară cât mai repede în Internet. Referindu-se la Proiectul Google (4,5 miliarde de pagini de text), Jean-Noel Jeanneney, directorul Bibliotecii Naționale a Franței, menționa că proiectul Google va fi de mare ajutor pentru cercetători și o mare șansă pentru națiunile sărace să aibă acces la informație. În același timp ar putea fi și o amprentă strivitoare a Americii asupra modului în care generațiile viitoare vor privi lumea. Franța are deja o alternativă la Proiectul Google, dar destul de modestă în comparație cu acesta. Este vorba de „Gallica”, proiectul prin care au fost postate on-line peste 80.000 de lucrări și 70.000 de imagini. Urmează postarea stocului de ziare franceze din secolul al XIX-lea, din colecția Bibliotecii Naționale a Franței.

Odată cu câștigarea terenului de către Internet se întetesc și discuțiile despre utilitatea bibliotecarului. La începutul anului 2005 presa de specialitate din Occident relatează despre intenția administrației Universității Bangor din Wales de a elibera 8 din cei 12 bibliotecari câți număra personalul Bibliotecii, pe motiv că studenții pot găsi cea mai mare parte a informației on-line. Se propunea ca personalul Bibliotecii să fie limitat la: un catalogator, un expert în completarea fondului, un bibliotecar-șef și un bibliotecar specializat în literatura cu caracter juridic. Conform ziarului „The Guardian” „documentul consultativ” emis de Universitate menționa că prin reducerea numărului de bibliotecari instituția va salva aproximativ 566 mii de dolari. Bibliotecara Eileen Tileen spunea angajatului ziarului că cei din conducerea Universității cred că Internetul exclude necesitatea personalului calificat, pe când ea de fapt crede că Internetul a complicat folosirea resurselor și că utilizatorii au nevoie de a fi ghidați în marea de informații. Tot mai mulți bibliotecari profesioniști susțin ideea că „ceea ce îi trebuie cel mai mult Internetului este un bibliotecar”. Deci aici se anunță o luptă care trebuie câștigată.

Tot mai des apare întrebarea (după părerea unora fatală pentru indexatorii din bibliotecă): este oare necesară structurarea informației dacă există motoare de căutare atât de eficiente, face să ne organizăm documentele dacă putem pur și simplu să le căutăm. Referindu-se la acest subiect dna Hermina Anghelescu menționa că „sarcina bibliotecilor este să explice publicului novice menirea organizării informației. Și aici sunt voci care spun că nu mai e nevoie de bibliotecari/biblioteci când totul este pe Internet. Bibliotecarii sunt în campanie permanentă pentru a-și dovedi utilitatea și contribuția la organizarea haosului din Internet. Da, pornind de la cuvinte (nici nu le pot spune „cheie”) motorul de căutare regăsește documentele/materialele... problema este ce faci cu 10000 de site-uri regăsite? Câte sunt relevante pentru subiectul căutat? La câte ecrane avem răbdare să ne uităm? Literatura spune că nu la mai mult de 2-4, ceea ce înseamnă mai puțin de 50 de site-uri”.

Conform studiului „Bibliotecile publice și Internetul: 2004” 99,6% dintre bibliotecile publice din SUA sunt conectate la Internet și dintre acestea 98,6% oferă acces public pentru utilizatori.

Este o realizare importantă dacă luăm în considerare faptul că în urmă cu 10 ani numai 20,9% dintre bibliotecile publice ofereau servicii Internet.

Raportul a identificat trei domenii importante de investiții începând cu 1997: granturi federale pentru tehnologii alocate prin Programul servicii de biblioteci și tehnologii; desconturi e-rate pentru infrastructura de telecomunicații; finanțarea de stat și locală, inclusiv sprijinul fundațiilor.

În luna iunie 2005 lista de discuții Biblos publică o informație despre o bibliotecă universitară din Austin Texas care era pe cale să elibereze un spațiu unde erau depozitate 90.000 de volume. Spațiul eliberat trebuia să fie ocupat de o sală de computere, care, după spusele oficialităților universitare, să corespundă mai bine mediului fiind deschis 24 ore 7 zile pe săptămână. Unul dintre beneficiarii bibliotecii expunea părerea că această înlocuire a cărților cu calculatoare este doar un prim pas spre schimbările viitoare dictate de era digitală. „Poate peste 40 de ani când vom privi filme în ochelarii de soare și vom citi ziare pe telefonul mobil ideea necesității unei clădiri pline cu cărți va părea la fel de ridicolă ca un sertar plin cu fișe”.

O idee asemănătoare, o bibliotecă fără cărți, a fost realizată cu câțiva ani în urmă la Biblioteca Universității de Stat Wayne. A fost creat un centru de informare cu 700 de computere care funcționează non-stop. Însă mai târziu biblioteca a fost remodelată ca să poată avea și o colecție de cărți care numără aproximativ 100.000 de exemplare.

Diversificarea și perfecționarea tehnologiilor societății informaționale influențează masiv prioritățile de activitate ale bibliotecilor axându-le pe promovarea informației. Bibliotecile din SUA și din țările Uniunii Europene experimentează masiv posibilitățile tehnologiilor moderne în scopul de a oferi beneficiarilor servicii de calitate indiferent de arealul geografic; mărimea bibliotecii

și a colecțiilor; timp. Acestui scop servește mai ales Rețeaua Globală de Referințe Virtuale QuestionPoint întreținută de Biblioteca Congresului și OCLC, GLIN (Rețeaua Globală de Informații Juridice) etc. Accesul non-stop la informații, precum și diversificarea acestora va fi și în viitor prioritatea bibliotecilor. Aici trebuie concentrată atenția bibliotecarilor pentru a face față concurenței impuse de alte instituții promotoare de informații. Experții care ne-au vizitat țara au remarcat în unanimitate faptul că în virtutea tradițiilor și a instruirii, bibliotecarii din țara noastră sunt mai mult custozi ai cărților și periodicelor și mai puțin promotori ai informației. Aici avem de muncit și încă foarte serios, dacă vrem să avem viitor. Fără această schimbare bibliotecile nu se vor putea ține pe linie de plutire și nici nu vor putea să facă față concurenței impuse de alți promotori de informații.

După părerea mea succesul bibliotecilor publice americane rezidă în faptul că în SUA nu numai beneficiarii cunosc că biblioteca este cel mai indicat loc pentru a găsi o informație. Însuși producătorii de informații au convingerea că odată ajunsă la bibliotecă, informația va intra în circuit și va ajunge în mod sigur la destinatar. Legătura dintre bibliotecă și producătorii de informații este esențială pentru ambii, dar mai ales pentru binele beneficiarului.

Dreptul la informații este unul dintre drepturile fundamentale și și-a găsit oglindire în Declarația fundamentală despre drepturile omului. Cu 10-15 ani în urmă, când au apărut primele contacte mai serioase cu Occidentul, iar prin studierea limbilor și cu literatura de specialitate editată acolo, bibliotecarii moldoveni au preluat sloganul „informația este putere”. Pentru foarte multe biblioteci publice acest mare adevăr și până acum tot la nivel de slogan a rămas. Nu veți întâlni prea multe biblioteci unde să găsești:

- ◆ orarul trenului, autobuzului, microbuzului etc;
- ◆ cum să pregătești pachetul de documente pentru pensionare;
- ◆ cum să completezi declarația pe venit;
- ◆ cum să investești mai rațional banii și care sunt băncile care oferă cele mai avantajoase dobânzi;

- ◆ cum se face asigurarea medicală;
- ◆ adresele organizațiilor de caritate;
- ◆ adresele organizațiilor care oferă diverse granturi și posibilități de instruire;
- ◆ cum să perfecțezi documentele pentru a înfia un copil;
- ◆ cum să ajuți adolescentul să reușească la școală;
- ◆ sfaturi importante pentru părinți;
- ◆ cum să pregătești copilul de școală;
- ◆ cum să faci economii la energia electrică;
- ◆ ce să faci dacă s-a stins lumina;
- ◆ cum să începi construcția unei case și unde poți găsi cele mai bune materiale de construcție.

Nu trebuie să fie ceva neobișnuit pentru o bibliotecă publică nici o listă de literatură pentru minoritățile sexuale. Toată lumea plătește taxe și respectiv toată lumea are drepturi egale. Când beneficiarul pășește pragul bibliotecii, intră în universul comunității de care aparține și tot ce are tangențe cu această comunitate trebuie să fie concentrat aici. Aici se ascunde sensul noțiunii „biblioteca centrul comunității” sau „biblioteca inima societății”, sau „biblioteca centru cultural al comunității”. Există multe roluri și de mare valoare pe care bibliotecile pot să le joace în secolul XXI, dar, la sigur, cel mai important va fi cel de „intermediar informațional al comunității”, un organism care înțelege atât interesele utilizatorilor, cât și universul informației, și modul de organizare a acesteia, iar mai presus de toate dezvoltă și promovează mecanismele care leagă aceste două elemente împreună. Axa principală o vor constitui necesitățile societății bazate pe posibilitățile și circumstanțele locale.

Concluzii:

În anii următori va crește semnificația bibliotecii ca:

- loc pentru instruire și noi experiențe, mesager al cunoașterii și culturii,
- loc unde informația va fi mânărită cu pricepere și organizată în corespundere cu necesitățile utilizatorilor,

- portal către informație și comunicare electronică,
- parte a societății bazată pe cunoaștere și instruirea cetățenilor pe tot parcursul vieții.

Importanța resurselor WEB și a comunicării electronice va spori numai când aceste conținuturi vor fi folosite, și va depinde de cât de bine știu utilizatorii să folosească informația pentru a-și îmbunătăți calitatea vieții.

O prerogativă a viitorului rămâne unirea bibliotecilor și a serviciilor informaționale în rețele și dezvoltarea infrastructurii tehnologice necesare pentru aceasta.

Discuțiile despre rolurile și prioritățile bibliotecii viitorului vor continua, însă un lucru trebuie să ne fie clar: locul pe care biblioteca urmează să-l ocupe în societatea viitoare nu este hotărât. Locul trebuie câștigat și bibliotecarii sunt acei care trebuie să lupte pentru a-l câștiga.

Dacă vom reuși să sporim rolul bibliotecilor de instrumente efective în susținerea democrației, educației, culturii și dezvoltării economice, vom putea contribui la schimbarea viitorului democratic al țării.

PROBLEME DE ACTUALITATE ȘI DE PERSPECTIVĂ ÎN BIBLIOTECONOMIE

La cea de-a 10 ediție a Simpozionului Științific Anul Bibliologic care coincidea cu aniversarea de 10 ani de la începutul reformei bibliotecare în Moldova făceam o trecere în revistă a principalelor documente și evenimente care au stat la baza reformei. Așa cum repetarea este mama științei ne vom aminti și cu această ocazie de renumitul ordin „86”, de ordinele „Despre revenirea la Clasificarea Zecimală Universală”, „Despre reșezarea organizatorică a bibliotecilor publice din Republica Moldova și desigur despre Modelul Strategic al Sistemului Național de Biblioteci al Republicii Moldova. Tot ce a urmat mai apoi, Legea Bibliotecilor. Statutul Bibliotecii Naționale, Statutul Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, regulamentele de organizare și funcționare ale bibliotecilor universitare și speciale, Statutul ABRM, Statutul Societății bibliofililor, Consiliul Biblioteconomic Național, Regulamentul de organizare și funcționare a bibliotecilor publice. Statutul Școlii de Biblioteconomie din Moldova au fost etape firești ale evoluției bibliotecare, dar care au avut ca bază de pornire documentele despre care aminteam mai sus. Toate acestea au marcat, dar și influențat perioada care trebuia să fie de tranziție. Din păcate după 12 ani noi tot în tranziție suntem, ceea ce nu înseamnă însă că stăm pe loc pentru că acolo unde nu ne mișcăm noi ne ia înainte mersul firesc al lucrurilor. Într-o lume în continuă schimbare ori te miști, de bună voie ori ești forțat să te miști altfel te înghite vârtejul și te acoperă rutina. Așa se întâmplă că indiferent de greutatea economică, financiară, socială și nu în ultimul rând de mentalitate, evoluția bibliotecară are loc. Două sunt izvoarele care alimentează această evoluție: unul intern și altul extern.

Schimbările care au avut loc în societate n-au putut să nu influențeze această evoluție, iar contactele cu lumea și experiența exterioară i-au dat noi forme și expresii grăbindu-i apropierea de actualitate. Imboldul principal pentru schimbările conștiinței bibliotecarilor au fost schimbările din societate și respectiv cursul spre democratizarea acesteia precum și tranziția spre economia de piață (s-a format piața informațională, s-au scumpit cărțile, edițiile periodice etc.); a devenit mai flexibilă concepția instruirii (au apărut noi forme de instruire contraplată, s-au deschis noi instituții de învățământ, au apărut noi profesii, noi categorii de cititori – toate acestea au înaintat noi cerințe față de biblioteci). În încercarea de a răspunde necesităților de informare ale utilizatorilor bibliotecile completează fondurile cu noi purtători de informație. S-au diversificat serviciile oferite de biblioteci. Au apărut mediatecile, accesul la Internet. Centrele de Informare în diverse domenii apărute în majoritatea bibliotecilor județene cu suportul financiar al Fundației SOROS au schimbat sau ar trebui să schimbe prioritățile de activitate ale bibliotecilor județene.

Asimilarea noilor tehnologii informaționale a schimbat din temelii tradițiile domeniului influențând masiv toate aspectele activității bibliotecare.

În ultimii ani se accentuează tot mai vădit diferența dintre bibliotecile din spațiul rural și cel urban, fenomen menționat și la ultimul congres al bibliotecarilor și aceasta în mare parte pe fonul introducerii noilor tehnologii informaționale.

Aproape pe neobservate s-a produs trecerea de la conceptul de bibliotecă de masă (massovaia biblioteka) la cel de bibliotecă publică. La prima vedere s-ar părea că este același lucru, dar este sau ar trebui să fie total diferit în esență. Și diferența constă în faptul că biblioteca de masă a fost o instituție ideologică în slujba unui partid având scopul de a pune la dispoziția cititorilor fondurile deținute, 60% din care o constituia literatura social-politică.

Biblioteca publică prin însăși esența ei trebuie să fie accesibilă tuturor categoriilor de cititori indiferent de orientarea politică,

religioasă sau de alt fel, momente care și-au găsit oglindire în toate cele trei ediții ale manifestului UNESCO cu privire la biblioteca publică. Scopul principal al bibliotecii publice este de a facilita accesul patronilor la informație indiferent de locul unde este stocată aceasta.

Biblioteca publică este și trebuie să fie orientată la necesitățile de informare ale individului, dar și ale societății în întregime. Scopul principal al Bibliotecii publice nu mai este educația (există alte instituții mai în drept să o facă: școala, familia, biserica) și nici dirijarea lecturii. Promovarea informației trebuie să fie în centrul atenției și nu numai folosind resursele informaționale deținute de bibliotecă, dar și cele aflate în alte biblioteci și chiar în alte țări.

În virtutea tradițiilor și a educației noi suntem mai mult custozi ai cărților și periodicilor și mai puțin promotori ai informației. Anume aici trebuie făcută schimbarea și introducerea noilor tehnologii informaționale înclină treptat centrul de greutate în favoarea informației, dar mult prea încet, iar frâna principală o constituie mentalitatea bibliotecarilor dictată de mai mulți factori, dar și de conservatorismul care ne caracterizează profesia.

Este mult de muncit pentru a schimba imaginea bibliotecii și a bibliotecarului în societate.

Societatea cunoaște foarte puțin despre bibliotecă și bibliotecar, despre resursele și activitatea acestora și nici nu este pregătită pentru a înțelege și aprecia rolul și locul bibliotecii în comunitate cu atât mai puțin să apere biblioteca și să-i ajute la rezolvarea problemelor.

Procesul de colaborare a bibliotecii cu organele puterii este nesemnificativ. Reprezentanții puterii nu văd un partener în persoana bibliotecarului, nu consideră necesar de a-și face publică activitatea. Bibliotecile publice din SUA de exemplu dețin rapoarte de activitate financiară ale municipalităților, unde este lămurit cum și în ce scopuri a fost cheltuit fiecare bănuț public.

Pe de altă parte bibliotecarii nu întotdeauna pot demonstra convingător necesitatea unor proiecte de lungă durată și se limitează la unele activități de o singură dată, de la caz la caz.

Se impune existența unor proiecte de stat (dar nu numai pe hârtie) pentru construirea unor spații pentru biblioteci, pentru modernizarea bibliotecilor, pentru informatizare etc. Este clar că o primărie oricât de prosperă n-ar fi, și exemplu este primăria Chișinău, nu poate face față cu forțe proprii unor proiecte costisitoare.

Poate este timpul să reanimăm câte ceva din tradițiile vechi, dar și să preluăm niște idei noi de la colegi de peste hotare: precum societățile „Prietenii bibliotecii”, „Prietenii cărții”, Fundații ale bibliotecilor, consilii ale cititorilor etc.

Peste hotare aceste structuri se bucură de mare popularitate și aduc un aport considerabil la creșterea prestigiului bibliotecii.

Fundația Bibliotecii Publice Boston în zece ani de activitate (fondată în 1992) a adunat peste 54 milioane dolari care au fost folosiți în special în scopul diversificării serviciilor oferite beneficiarilor.

Bibliotecile n-au reușit să atragă suficient atenția personalităților politice și a reprezentanților bussines-ului.

În majoritatea materialelor de promovare a Bibliotecii Publice Boston figurează într-un context sau altul numele primarului orașului. La remarca mea că aceasta pare a fi un fel de publicitate proprimar mi s-a răspuns: cauza este reciprocă, pentru că nu există persoană care să susțină și să promoveze mai bine biblioteca decât o face primarul.

Evoluția biblioteconomiei din Moldova este puternic influențată și de contactul cu lumea exterioară. În ultimii ani bibliotecile din Chișinău poate cel mai rar, din alte localități, au fost gazdele a numeroși specialiști din domeniu de peste hotare. Pe de altă parte bibliotecarii din Moldova participanți la conferințe internaționale, întruniri și instruirii de nivel internațional și național, vizite de studiu și documentare, proiecte de colaborare, au venit cu noi idei care au influențat în mare parte schimbarea din bibliotecile noastre. Este înțelept să înveți din greșelile altora, iar contactul cu lumea profesională exterioară ne poate ajuta să evităm unele greșeli și să salvăm importante resurse umane și materiale necesare experimentărilor.

Un imbold pentru evoluție îl reprezintă și Școala de Biblioteconomie care în ultimii doi ani a fost scena unor importante manifestări de instruire cu participarea unor personalități notorii ale domeniului atât de nivel național cât și internațional.

Oricâte scuze și argumente n-am căuta pentru a justifica mersul lent al schimbărilor în bibliotecile noastre un lucru va trebui să ne fie clar: aceste schimbări nu pot fi gândite decât în contextul dezvoltării societății, dar și a erei informaționale. Manifestul IFLA despre Internet aprobat de către Biroul Executiv IFLA la 27 martie 2002, susține că asigurarea accesului liber la informație, indiferent de mijloacele folosite și de hotarele geografice este sarcina principală a profesiei.

În Internet sunt accesibile multe resurse prețioase, dar sunt și resurse de proastă calitate, care uneori induc în eroare sau chiar insultă bunul simț, motiv pentru care IFLA chiamă bibliotecarii să pună la dispoziția beneficiarilor informații și resurse, învățându-i totodată metodele calitative și efective de lucru cu Internetul și cu informația electronică. Iar posibilitățile și ritmurile impuse de informatizare sunt de-a dreptul fascinante. Pentru a argumenta această idee voi aduce drept exemplu etapele principale de digitalizare a Bibliotecii Congresului.

1990	Se face conectarea la Internet
1992	Prima expoziție on-line
1993	Primele încercări de a răspunde întrebărilor prin poșta electronică
1993	Acces Internet la Catalogul on-line
1994	Primul WEB Site al Bibliotecii Congresului
1995	Începe Proiectul Colecției Digitale Memoria Americii
1995	Site-ul Legislativ Thomas
2000	WEB Site Bibliotecile Americii
2002	Serviciul Ask a Librarian (Întreabă bibliotecarul)
2002	Proiectul Colaborativ de Referințe Virtuale „Question Point”

După 12 ani (practic cât durează reforma bibliotecară în Moldova) Biblioteca Congresului www.loc.gov a ajuns la următoarele realizări:

99% din cărțile Bibliotecii Congresului aproximativ 27 milioane cărți, chiar și monografiile mai vechi, sunt reflectate în catalogul on-line.

- ♦ Catalogul on-line poate fi accesat prin Internet în orice țară, de orice persoană care posedă un computer conectat la Internet (www.catalog.loc.gov).
- ♦ Colecția „Memoria Americii” www.memory.loc.gov care cuprinde peste 7 milioane u.p.
- ♦ Calendarul evenimentelor www.loc.gov/loc/events
- ♦ Proiectul colaborativ referințe virtuale „Question Point” (www.questionpoint.org) www.oclc.org/contacts
- ♦ Expoziții (galerie on-line) www.loc.gov/exhibitions

În Moldova se impune o nouă concepție privind servirea utilizatorului reieșind din noile misiuni ale bibliotecii și dictate de modernizarea tehnologiilor informaționale.

Iar la baza acestei concepții va fi la sigur promovarea informației.

În martie 2002 revista American Libraries publica următoarele date: Potrivit rezultatelor unui sondaj la întrebarea „Unde te adresezi în primul rând când cauți răspuns la o întrebare sau ai nevoie de o informație?” La sfârșitul lunii decembrie anul 1998 25% din respondenți au răspuns că se duc la biblioteca publică și 23%, că încearcă să găsească răspuns în Internet. Aceeași întrebare pusă în iunie 2000 releva o schimbare radicală 35% încearcă mai întâi Internetul și numai 12% se duc la biblioteca publică. Este foarte clar că această tendință va continua să crească în favoarea Internetului. Internetul este o sursă de informare foarte vastă, dar foarte complexă și dificilă în folosire. Chiar și o cercetare foarte bună acoperă doar 1/3 din datele care pot fi găsite pe WEB. Potrivit lui Steve Coffman, unul dintre liderii domeniului referințe virtuale, sondajele arată că 20% dintre persoanele care efectuează cercetări Internet au probleme de regăsire a informației.

La conferința anuală ALA de anul trecut o temă de mare interes a fost „Viitorul serviciilor de referință”. „Noi putem fi ultima generație care livrează referințe gata” spunea Joe Janes (Information School, University of Washington), pornind de la ideea că bibliotecarii de referință nu mai sunt așa de ocupați cum obișnuiau să fie. S-a vorbit despre faptul că numărul de referințe este în descreștere.

Așa cum beneficiarii și în special studenții petrec mult timp folosind diverse mecanisme on-line bibliotecarii trebuie să-și regândească resursele și posibilitățile. Preocuparea este justificată. Potrivit statisticilor 57% din populația statului Massachusetts au acasă computere, 90% dintre copiii: de 5-17 ani folosesc computerul.

În ultimii ani în SUA se experimentează pe larg posibilitățile referințelor virtuale. Pretutindeni în țară au avut loc zeci de conferințe, seminare, workshop-uri și chiar videoconferințe etc. axate pe această temă.

Rezultatul acestor căutări s-a materializat în două Proiecte care au loc bază Referințele virtuale.

„Reference service 24/7” – este un Proiect Metropolitan cooperativ sponsorizat de Programul Federal (Library Services and Technology Act) și administrat de Biblioteca de Stat din California. Participă în special biblioteci din SUA, dar aderă și biblioteci din alte țări. Pachetul de participare aproximativ 8 mii \$, aici inclusă fiind și instruirea personalului antrenat în refrințe virtuale.

Proiectul „Question Point” este un Proiect colaborativ al BC și OCLC – și acoperă domeniul referințelor virtuale la nivel global. Participanți sunt peste o sută biblioteci din SUA și din alte țări. Costul pachetului – 12 mii \$.

Răspunsurile la întrebări sunt bazate pe resursele on-line. În cazul când resursele on-line nu sunt suficiente, sunt folosite resursele tradiționale. Serviciile de referințe virtuale sunt livrate prin pagina WEB a bibliotecilor membre. Prin aceste Proiecte bibliotecile au ieșit în competiție directă cu provaiderii care comercializează informația și concomitent oferă servicii pe care alții nu le pot oferi – asistență profesională la navigarea în Internet.

Avantaje

Prin acest proiect a fost practic redefinit roului bibliotecilor și a bibliotecarilor în era Internet.

- ♦ Folosirea în comun a resurselor și personalului implicat în livrarea serviciilor de referințe;
- ♦ Posibilitatea de a instrui beneficiarii cum să folosească bazele de date on-line, cum să-și perfecționeze strategiile și metodele de căutare;
- ♦ Disparția conceptului tradițional de timp și spațiu. Proiectul face informația accesibilă tuturor rezidenților 24 ore, 7 zile pe săptămână indiferent de programul Bibliotecii sau de locul unde se află utilizatorul;
- ♦ Permite bibliotecilor mici cu resurse limitate să acorde același nivel de referințe și aceeași calitate ca și bibliotecile mari;
- ♦ Utilizatorul nu trebuie să vină la bibliotecă pentru a obține informația;
- ♦ Feedback-ul cu cititorii;
- ♦ Posibilitatea de a discuta cu utilizatorul (folosind chat-ul) permite bibliotecarului să înțeleagă mai bine specificul întrebării.

Accesibilitatea Internetului a schimbat căile prin care se pune la dispoziția patronului serviciile de referință. În situații controlate, când Internetul este folosit în bibliotecă, patronii au întotdeauna la dispoziție un bibliotecar instruit disponibil să-i ghideze prin marea de informații pentru că un patron începător în ale Internetului poate să caute ore în șir și să nu găsească nimic.

Disponibilitatea unei convorbiri on-line cu un profesionist va spori eficiența serviciilor de referință pentru utilizatorii care fac cercetarea în afara bibliotecii sau în afara orelor de program ale acesteia.

Bibliotecarul are șansa de a fi un ghid crucial la intersecția dintre necesitatea de informare și resursele calitative care nu sunt ușor accesibile pentru utilizatorii individuali.

„Reference Services 24/7” este considerată una dintre cele mai importante inițiative de bibliotecă după apariția catalogului on-line.

Cum se folosește „Reference Services 24/7”

Se accesează pagina WEB a unei biblioteci care face parte din proiect și se face click pe iconița „Connect with a librarian”

(Preocupări recente)

Se lucrează asupra constituirii unei rețele a specialiștilor pe subiecte destinată să suplimenteze informațiile generale disponibile bibliotecarilor de referință.

Adrese:

www.questionpoint.org

www.oclc.org/contacts

www.247.ref.org

Pe parcursul anului curent vom încerca să organizăm niște activități de instruire care să aducă mai multă lumină în ceea ce privește domeniul activității de referință și în special al referințelor virtuale.

Este clar că o bibliotecă luată separat nu-și poate permite luxul unui parteneriat cu „proiectul „Reference service 24/7” sau „Question Point”. Pentru un consorțiu de biblioteci, poate chiar consorțiul EBSCO ar fi o tentație mare. Pentru început însă bibliotecile noastre ar putea folosi posibilitățile oferite de aceste două Proiecte și în special de rețeaua de referințe globale „QP” pentru că deși organizatorii dau preferință întrebărilor venite din partea bibliotecilor partenere, ei nu refuză să răspundă și la întrebările cu adevărat de valoare care vin din partea beneficiarilor din întreaga lume.

Data fiind primirea informației accesibilă nouă și în special accesul la bazele de date de valoare, posibilitățile oferite de aceste două Proiecte ar fi, indiscutabil, de mare interes.

Sunt desigur probleme greu de rezolvat, dar cel puțin știm ce avem de făcut. Să vedem cine va fi primul?

BIBLIOTECA, LEGISLAȚIA ȘI IDEEA DE DEMOCRATIZARE

Procesul de tranziție spre un nou tip de societate s-a dovedit a fi deosebit de ostil instituțiilor de cultură în general și bibliotecilor în special. Vulnerabile dintotdeauna, bibliotecile, care se numără printre cele mai importante instituții ce determină progresul societății, au fost lăsate în ultimii ani la voia întâmplării. Și deși criza bibliotecii și a informației își face drum în întreaga lume și nici o bibliotecă nu are mijloacele necesare pentru o funcționare normală, la noi proporțiile ei au întrecut orice imaginație. Scriam cu alte ocazii că, începând cu anul 1985, toți indicii principali care caracterizează activitatea bibliotecară au fost în continuă descreștere. Și iată după 13 ani, deși pe parcursul anului 1998 au fost lichidate 9 biblioteci și 55 posturi de bibliotecari, deși fondul de publicații a scăzut cu aproximativ 407 mii ex., deși 411 bibliotecari au lucrat pe jumătate de normă, iar 126 – pe un sfert de normă, absolut toți indicii principali de activitate bibliotecară au înregistrat o creștere simțitoare față de anul pre-cedent. Numărul general de împrumuturi a crescut cu 429 mii, numărul de împrumuturi la literatura în limba română a crescut cu 974,1 mii. Numărul de cititori a crescut cu 11 mii, marea surpriză a anului constituind-o mărirea numărului de frecvențe cu aproximativ 3 milioane. De asemenea, indicele mediu de lectură a crescut de la 19,7 în 1997 la 20 în 1998, iar cel de circulație a fondului de la 1,0 la 1,1. Se are în vedere, desigur, media pe republică, pentru că și anterior unele biblioteci au cunoscut creșteri la unii indici, tabloul general, însă, lăsând de dorit.

Nu e cazul, evident, să ne bucurăm prea tare, mai ales, cunoscând starea deplorabilă a bibliotecilor la capitolele achiziții, abonare,

stare tehnică, modernizarea serviciilor etc. Cele aproape 3 milioane de vizite în plus față de anul precedent sugerează concluzia că cetățenii merg la bibliotecă, în mare parte din *cauza* lipsei de mijloace pentru procurarea cărților necesare. Pe de o parte, sântem puși în fața imposibilității întreținerii normale a bibliotecii, a realizării achizițiilor, a remunerării la timp a personalului etc. Pe de altă parte -cetățenii n-au posibilități financiare pentru a-și procura cărți, ediții periodice, nemaivorbind de alte surse de informații. Și atunci ei sânt în drept să se adreseze bibliotecii care este finanțată de buget, deci, și din banii contribuabililor. Raportul dintre numărul de frecvențe și cel al împrumutului denotă că de cele mai multe ori cititorii pleacă fără informațiile sau documentele solicitate.

Este cert că politica bibliotecară a guvernanților noii democrații, sau mai bine zis lipsa ei, afectează grav bibliotecile. Realizarea efectivă a obligațiilor și sarcinilor acestora este împiedicată de limitarea jenantă a mijloacelor financiare și de carențele legislative.

Absența constantă a resurselor vădește dezinteresul administrațiilor publice față de problema bibliotecilor și implicit față de lectura publică. Dacă în ultimii ani s-a produs un anumit reviriment în biblioteci, aceasta se datorează Fundației SOROS, unor persoane fizice sau unor organizații filantropice.

Bibliotecile care beneficiază de ajutor extern izbutesc să depășească dificultățile. Un exemplu în acest sens ar fi biblioteca evreiască din Chișinău. În ansamblu, însă, pretutindeni activitatea bibliotecilor este practic paralizată și de aici consecințele care ar putea fi fatale pentru dezvoltarea educației, culturii și informației.

Dacă politica guvernamentală și cea a organelor locale nu se va schimba, majoritatea bibliotecilor vor fi nevoite să perceapă taxe pentru serviciile oferite utilizatorilor.

În asemenea condiții va fi încălcat – lucru ce se întâmplă deja – Manifestul UNESCO “Cu privire la biblioteca publică” care în toate cele trei ediții ale sale, începând cu cea din 1949, continuând cu ediția din 1972 și apoi în versiunea din 1994 a promovat ideea că “biblioteca publică trebuie să fie, în principiu, un serviciu gratuit”

și că "funcționarea bibliotecii cade în responsabilitatea autorităților locale și naționale", iar "activitatea bibliotecii trebuie să fie susținută de o legislație și o finanțare corespunzătoare de către guvernele și administrațiile locale".

Noi întotdeauna am fost și sântem de părere că procesul de organizare a lecturii publice ar trebui să țină și de competența guvernului, nu numai a administrațiilor locale. Aceasta ar minimaliza decalajul dintre diferite localități și ar garanta o protecție socială sigură în cultură. Nici unui stat nu-i poate fi indiferent ce citesc cetățenii săi, iar în Republica Moldova aceștia nu au posibilitatea să citească nici măcar publicațiile oficiale. Atâta timp cât Guvernul nu garantează bibliotecilor măcar o parte din suma necesară pentru achiziții, fie și de numai 2% ca în Suedia, nici vorbă nu poate fi de o protecție socială în cultură.

Nu credem că aceasta ar fi o problemă prea dificilă pentru guvern. Mijloacele respective ar garanta bibliotecilor primirea publicațiilor oficiale ale statului. Se știe că în majoritatea bibliotecilor, mai ales în cele comunale, unde informația și așa pătrunde cu mare greu, azi sânt prezente numai publicațiile partidelor politice care fac abonamente gratuite. Problema legislației bibliotecare care ar trebui să pună la punct toate aspectele privind organizarea, funcționarea, finanțarea etc. este caracteristică pentru foarte multe țări. Nu în zadar Consiliul Europei a găsit de cuviință să organizeze Seminarul "Reforma legislației bibliotecare în Europa centrală: necesități și așteptări", în concluziile acestei întruniri, Consiliul de cooperare culturală de pe lângă Consiliul Europei recomandă elaborarea unei legi specifice care să reglementeze organizarea și funcționarea bibliotecii publice, deoarece această instituție de cultură are menirea să ofere zilnic servicii pentru tot ansamblul populației. Legea despre bibliotecile publice ar trebui să se bazeze pe dreptul la instruire și informare, și, bineînțeles, pe principiile Manifestului UNESCO "Despre biblioteca publică". Un loc aparte se recomandă a se rezerva Sistemului de finanțare a bibliotecilor.

Data fiind recesiunea economică, care în majoritatea țărilor a dus la diminuarea resurselor destinate bibliotecilor pe parcursul ultimului deceniu, se discută mult și controversat despre principiul gratuității serviciilor oferite de bibliotecă. Multe țări au ținut cont de acest deziderat al Manifestului în procesul reformei legislației bibliotecare.

Parlamentarii din Finlanda – o țară cu 18,5% de șomeri, au decis printr-o majoritate de 164 voturi (din totalul de 200), ca serviciul de împrumut al bibliotecilor publice să fie gratuit.

În Anglia și Țara Galilor printr-un Regulament special intrat în vigoare în 1991 sânt determinate cazurile concrete când serviciile bibliotecii nu sânt gratuite. O taxă poate fi cerută, de exemplu, unui cercetător care efectuează o lucrare de pe urma căreia va avea un beneficiu financiar.

Susținerea serviciilor gratuite este unul dintre argumentele principale promovate de adepții restabilirii Legii despre bibliotecile publice în Suedia.

Legea Republicii Moldova “Despre biblioteci”, care a fost elaborată și adoptată printre primele după demararea procesului de accelerare a reformei legislative bibliotecare în Europa centrală și orientală și care a fost menționată de secretariatul Consiliului Europei, în articolul 33 “Prestarea de servicii cu plată”, nominalizează serviciile pentru prestarea cărora biblioteca poate percepe contravaloarea lor. Despre serviciile care trebuie să rămână în mod obligatoriu gratuite nu se spune nimic. Acest moment va trebui probabil luat în considerare la perfectarea Legii.

În Raportul asupra Cărții verzi a Uniunii Europene privind rolul biblio-tecilor în lumea modernă se mențio-nează: “Taxele afectează în primul rând utilizarea; dezbateră privind această problemă s-a concentrat în primul rând asupra percepției de taxe pentru împrumut. Adversarii unor astfel de plăți observă că efectul cel mai mare este scăderea numărului de cereri de împrumut, astfel încât se realizează un nivel de utilizare scăzut al bibliotecilor și colecțiilor, în comparație, venitul din perceperea de taxe pentru împrumut aduce

un beneficiu scăzut și nu rezolvă problemele financiare ale bibliotecilor, în multe țări se discută în mod curent dacă este cazul să se perceapă taxe pentru utilizarea cataloagelor – în special a bibliografiilor naționale – sau dacă acestea să fie gratuite. Criticii consideră nerezonabil să percepi bani pentru informațiile ce s-au colectat recurgându-se la venituri provenite din alte taxe și fac parte din moștenirea culturală națională care aparține tuturor”.

Finanțate după principiul “ce rămâne după ce s-a împărțit totul”, bibliotecile au devenit victime ale politicii economice a autorităților naționale și locale.

Efectele imediate ale acestei stări de lucruri sânt mai puțin vizibile, cele latente însă ținesc în viitor, afectând memoria istorică și sursele informaționale care se acumulează sistematic. A sacrifica bibliotecile în numele unor economii nesemnificative de moment înseamnă a neglija bazele democrației.

DEPARTAMENTUL CERCETARE ȘI DEZVOLTARE ÎN BIBLIOTECONOMIE ÎNTRE TRADIȚII ȘI PERSPECTIVE

În calitatea sa de principală Bibliotecă a Statului, Biblioteca Națională are stipulat prin lege rolul de reglementare metodologică a activității bibliotecilor de toate categoriile și tipurile. Această activitate începe să-și contureze albia încă începând cu anul 1949 când în cadrul Bibliotecii este constituit cabinetul metodic transformat mai târziu în serviciul științifico-metodic, apoi în Asistența de specialitate (1992), iar din 2000 în Dezvoltare în Biblioteconomie. Formula actuală a denumirii serviciului și a Direcției în întregime "Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie" redă însăși esența activității. Este clar de la sine că pentru a asigura dezvoltarea este necesară activitatea de cercetare, analitică, informațională și desigur cea de implementare. Deși la începuturi personalul serviciului era destul de modest, doar trei persoane, activitatea metodologică începe să ia amploare. Se conturează destul de bine mai ales activitatea editorială. În anul 1949 în ajutorul bibliotecilor din republică au fost editate 14 lucrări de orientare metodologică, în 1951 - 16, în 1957 - 20, în 1959 - 24. Lucrările aveau ca teme probleme actuale ale activității bibliotecare și erau adresate în special bibliotecilor publice deși erau de real folos și pentru alte tipuri de biblioteci.

Chiar de la început un loc aparte în activitatea metodologică revine promovării experienței avansate. Primele lucrări de acest fel apar începând cu anul 1956 și au jucat un rol esențial în promovarea noilor metode de activitate.

Un rol aparte în evoluția activității metodologice a revenit deplasărilor în teritoriu care aveau ca scop atât asistența de

specialitate cât și controlul activității, cea din urmă pierzându-și actualitatea la sfârșitul anilor '80.

O sarcină importantă care nu și-a pierdut actualitatea până în prezent este sintetizarea și *analiza* statisticii în domeniul bibliotecilor. Începând cu anul 1959 sunt editate sistematic rapoarte statistice ale activității bibliotecilor publice.

După demararea în 1991 a reformei bibliotecare- Formularul Statistic, preluat an-terior de la Moscova, a suferit mai multe schimbări, ultima variantă fiind foarte aproape de formularele și chestionarele promovate de diverse organizații internaționale precum IFLA, UNESCO etc. La elaborarea formularului a fost luat ca reper Standardul ISO 2789 Statistica Internațională de Bibliotecă, care la rândul său a fost elaborat în conformitate cu recomandările UNESCO privind standardizarea internațională a statisticii de bibliotecă. Un alt standard de prevederile căruia s-a ținut cont la elaborarea formularului a fost ISO 11620 Indicatori de performanță pentru biblioteci.

La elaborarea formularului s-a ținut cont de specificul de activitate al bibliotecilor publice, dar el poate fi acceptabil pentru toate tipurile de biblioteci, și unele schimbări, care ar putea fi efectuate, n-ar minimaliza nici câtuși de puțin importanța acestuia. Au fost făcute careva încercări de unificare a Formularului și aplicare în toate tipurile de biblioteci lucrurile încă nu s-au urnit din loc. Așa se face că în Anuarul Statistic Moldova figurează cu doar 1 403 biblioteci (acesta fiind numărul bibliotecilor publice). Pe parcursul ultimului deceniu Serviciul Dezvoltare în Biblioteconomie a colectat și sintetizat indicatorii statistici ai tuturor rețelelor de biblioteci indiferent de subordonarea administrativă. Dar așa cum datele respective nu figurează într-un Formular oficial aprobat la Departamentul Statisticii al Republicii Moldova ele pot fi folosite numai pentru uz intern.

Un loc esențial în activitatea metodologică revine perfecționării calificării profesionale a bibliotecarilor, în acest scop începând cu anul 1950 se editează recomandări metodice în ajutorul seminarelor

raionale și orășenești. Serviciile de orientare metodologică participă activ la organizarea manifestărilor de perfecționare profesională a bibliotecarilor: seminare, conferințe științifico-practice, cursuri, școli ale experienței avansate etc.

O formă efectivă de perfecționare a calificării au fost conferințele științifico-practice zonale organizate începând cu anul 1967. Tematica conferințelor era dictată de problemele actuale ale timpului, iar tema pusă în discuție era însoțită de aplicații și demonstrații practice. Anual la conferințele zonale participau între 400-800 bibliotecari. Școlile de promovare a experienței avansate au contribuit esențial la perfecționarea și actualizarea cunoștințelor profesionale ale bibliotecarilor înscriindu-se printre cele mai avansate forme de perfecționare.

Sfârșitul anilor '80 începutul anilor '90 a însemnat o perioadă de cotitură în activitatea metodologică, impusă de însuși mersul istoriei. Presa de specialitate a semnalat mai multe materiale critice mai ales la adresa ideologizării excesive a acestei activități. S-a vorbit mai ales despre faptul că activitatea metodologică este specifică numai țărilor ex-sovietice și celor din lagărul ex-socialist, Adevărul este că această activitate este reprezentativă și pentru alte țări poate doar cu alte accente și altfel organizată, în Statele Unite sunt foarte răspândite rețelele de biblioteci și toate acestea în scopul cooperării și folosirii în comun a resurselor, problemă de mare actualitate pentru lumea bibliotecară la nivel mondial, centralizării unui șir de procese tehnologice etc. Ca regulă în fruntea rețelei nu este o bibliotecă, dar mai degrabă un centru sau o agenție conduse de obicei de un consiliu al directorilor, care asigură funcțiile de dirijare și coordonare a activității rețelei. Una dintre funcții este cea metodologică: consultații, organizarea seminarelor, asistență la elaborarea planurilor, proiectelor, editarea lucrărilor, a diferitor recomandări, liste informaționale etc. Se evidențiază mai ales organizarea instruirii continue.

Discuțiile privind necesitatea activității metodologice continuă. Deși este clar că sarcinile rămân aceleași, se schimbă doar drepturile

specialiștilor antrenati în acet domeniu. Dar a trebuit să se recunoască totuși că fiind instituții ale statului bibliotecile au promovat politica acestuia în domeniu și nimeni nu va putea contesta nicicând faptul că indiferent de aspectele ideologice activitatea metodologică are merite deosebite în înviorarea și orientarea generală a activității bibliotecilor pe întreaga arie geografică; departamentală de acțiune a acestora.

Începutul reformei bibliotecare a reorientat albia activității științifice și metodologice. În anul 1992 în noua structura funcțională a Bibliotecii Naționale ești constituit Departamentul Biblioteconomie care în continuare va exercita funcțiile de centru metodologic, de organizare coordonare a activității științifice fundamentale în toate compartimentele bibliologiei (istoria cărții, biblioteconomie, teoria bibliografiei, sociologia cărții și a lecturii, patologia și restaurarea publicațiilor etc.) și de asistență metodologică de specialitate a bibliotecilor publice și a celorlalte biblioteci din republică.

Aceste funcții fundamentale figurează și în Statutul Bibliotecii Naționale aprobat prin Hotărârea nr. 852 din 27.12.1995 a Guvernului Republicii Moldova.

În anul 2000, odată cu reorganizarea administrativă, când Biblioteca Națională revine la structura funcțională în bază de Departamente, Departamentul Biblioteconomic este rebotezat primind numele de *Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie*, dar preluând funcțiile stipulate în Statutul Bibliotecii.

Deși după descentralizarea din 1991 bibliotecile publice aparțin administrativ de organele locale în special de primărie, din punct de vedere metodologic ele rămân în continuare sub impactul Ministerului Culturii și respectiv al Bibliotecii Naționale.

Schimbarea care marchează în anii de la urmă activitatea metodologică constă în faptul ca acum aceasta se axează pe necesitățile bibliotecarilor din teritoriu și pe doleanțele formulate de managerii acestora.

În conformitate cu Modelul Strategic al Sistemului Național de Biblioteci al Republicii Moldova activitatea științifică în domeniul

biblioteconomie se bazează pe principii metodologice recunoscute pe plan mondial, dar și pe necesitățile comunității locale dictate de exigențele Societății Informaționale.

Ultima cercetare științifică *Biblioteca și comunitatea* efectuată de servciul *Studii și cercetări* a scos în evidență probleme esențiale fără rezolvarea cărora biblioteca publică nu-și va putea pe viitor realiza rolul de centru informațional al comunității. Fără schimbarea mentalității personalului, raționalizarea fondurilor, modernizarea serviciilor oferite, implementarea tehnologiilor moderne de informatizare, biblioteca nu va putea favoriza evoluția societății cum ar fi firesc, dar va merge pe contra sens riscând să devină inutilă societății.

Studiul sociologic "Timpul și spațiul lecturii în Moldova" care urmează a fi efectuat se va axa pe două ipostaze ale lecturii: ca mijloc de participare la viața comunității și ca mijloc și armă de apărare a individualității și libertății interioare a omului. La realizarea investigațiilor ca regulă sunt antrenate și bibliotecile din teritoriu sporind în felul acesta) veridicitatea informațiilor, dar și responsabilitatea instituțiilor respective. Prin tradiție departamentul CDB organizează conferințe științifice, simpozioane, seminare etc. de nivel național și internațional în problemele activității actuale de bibliotecă. După anul de cotitură 1991 Departamentul a organizat 11 ediții ale Simpozionului Științific "Anul bibliologic...". Ideea organizării Simpozionului a fost una fericită transformându-se pe parcursul anilor într-o frumoasă tradiție și chiar mai mult într-o sărbătoare a lumii bibliotecare autohtone. De rând cu analiza unui an de activitate în domeniul bibliotecar, cu evidențierea experienței avansate la manifestările de felul acesta au fost trasate probleme de perspectivă, au fost propuse căi și soluții de optimizare a proceselor și tehnologiilor biblioteconomice, de orientare a bibliotecilor în Societatea Informațională. Au fost și ani când prin abatere de la tradiție lucrările Simpozionului au fost axate pe o temă concretă: "Bibliothèques - une nouvelle generation (1995); "Drepturile omului: probleme de acces la informație și la colecții în Republica Moldova" (1998), "Profesia de bibliotecar în societatea de tranziție" (2000);

"Reforma bibliotecară după 10 ani: bilanțuri și strategii de viitor". Organizat la prima ediție doar cu forțele Bibliotecii Naționale în anii următori la organizarea Simpozionului au aderat și alte instituții, și biblioteci, precum Asociația Bibliotecarilor, Societatea Bibliofililor, Institutul de Istorie și Teorie Literară al Academiei de Științe din Moldova, Biblioteca Națională pentru Copii "Ion Creangă", Biblioteca Municipală "B.P. Hasdeu", Catedra de Biblioteconomie și Asistență Informațională a USM. Această colaborare a sporit prestața Simpozionului transformându-l într-un eveniment al anului așteptat de întreaga comunitate bibliotecară.

De mare prestigiu pentru lumea bibliotecară este Seminarul Național al managerilor de bibliotecă ajuns anul trecut la a 6-a ediție. În cadrul seminarului se discută probleme de mare actualitate pentru comunitatea bibliotecară: "Bibliotecile și Memoria Lumii (1996)", "Biblioteca publică: probleme de organizare și funcționare" (1999), "Biblioteca în serviciul comunității" (2001) etc.

Simpozionul Valori bibliofile a ajuns la cea de-a 11 ediție și este o bună tribună pentru persoanele preocupate de disciplinele adiacente biblioteconomiei.

În anii de la urmă activitatea editorială a Departamentului continuă prin editarea revistei Magazin bibliologic, Gazetei bibliotecarului, Buletinului bibliologic, culegeri: Biblioteconomia Moldovei: cadru de reglementare etc.

Anii parcurși sub zodia nefastă a ideologizării, deși au lăsat urme, n-au știrbit din însemnătatea activității editoriale de speță metodologică. La multe ediții s-a renunțat fără prea mari păreri de rău. Unele ediții precum Totalurile activității bibliotecilor publice continuă să apară și în baza lor poate fi urmărită creșterea și descreșterea activității bibliotecare pe parcursul anilor. Aceste lucrări sunt de mare interes pentru generațiile actuale de bibliotecari, dar vor rămâne a fi și pentru generațiile viitoare. Ele vor rămâne mărturii grăitoare ale stării bibliotecilor, colecțiilor, personalului la diferite etape ale evoluției noastre, dar și a atitudinii Statului și a organelor administrative locale față de instituția bibliotecară.

Revista "Magazin bibliologic" a devenit o publicație de specialitate cu nuanțe științifice și culturale cu adresabilitate națională. Actualmente este cea mai importantă publicație de specialitate din țară cu un aport incontestabil la promovarea mișcării de idei contemporane. În jurul revistei s-au adunat personalități notorii ale domeniului care au un cuvânt de spus lumii bibliotecare. Bucură mai ales noua generație de bibliotecari care este preocupată de apropierea școlii naționale de biblioteconomie, de valorile biblioteconomice promovate pe plan internațional. În ultimii ani revista încearcă să valorifice tot mai insistent dimensiunea umană a bibliotecii, și funcțiile specifice acesteia, să promoveze statutul social al bibliotecarului, precum și să stabilească contacte cu domeniile de interferență. Evoluția teoriei și practicii în bibliotecile din țară, dar și din lume este urmărită sistematic. Revista asigură circulația ideilor cât și comunicarea între diferite rețele de biblioteci, promovează interesele profesiei, asigură dialogul profesional și servește ca factor de unitate și modernitate.

În condițiile în care bibliografia de specialitate în limba română este încă insuficientă crește și rolul Gazetei bibliotecarului care își revendică locul binemeritat în sfera comunicării profesionale.

Perfecționarea profesională rămâne una din prioritățile Bibliotecii Naționale fie că este vorba de salariații instituției, sau de instruirea la nivelul național. Starea de permanentă schimbare impune noi exigențe activității de instruire continuă. Acest aspect este acum și va urma a fi în continuare una dintre problemele vulnerabile ale profesiei și nu numai pe motiv că implementarea noilor tehnologii informaționale sporește necesitatea instruirii continue, dar poate mai mult pe motiv că nevoile materiale îi impun pe bibliotecari să migreze spre alte zone de activitate mai spectaculoase din punct de vedere material. Deci aici va fi întotdeauna câmp de activitate. De rând cu metodele tradiționale deja de un an se conturează tot mai insistent activitatea Școlii Naționale de Biblioteconomie sau Centrul de Instruire Continuă în

Biblioteconomie și Știința Informării. Faptul că activitatea ȘBM este asigurată de salariații Departamentului dă mai multă credibilitate și siguranță atât Școlii cât și Departamentului.

În ultimii ani a crescut atât volumul cât și gradul de complexitate a problemelor ce trebuiesc rezolvate. Nici în anii de vârf ai activității metodologice n-au fost organizate atâtea conferințe, simpozioane, seminare, instruirii, întruniri etc. având ca subiect diverse probleme actuale ale activității bibliotecare câte au fost organizate în ultimul deceniu. Și toate acestea ca urmare a dificultăților tot mai serioase cu care se confruntă biblioteca și a exigențelor tot mai mari impuse de Societatea Informațională.

Deși la diferite etape ale evoluției bibliotecare în Republica Moldova activitatea științifică și metodologică a Bibliotecii Naționale a suferit unele schimbări esențiale prioritățile au rămas mereu aceleași ele constând în asigurarea unității naționale în biblioteconomie; asistența informațională și documentară în domeniu; cooperarea bibliotecară națională și internațională; alinierea bibliotecilor din Moldova la metodologiile și tehnicile biblioteconomice moderne promovate pe plan internațional; asigurarea unui nivel metodologic și teoretic progresist al cunoașterii, instruirii și practicii biblioteconomice prin organizarea la nivelul SNB a unor studii și cercetări fundamentale în toate domeniile biblioteconomiei; asigurarea organizatorică și documentară a sistemului de perfecționare a lucrătorilor de bibliotecă din Republica Moldova; sintetizarea și analiza statisticii în domeniul bibliotecar; editarea publicațiilor de specialitate în biblioteconomie; acțiuni practice de îndrumare metodologică în cadrul SNB; organizarea întrunirilor profesionale la nivel național. Prioritățile enumerate mai sus rămân axele de centrare a activității Departamentului Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și program constant de perspectivă.

Cei 25 de ani împliniți anul acesta, de muncă în Biblioteca Națională, de altfel spus toți în domeniul activității metodologice și de specialitate îmi dau dreptul moral de a afirma ca interesele profesiei au avut mare priză aici și că mulți dintre bibliotecarii care

au avut destinul legat de această activitate au muncit nu numai pentru remunerarea neiertător de modestă care nu-ți poate oferi prea multe satisfacții materiale. Mulți au muncit aici din îndemnul sufletului, plecând numai siliți de vârstă sau de situații ce nu pot fi supuse voinței. Sigur că au fost și dintre acei care au nimerit aici întâmplător și care n-au prins, și nici nu puteau să prindă, rădăcini. Domeniul metodologic este unul dintre cele mai dinamice aspecte ale activității bibliotecare și aici mai bine ca oriunde se simte pulsul profesiei. Așa se întâmplă că dacă nu poți intui și anticipa niște evenimente, te iau acestea în vârtoarea lor.

De-a lungul anilor Direcția pe care am cinstea și onoarea să o slujesc a fost întotdeauna alături de bibliotecarii din republică, fie că au fost momente de bucurie și împliniri, fie în cele de grele încercări când una sau alta dintre biblioteci se pomenea în fața eternei întrebări: „a fi sau a nu fi”. Nu întotdeauna lucrurile au ieșit așa cum ni le-am fi dorit, dar la sigur întotdeauna s-a făcut totul sau aproape totul ce a depins de noi. Așa cum Direcția reprezintă Biblioteca Națională în raport cu bibliotecile și implicit politica statului în biblioteconomie, la diferite etape s-au făcut eforturi considerabile pentru a fi la înălțimea acestei misiuni. Interesele bibliotecarilor din teritoriu rămân scopul nostru suprem și fie că este vorba de editarea revistei Magazin bibliologic a Gazetei bibliotecarului, sau a altor ediții de specialitate fie că este vorba de organizarea unor întruniri de specialitate de nivel internațional, național sau local, fie că este vorba de organizarea unor întruniri de perfecționare profesională, de promovare a noului sau de schimb de experiență, Biblioteca Națională uită de exigențele impuse de economia de piață și împarte ca pe timpuri puținul pe care îl are cu cei care au și mai puțin. Date fiind greutățile prin care trecem nu ne-ar impune nimeni să o facem și poate ar fi justificat în fața lumii dacă am renunța. N-ar fi însă justificat în fața noastră, în fața conștiinței de breaslă și în fața misiunii pe care o purtăm.

COOPERAREA ȘI COLABORAREA PRIN PROIECTE -IMPERATIV AL TIMPULUI

Activitatea din ultimii ani a bibliotecilor este marcată de două realități contradictorii: creșterea cererii și producției documentare și efectul crizelor politice și economice, care obligă majoritatea bibliotecilor să-și restrângă și să-și reducă cheltuielile pentru achiziții și, desigur, celelalte cheltuieli.

Această situație paradoxală antrenează o interdependență sporită a bibliotecilor și întărește tendințele de cooperare, formează o rețea strânsă de relații și de acțiuni care se dezvoltă pe plan național și internațional.

Acțiunea de cooperare se situează, prin definiție, la nivelul bibliotecilor. Dar ea nu se poate dezvolta eficient fără ca o autoritate centrală să-i asigure coordonarea și să-i elaboreze instrumentele care să-i permită punerea în operă și să-i controleze coerența. În Franța, de exemplu, statul este acela care asigură această funcție. El acționează prin intermediul a două administrații centrale specializate: Direcția Programe și Dezvoltarea Universitară din Ministerul Educației Naționale și Direcția Cărții și Lecturii din Ministerul Culturii.

Statul mai acționează și prin intermediul unei instituții publice, Biblioteca Națională. Prin analogie cu Bibliotecile Naționale din alte țări, Statutul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova îi atribuie acesteia „Coordonarea activității sistemului național de biblioteci” și „Coordonarea cooperării și colaborării acestora cu biblioteci din alte țări”. Vom aminti: „coordonarea și cooperarea bibliotecilor de toate tipurile” este și una din sarcinile principale ale Consiliului Biblioteconomie Național.

Cooperarea internațională se realizează prin federațiile internaționale ale asociațiilor bibliotecarilor și documentariștilor. Două dintre ele au o cuprindere globală. Federația Internațională de Documentare (FID) creată în 1895 și Federația Internațională a Asociațiilor Bibliotecarilor (IFLA) creată în 1927. în cadrul acestor instanțe se studiază problemele comune și se elaborează normative internaționale. Aceste asociații lucrează în strânsă legătură cu Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură. Ele participă în, cadrul unor contracte, la elaborarea și realizarea programelor UNESCO în domeniul cărții, lecturii și documentării.

Asocierea bibliotecilor pentru efectuarea unor operații, de cele mai multe ori financiare, în comun nu este o noutate pentru lumea bibliotecară.

În Statele Unite, Anglia și Germania s-au elaborat planuri de achiziții comune încă din 1945. La 1949 în R.F.G. a fost elaborat un proiect de achiziții de lucrări pe mari domenii prin care se repartizau achizițiile specifice între 25 biblioteci universitare și tehnice.

Bibliotecile naționale și cele universitare din Suedia, Norvegia, Danemarca și Finlanda au adoptat în 1956 planul „Scandia” care este singurul plan de cooperare internațională în acest domeniu. Ele și-au repartizat achizițiile pe „discipline periferice” adică pe specialitățile puțin studiate și în limbi rare. Bibliotecile participante cumpără toate publicațiile pe disciplinele care le sunt atribuite. Convenția este completată printr-un acord care liberalizează împrumutul interbibliotecar și îl face mai rapid și mai efice prin folosirea tehnicilor recente ale telecomunicațiilor.

În Marea Britanie „Inter Regional Cover-age Scheme” aspira în 1959 la repartizarea pe regiuni a cumpărării întregii producții inventariate de către British National Bibliography și „Background Material Schema” încercând să protejeze literatura editată până la 1800.

În SUA trei mari etape vor marca un efort constant în cadrul cooperării: planul Farmington reunește 65 biblioteci pentru a achiziționa ansamblul literaturii străine. După eșecul acestui plan, s-a creat în 1975 de către patru mari biblioteci (Harvard, Yale,

Columbia și New York Public Library) „Research Library Group” (R.L.G.) care are o triplă ambiție: repartizarea achizițiilor străine în funcție de o împărțire geografică, stabilirea responsabilităților pentru achiziția documentelor costisitoare, garantarea unui exemplar de periodice destinat păstrării. În 1982 R. L. G. s-a extins la 26 de membri și s-a reunit în „National Collection Inventory Project” care inversează procesul de cooperare și realizează un instrument de evaluare a colecțiilor pentru a crea bazele unei politici comune de achiziții, „Conspectus”, care a cunoscut o tentativă de implementare în bibliotecile universitare franceze, însă acesta a suferit eșec.

La capitolul cooperare în procedurile de cumpărare avem ca exemplu american programul Congresului, din 1961, care reunea 11 biblioteci universitare specializate în problemele Indiei și Pakistanului și care întreținea în aceste țări chiar birouri destinate realizării cumpărăturilor.

Aceste planuri par azi inițiative de pionierat. Ele au pregătit căile pentru o planificare universală pe care o fac posibilă progresul relațiilor internaționale, al standardizării și informatizarea.

Din 1975 IFIA familiarizează profesioniștii cu noțiunile de control bibliografic universal (CBU) care facilitează accesul la referințe și de disponibilitate universală a publicațiilor (DUP) care facilitează accesul la documentele primare.

DUP impune țărilor care se cooperează o dublă obligație: să-și reunească toate publicațiile spre a răspunde cererilor din străinătate și să formeze o colecție reprezentativă din producția acumulată pentru a satisface cererea națională.

Încercări timide de cooperare în domeniul achiziției și de aderare la consorțiile internaționale se fac și de către bibliotecile de la noi.

Printre primele proiecte de colaborare și cooperare între bibliotecile mari din Republica Moldova în vederea îmbunătățirii colecțiilor a fost cel de Achiziții de carte în limbi străine pentru bibliotecile mari din republică direct de la edituri, prin intermediul prestigioasei edituri germane Springer. Consorțiul a inclus 13 biblioteci și pentru o primă încercare a fost o reușită.

O altă încercare este aderarea la proiectul Informația Electronică Directă pentru biblioteci, care este o inițiativă de cooperare între OSI (Institutul pentru o Societate Deschisă) și EBSCO Publishing, una din cele mai vestite agenții de abonare la reviste în format tradițional și electronic. Consorțiumul include 39 țări și este cel mai mare de acest fel din lume.

La nivel național în consorțium și-au anunțat participarea 18 biblioteci. Sigur că după primele încercări s-au ivit și primele probleme atât de ordin organizatoric cât mai ales de ordin financiar, cu toate acestea vor trebui căutate și găsite soluții pentru că participarea la acest proiect oferă bibliotecilor acces imediat la o gamă largă de reviste științifice în format electronic din întreaga lume, de care nu avem dreptul să-i lipsim pe beneficiarii noștri.

Un alt consorțium, ideea căruia demult planează este Consorțiumul bibliotecilor utilizatoare de TINLIB. Este deja redactat Regulamentul de organizare și funcționare a Consorțiumului care prevede pentru acesta următoarele scopuri:

- asigurarea unității metodologice în aplicarea pachetului TINLIB în bibliotecile utilizatoare;
- schimbul sistematic de experiență și ajutorul reciproc în problemele informatizării;
- elaborarea și promovarea unor proiecte comune (mega-proiect de achiziționări de soft și hard, de asistență, de întreținere a rețelelor etc.);
- organizarea unor acțiuni de popularizare și de școlarizare pentru salariații bibliotecilor membre ale Consorțiumului, precum și alte scopuri care au menirea să miște mai rapid înaintea procesele de informatizare a bibliotecilor din republică.

Rezoluția Congresului bibliotecarilor scoate în evidență un mare adevăr și o problemă foarte serioasă: decalajul între nivelele de dezvoltare a bibliotecilor din Chișinău și a celor din teritoriu, între spațiile informaționale urban și rural. De rezolvarea acestei probleme atârână în radicală măsură echitatea social informațională

a populației și dezvoltarea democrației. Iar Chișinăul cu cei -700 mii de locuitori nu decide destinul țării, deci toată speranța ne este la extinderea democrației pe întreg teritoriul țării, în această ordine de idei se impune crearea Consorțiumului bibliotecilor județene care va trebui să-și unească eforturile pentru a începe informatizarea. La prima etapă Consorțiumul va trebui luat sub aripa Asociației, iar colegii din bibliotecile mari, care au deja acumulată experiența necesară în acest domeniu vor trebui să le întindă o mână de ajutor.

La elaborarea statutului Consorțiumului ar putea să ne inspire experiența Danemarcei, unde statul alocă anual circa 7 milioane \$ pentru susținerea activităților bibliotecilor județene, pentru desfășurarea unor programe comune și proiecte-pilot. Suma este gestionată de Autoritatea Națională pentru biblioteci, condusă de directorul Bibliotecii Naționale.

Și pentru că tot suntem la capitolul biblioteci publice, nu pot să nu mă refer la o formă de cooperare caracteristică pentru bibliotecile publice din Franța, Este vorba de Bibliotecile Departamentale de împrumut. BDP negociază achiziții în numele rețelei lor. Așa cum o bibliotecă mică nu poate să răspundă singură solicitărilor publicului, s-a găsit această formulă de cooperare care dă posibilitatea de a economisi sume considerabile și totodată de a face față solicitărilor beneficiarilor, BDP au apărut în Franța devastată de război în 1945 și dacă s-au menținut și s-au dezvoltat înseamnă că a fost găsită soluția potrivită. Pentru Republica noastră devastată de greutățile perioadei de tranziție această experiență lasă loc de serioase meditații.

Este atestată și practica de cooperare în domeniul conservării, a cărei realizare poate, acceptând specializarea fondurilor determinate, să autorizeze o cooperare ulterioară în domeniul achizițiilor, într-un asemenea proiect conservarea fondurilor se repartizează în conformitate cu marile clase, în momentul dezerbajelor locale se propune în mod sistematic, unei biblioteci să păstreze ultimul exemplar al titlului corespunzător.

Sub aspectul cooperării în domeniul conservării pentru noi este reprezentativ proiectul „Memoria Moldovei” conceput după ideea proiectului „Mémorial du monde”, despre care s-a mai scris în presa de specialitate. Cu cât aria de cooperare este mai întinsă, cu atât obiectivul cooperării trebuie să fie mai specializat. Dacă este posibilă repartizarea unor fonduri semispecializate la nivelul unei grupări de localități, în plan național aceasta are șansa să dureze doar dacă are în vedere fondurile de patrimoniu sau specializate, ele fiind singurele care dispun în același timp de o bază locală și de un public larg din exterior.

Cea mai eficientă formă de cooperare poate fi achiziția de publicații, avându-se la bază necesitățile reale de lectură ale populației. Când vorbim despre cooperare în cadrul achizițiilor, ne gândim mai întâi la documentele avute în vedere de această cooperare. Proiectul poate fi vast (constituirea unui corp de lucrări într-un domeniu precis) sau mai limitat, de exemplu propunerea unei repartiții după limbile acoperite, cum este cazul bibliotecilor publice suedeze care doresc să ofere minorităților lingvistice lucrări în limbile lor.

Vom remarca faptul că în măsura în care informațiile devin din ce în ce mai puțin dependente de imprimările tradiționale pe suport de hârtie unele aspecte ale sistemului de cooperare între biblioteci devin anacronice. Aceasta cere noi abordări în care produsele multimedia trebuie să-și găsească locul, iar localizarea, validarea și distribuirea informațiilor prin sistemul de cooperare între biblioteci să se realizeze prin mijloace mult diversificate.

Sistemul de cooperare între biblioteci nu-și pierde actualitatea și utilitatea în societatea informațională. Este previzibil însă că acest sistem va cunoaște o mai mare specializare și diversificare, o mai mare solicitare, fapt ce va ridica numeroase probleme privitoare la modalitățile în care vor putea fi finanțate suprastructurile necesare coordonării faptelor de cooperare.

În perspectivă unul din conceptele cele mai importante pentru organizarea bibliotecilor ar trebui să fie sistemul de cooperare între acestea bazat pe utilizarea în comun a resurselor, egalitatea

partenerilor în procesele de cooperare, reducerea factorilor de risc prin activitățile de cooperare. Punctele centrale ale cooperării se vor pivota pe conceptele de: schimb de informații și materiale între biblioteci, schimb de practici și de experiențe, perfecționarea continuă a personalului de specialitate etc.

O colaborare extinsă, bine organizată și eficientă atât pe orizontală între biblioteci de același tip, cât și pe verticală între biblioteci diferite ca dimensiune, nivel de organizare, profil și utilizare trebuie să fie una din valorile de bază ale Asociației în general și a bibliotecarilor în particular.

Obiectivul unei cooperări documentare poate să apară ca o dorință de a servi mai bine utilizatorii dar vom reține că aici nu poate fi vorba sub nici o formă de vechea dorință de exhaustivitate care obsedează dintotdeauna spiritul bibliotecarilor.

Bibliotecile trebuie să găsească un interes economic imediat în cooperare, fără de care, sarcinile de lucru cotidiene absorb energia necesară cooperării. Iar ideea principală de la care ar trebui să pornim orice colaborare este să urmărim nu ceea ce vom obține pentru noi ci ceea ce va fi bine pentru beneficiarii noștri. Cooperarea între biblioteci trebuie să acorde prioritate absolută relației directe cu utilizatorii.

Așadar, necesitatea cooperării și colaborării prin proiecte nici nu poate fi pusă în discuție. Va trebui să ne gândim la niște inițiative comune, să elaborăm niște proiecte în comun, antrenând instituțiile din domeniu și poate din domenii adiacente.

Proiectul Școlii Naționale de Biblioteconomie asupra căruia și-au unit eforturile sub egida ABRM specialiști de la catedra, CBN, Biblioteca Națională, Biblioteca Națională pentru copii „I. Creangă”, Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, Biblioteca ULIM, Biblioteca ASEM, ne demonstrează o dată în plus că împreună este mai ușor să realizăm ceva

Numai prin cooperare și profesionalism vom putea să rezolvăm problemele tot mai dificile pe care ni le impune timpul.

REFERINȚE:

1. Cooperarea interbibliotecară. în: Richter Brigitte. Ghid de biblioteconomie, Chișinău: Arc, 1997, p. 269-276.
2. Fapte și structuri de cooperare în sistemul bibliotecilor din Danemarca în: Biblioteca publică: o resursă pentru comunitate, Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 89-147.
3. Leş bibliioteques publiques en Europe, Paris: Editions du Cercle de la Librairie, p. 368.

SOS BIBLIOTECA PUBLICĂ

Manifestul UNESCO pentru bibliotecile publice proclama în ediția sa, a treia, din 1994 încrederea în biblioteca publică ca forță vie pentru educație, cultură și informație și ca agent esențial pentru stimularea păcii și bunăstării spirituale prin gândirea bărbaților și a femeilor. De aceea UNESCO încurajează administrațiile guvernamentale naționale și locale să sprijine și să se angajeze activ în dezvoltarea bibliotecii publice. Este atât de clară ideea principală a Manifestului. Dar nu și la noi.

Confruntată cu contradicții fundamentale, societatea basarabeană încearcă diferite căi de ieșire din criza care-i macină temeliile și pentru salvarea unor mijloace financiare nesemnificative de moment este gata să pună sub cuțit cultura generațiilor viitoare.

Recent, lumea bibliotecară din republică a fost bulversată de zvonuri care din păcate s-au dovedit a fi cea mai crudă realitate. Programul de măsuri pentru realizarea Legii nr. 96-XIV din 16 iulie 1998 „Privind rectificarea bugetului pe anul 1998” și Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 121-XIV din iulie 1998 „Cu privire la măsurile primordiale de asigurare a executării Legii privind rectificarea bugetului pe anul 1998” aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1096 din 4 noiembrie 1998 prevede „comasarea bibliotecilor școlare cu bibliotecile satești și trecerea lor în subordonarea Ministerului Educației și Științei”.

Hotărând această problemă, Guvernul n-a găsit de cuviință să solicite părerea specialiștilor din domeniu de la Consiliul Biblioteconomic Național, Asociația Bibliotecarilor sau Biblioteca Națională, care are responsabilitatea metodologică a bibliotecilor

publice, specialiștilor care au un cuvânt de spus în această problemă și care ar fi putut propune soluții rezonabile.

După ce pe parcursul ultimilor ani au fost lichidate 250 biblioteci publice și reduse posturile a peste 400 bibliotecari, Guvernul nu găsește nimic mai bun decât să comaseze și restul bibliotecilor sătești cu cele școlare și în felul acesta să lichideze practic rețeaua bibliotecilor publice sătești. Mai mult decât atât, nu s-a luat în considerare nici faptul că în Parlament urma să fie aprobată noua structură administrativă. Ce se va întâmpla acum? Oare nici măcar comunele nu vor putea păstra o bibliotecă publică? În România anilor dictaturii ceaușiste bibliotecile publice s-au confruntat cu o situație aproape similară, însă acolo biblioteca publică n-a fost lichidată ca unitate administrativă, se lucra totuși câteva ore cu indemnizație. Cu toate acestea, bibliotecile publice au fost aproape distruse și acum statul român cheltuie sume enorme pentru reabilitarea lor.

Conform datelor statistice pentru anul 1997 în bibliotecile publice sătești sunt concentrate peste 11 milioane de publicații, adunate cu atâta greu de-a lungul anilor. Colecțiile existente sunt enciclopedice și au menirea să satisfacă necesitățile de lectură și informare ale tuturor categoriilor de cititori. Biblioteca școlară are însă statutul său și prevede susținerea procesului instructiv-educational, ea fiind supusă programului general de activitate a școlii.

Disparația bibliotecii publice din mediul rural ar limita accesul cetățenilor la tezaurul de cultură scrisă, periclitează dreptul cetățenilor la informație declarat de toate documentele internaționale ca unul din drepturile fundamentale ale omului.

Or, biblioteca publică nu este un lux, ea a fost concepută și a însemnat în toate timpurile singurul garant de protecție socială în cultură. Sărăcirea excesivă a populației a făcut imposibilă pătrunderea cuvântului scris în majoritatea familiilor și mai ales în localitățile rurale. Cine mai poate cumpăra astăzi o carte sau se mai poate abona la un ziar care valorează cât două-trei salarii minimale? Un sat de oameni, cu eforturi comune, poate, însă și trebuie să mențină o bibliotecă publică. Nici cele mai dezvoltate țări, unde

nivelul de trai al populației este la înălțimea demnității de om nu au renunțat la serviciile bibliotecilor publice. Toate statele, inclusiv cele din lumea a treia, pentru care UNESCO are programe de dezvoltare speciale, mențin și dezvoltă aceste structuri. Nu în zadar Manifestul UNESCO pentru bibliotecile publice a fost redactat a treia oară și de data aceasta a pus accentul anume pe aceste aspecte.

Dacă va fi înfăptuită lichidarea bibliotecilor publice, statul nostru urmează a fi unicul stat în lume fără biblioteci publice în localitățile rurale. Or, biblioteca publică nici pe departe nu și-a atins scopul, și nu și-a consumat funcțiile, mai ales la noi.

Oricum, piatra a început a se rostogoli și acum numai un miracol o poate opri pentru că foarte mulți reprezentanți ai organelor diriguitoare numai atâta așteptau. Pentru ei cultura a fost și va rămâne a cincea roată la căruță. Mulți nu se vor ridica nicicând la înțelegerea adevărului, că investiția în cultură este cea mai valoroasă investiție în viitor. Este cunoscut faptul că ce se seamănă strâmb, strâmb crește. Or, lipsită și de bruma de cultură semănată de biblioteca publică, unica instituție de cultură funcțională în anii din urmă în satele Moldovei, populația satelor noastre se va închista și mai mult sub carapacea ignoranței și inculturii. Noi nicidecum nu putem învăța din greșelile altora. Cu încăpățânarea care ne caracterizează insistăm să învățăm din propriile noastre greșeli.

În anii de tristă amintire cu o furie fără precedent în istorie, au fost șterse de pe fața pământului lăcașele de cult din satele și orașele Moldovei. Acum statele și comunitățile din multe părți ale lumii cheltuiesc sume enorme pentru a le reconstrui sau a le reface, acolo unde s-a mai păstrat ceva. La noi, în loc să trecem la reconstrucția lor, sabia lui Damocles atârna și asupra bibliotecilor. Oare nu s-a aflat și prin părțile noastre că bibliotecile, deopotrivă cu școala și biserica, au stat dintotdeauna la temeliiile spiritualității unui neam?

AMERICA DIN LOZINCA NOASTRĂ SAU TOTUL PENTRU PATRON, TOTUL PENTRU BINELE PATRONULUI

Pentru bibliotecile din SUA activitatea de referință este mai mult decât o tradiție, este fundamentul pe care se sprijină întreaga activitate și tendința binecunoscută de a sta la dispoziția patronilor în orice împrejurări, în orice situații, cu orice mijloace, iar în ultimii ani și la orice oră a zilei sau a nopții.

Aflându-te chiar și pentru puțin timp într-o bibliotecă, indiferent de ce tip sau mărime ar fi, te trezești cu gândul la renumita lozincă „Totul pentru om, totul pentru binele omului”, și îți dai seama că aici nu este vorba doar de o lozincă, ci de adevărul adevărat. Deviza „Noi suntem aici pentru a te ajuta” este bine-cunoscută patronilor și, conștienți de aceasta, ei valorifică la maximum această posibilitate.

Probabil că tendința de a fi mereu la dispoziția beneficiarilor își are izvorul în felul în care în bibliotecile din SUA, mai ales în bibliotecile publice, este aprobat bugetul, pentru că aici populația are un cuvânt de spus la acest capitol, și atunci când sunt chemați la vot, votează și dacă sunt de acord ca banii publici să fie distribuiți și bibliotecilor. Poate de aici pornește grija bibliotecarilor pentru beneficiari, dar chiar și dacă este așa foloasele sunt reciproce.

În literatura de specialitate publicată în SUA, în virtutea tradiției mai întâlnim încă cuvintele *beneficiar, utilizator, cititor*, dar peste toate domină termenul *patron* și acesta este utilizat cu sensul pe care îl dau toate dicționarele explicative, cel de stăpân. Stăpânii bibliotecii sunt cititorii. O altă lozincă foarte des întâlnită în bibliotecile americane este „Library mean business. Put us to work

for you” (Biblioteca înseamnă business. Pune-ne să lucrăm pentru tine). Promovarea informației, indiferent de ce gen ar fi, este axa în jurul căreia se învâрте biblioteconomia americană și aici e marea diferență între ceea ce se întâmplă acolo și la noi.

În virtutea tradiției, bibliotecarii din Moldova sunt mai mult custozi ai cărților și ai altor documente și mai puțin promotori ai informației, și aici este necesară schimbarea, dacă vrem să avem viitor. Spunea cineva că SUA este țara bibliotecilor. Adevăr spunea, dar nu se referea la număr, pentru că în tot statul Massachusetts, cu o populație de aproximativ 6 milioane, sunt în jur de 1500 biblioteci, cifra incluzând toate tipurile: publice, școlare, academice, speciale etc. Amintiți-vă câte sunt la noi. Calitatea este cea care contează și, mai mult decât atât, prestigiul de care se bucură bibliotecile în comunitățile pe care le servesc.

Nu voi încerca să scriu o poveste în roz a bibliotecilor americane pentru că la nivelul care le caracterizează au și ele problemele lor, iar noi știm adevărul că nici o bibliotecă din lume nu are atât, cât și-ar dori sau de cât ar avea nevoie. Biblioteca publică din Detroit și-a redus programul de activitate la numai 5 zile pe săptămână, urmând ca în zilele de duminică și luni ușile bibliotecii să fie închise pentru cititori și aceasta pe motiv că banii alocați de primărie în ultima perioadă nu sunt suficienți pentru a menține biblioteca la nivelul anilor trecuți. În zilele cât mă aflam la Biblioteca Publică Boston colectivul era bulversat de decizia primăriei de a păstra doar 10 posturi din cele 53, titularii cărora se pensionau începând cu ziua de 31 octombrie. Președintele bibliotecii dl. Bernard Margolis deja anunțase, prin ordin, micșorarea programului de activitate într-un șir de departamente, iar altele trei erau pe cale de a se uni, hotărâre favorizată și de faptul că doi dintre șefii de departamente erau în lista celor pensionați. Nu începe îndoială că primăria va reveni la această decizie pentru că a pierde atât de mult personal este aproape o catastrofă pentru o bibliotecă de mărimea și cu sarcinile pe care le are Biblioteca Publică Boston.

Tot în această perioadă, destul de dificilă pentru o bibliotecă, aproape că nu a fost săptămână în care să nu fie vre-o întrunire a

managerilor la diferite niveluri de competență la care să nu fie pusă în discuție problema cum de îmbunătățit serviciile pentru beneficiari. S-ar părea că nimic nu mai este de făcut în această bibliotecă care are 12 mese de referințe (reference desk), plus „masa verde” care se află imediat după porțile de securitate și unde beneficiarul poate primi tot felul de informații, un creion, hârtie etc. Marea mea mirare a fost, când o cititoare pe care o supăra un pantof a cerut ajutor, iar bibliotecara care era la post a scos un bandaj, cu cea mai firească înfățișare posibilă, de parcă aceasta era marea ei misiune în clipa respectivă. Eu știam că biblioteca este „leac” pentru suflet, dar că poate fi și leac pentru picioare nici prin cap nu mi-a trecut.

Deci, nu este străină bibliotecilor nici problema financiară. Cele 28 milioane dolari ce au constituit bugetul Bibliotecii Publice Boston pentru anul 2002, par a fi insuficiente. Și pentru a suplini această insuficiență, vine în ajutor Fundația Bibliotecii Publice Boston, care, de rând cu alte scopuri, are și misiunea de a aduna mijloace bănești pentru a susține activitatea bibliotecii. Ideea care plutește în aer de mai mulți ani la Biblioteca Națională de a crea Fundația Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova ar trebui realizată, și ea ar reflecta nivelul în care în țară este conștientizat rolul unei biblioteci, care ar trebui percepută ca memorie a unui neam. În cei 10 ani de activitate (fondată în 1992), Fundația Biblioteca Publică Boston a adunat peste 56 milioane dolari, care au fost folosiți mai ales în scopul diversificării serviciilor pentru public.

Tot în acest scop pe lângă Biblioteca Publică Boston activează „City-wide friends of the Boston public Library”, care și-a început activitatea în anul 1987.

W.P. Kinsella avea perfectă dreptate când scria în Shoeess Joe: „Dacă construiești, se va găsi cineva să vină”. Și lumea vine. Vine în fundații, asociații, vine la manifestări culturale, întruniri, cluburi de interes și, principalul, vine la bibliotecă. Citisem undeva că bibliotecile din țările dezvoltate economic au în ultimii ani problema cititorului, fenomen datorat informatizării excesive. Total nedreaptă afirmație. În una din sâmbete am lucrat în Departamentul Circulație,

încercând să mă clarific și să pătrund în esența circulației computerizate. Pe întreg parcursul zilei, la cele 6 computere care efectuau înregistrarea cititorilor și primirea cărților înapoiate de cititori a fost rând, iar bibliotecarii se schimbau din două în două ore pentru că mai mult nu rezistau și toate acestea în timp ce în fața Bibliotecii și la intrarea în Departament erau boxe speciale pentru returnarea cărților și cititorii „fără probleme” le puneau direct acolo, fără a contacta bibliotecarul. „Cititorii cu probleme”, cei care au de plătit taxe pentru întârzierea restituirii, așteaptă cuminiți în rând să-și răscumpere vina, pentru că dacă computerul arată restanță, operația de împrumut nu mai poate fi efectuată. Un bibliotecar mai blajin ar rezolva „omenește” problema, computerul însă cunoaște numai legile tehnicii. Un cititor (rus de origine, de altfel, după titlurile cărților pe care le înapoia) a întors 15 cărți (aici nu este strict delimitat câte cărți poți împrumuta) și a plătit fără să clipească 10 dolari restanța indicată de computer. De altfel, amenda nu este exagerată: 5 cenți pentru 24 de ore întârziere și nu poate depăși suma de 1,25\$, aceasta constituind amenda maximă pentru întârzieri. Majoritatea serviciilor oferite de biblioteci sunt gratuite, inclusiv biletul de cititor care este eliberat pe o perioadă nelimitată. Se plătește suma de 25 de cenți pentru înlocuirea biletului de cititor pierdut și 15 cenți o copie xerox sau la imprimantă. Prețul pentru copiile xerox variază de la bibliotecă la bibliotecă. La Biblioteca Publică Troy prețul unei copii era de numai 10 cenți. Copia color este de un dolar. Contra plată se fac ca regulă cercetările de proporții (toate acestea în biblioteca de cercetare) pentru înfăptuirea cărora este necesară o perioadă mai îndelungată de timp: cum ar fi constituirea arborelui genealogic, când a decedat o persoană concretă, în ce muzeu din lume se află lucrările unui pictor concret etc. Pentru astfel de cercetări biblioteca deține o listă a potențialilor cercetători și beneficiarul poate contacta personal cercetătorul în cauză. De altfel, constituirea arborelui genealogic este o adevărată boală pentru cetățenii americani. În bibliotecile publice din Michigan, pe care le-am vizitat, am întâlnit printre materialele de referință ghidul „A beginner's Guide to

genealogy: Information Packet”, care recomandă resurse de referință pentru cercetarea genealogică localizate în statul Michigan și chiar lista persoanelor certificate de către Biroul de Certificare în Genealogie, inclusiv a celor care au titluri de cercetători în domeniu.

Marele coz în mâinile bibliotecarilor americani este accesul gratuit la Internet. Toate bibliotecile acordă acest serviciu și este un punct de mare atracție pentru patroni. Biblioteca Publică Boston acordă 15 minute acces gratuit pentru toți cetățenii și la cele 10 computere cu această destinație practic nu se termină rândul nicicând. În acest scop, în preajma computerelor este improvizată o sală de așteptare. Pentru cititorii bibliotecii accesul gratuit este de 1 oră pe zi și în aceste scopuri biblioteca întreține încă 10 computere. Acces gratuit au și copii în departamentele specializate pentru servirea acestora.

Biblioteca Publică din Southfield (Michigan) acordă acces gratuit 30 minute cu posibilitatea de a lucra până se ivește alt cititor.

Se pare că accesul gratuit la Internet și sistemele antifurt nu sunt o problemă pentru bibliotecile din SUA. Chiar și cea mai mică bibliotecă pe care am vizitat-o - Biblioteca Publică Hamtramck, (dintr-un orașel de 19 mii populație, 69 % dintre care o constituiau polonezii) - avea 10 computere pentru patroni și bineînțeles renumitul sistem antifurt. După spusele dnei Hermina Anghelescu care m-a însoțit în această călătorie, aceasta era una dintre cele mai mici biblioteci din împrejurimile orașului Detroit. Toate materialele vizuale erau elaborate în două limbi, poloneză și engleză, și era evident aportul comunității la completarea bibliotecii pentru că volumul de literatură în limba polonă era considerabil. Graficul de activitate al bibliotecii este alcătuit în așa fel încât să poată cuprinde și să fie convenabil pentru toți locuitorii: luni, miercuri, vineri - 9-5; marți-joi - 11-7, sâmbăta - 10-2.

O activitate foarte bine pusă la punct în folosul patronilor am întâlnit la Biblioteca Publică Troy. Unicul disconfort sufletească a fost faptul, că deși în orașul Troy este foarte bine reprezentată comunitatea românească (în împrejurimi funcționează 2 biserici românești), pe

raft erau numai 5 cărți în limba română. O diferență ucigătoare, dacă comparăm cu orașelul cu populație majoritară poloneză. În rest, totul părea o poveste, nu bibliotecă. La orele 7 seara, când am ajuns la bibliotecă, la parcare din preajma bibliotecii nu era nici un loc. Hermina a avut mult de furcă, până a pândit o mașină care tocmai pleca. Mărturie că fenomenul este stabil era faptul că parcare era în renovare: se încerca să fie extinsă la limitele posibilității.

M-am gândit că de la parcare începe grija pentru patron și m-am mai gândit involuntar, că la noi nici prin cap nu a trecut cuiva să construiască o parcare în preajma unei biblioteci.

Nici prin gând să treacă cuiva că societatea va putea evolua, încât într-o zi un cititor să vină la bibliotecă cu mașina. Că nu s-au gândit la bibliotecari că ar putea veni la serviciu cu mașina personală e lucru înțeles. Așa se face că în centrul Chișinăului mașinile numai în copaci nu atârnă. E o mărturie a unei societăți care este fără perspectivă de evoluție?

Toate bibliotecile au evidențiate pe prim plan edițiile de referință. Este bine gândit chiar și mobilierul pentru aceste ediții, care, de regulă, sunt destul de numeroase. Rafturile sunt aranjate la nivelul ochilor în așa fel, încât cititorul adult, găsind ediția necesară, să o poată așeza pe raft, pentru a o consulta. Renumitele mese de referință au computere puse în nișe speciale, în așa fel încât să nu acopere fața bibliotecarului în momentul când discută cu beneficiarul.

Biblioteca publică Troy mi s-a părut un exemplu elocvent cum poți fi util patronilor. Nu cred că la Troy s-ar găsi cineva care să voteze împotriva bugetului pentru bibliotecă. Pentru un orașel cu o populație de 80 mii este o sală cu 40 de computere. Aici totul este gândit în detaliu și cei 80 mii de locuitori ai orașului nu pot să nu observe și să nu aprecieze aceasta. Ei au la dispoziție chiar totul. Pentru binele utilizatorilor există parcare din fața bibliotecii, trecerea specială pentru persoanele cu probleme locomotorii; este indicat până și numărul scărilor pentru cei de vârstă înaintată sau chiar pentru cei distrați: 5 scări la urcare, 5 scări la coborâre; iar pentru persoanele cu probleme de vedere - o colecție fantastică de

publicații cu litere mășcate, dispozitive speciale pentru a fixa zierele de format mare ca să fie comod să le citești. De așa ceva nici chiar măcar nu auzisem. Tot aici sunt locuri special amenajate unde părinții pot să-și lase copiii, când trebuie să plece pentru a rezolva niște probleme, și tot aici ai să vezi copii, care se târaie printre cărți, pentru că încă nu știu să meargă în picioare. Iar WC-ul, cel mai de seamă atribut al unui nivel de trai civilizat, strălucește de curățenie: cu hârtie, apă caldă, săpun și un loc special amenajat pentru a lăsa copiii mici în siguranță, când vrei să faci un drum pe care până și împărații îl fac pe jos. Mare însemn al civilizației este WC-ul. Și... din nou mă trezesc cu gândul la un loc bine ascuns din blocul 2 al BNRM pe care, în încercarea noastră de a ridica Școala de Biblioteconomie la standardele la care aspirăm, îl vrem civilizat și... de unde dispare și hârtia, și săpunul înainte ca cel ce le duce să revină la etajul 2. După cele văzute în biblioteca Troy nu te mai miră cele 65 computere pentru beneficiari și nici colecția de ziare în toate limbile de largă circulație. Mulți vin la bibliotecă numai ca să-și citească ziarul și din plăcerea de a nu-l citi în singurătate.

Tot la Troy se evidențiază relațiile dintre bibliotecă și alte instituții. În locuri bine amenajate și bine cunoscute de cititori sunt zierele pe care editurile sau casele de comerț le propun spre difuzare gratuită, materiale de promovare a muzeului local, a centrului comunitar, a sălilor de gimnastică, cluburi specializate în sport, societăți istorice, societăți de caritate cum ar fi „Troy Place”, „Garden”, „Help from the heart”, informații despre diferite cursuri de instruire și, în special, despre cele ce au în obiectiv studierea noilor tehnologii. O atenție deosebită este acordată promovării informației despre bazele de date și nu neapărat la acelea la care biblioteca are acces. Unul dintre pliante era chiar de promovare a Bibliotecii și a Muzeului, dovadă evidentă că instituțiile sunt în strânsă colaborare. Tot la bibliotecă sunt concentrate anunțurile despre tot felul de manifestări. E de remarcat că bibliotecile din SUA oferă gratuit spațiile pentru tot felul de întruniri, concerte, lecții, expoziții, povestitori. Biblioteca este concepută ca loc de socializare

a indivizilor – și aici e marele merit al bibliotecilor din SUA. Chiar și în bibliotecile academice, cu atât mai mult cele publice, intră toți cei care vor. Orice bibliotecă își face publicitate la activități și dacă biblioteca anunță o întrunire cu tema „Arta de a asculta”, de exemplu, nimeni nu stă să aleagă, dacă individul-participant este sau nu cititorul bibliotecii.

De mare popularitate se bucură grupurile de discuții. Discuțiile pot fi pe teme diverse, dar predomină acelea despre cărțile citite.

Bibliotecile oferă programe speciale pentru copii cu vârsta între 24-39 luni și pentru cei de 3-5 ani. Activitățile pentru această categorie de vârstă includ povești, spectacole cu păpuși, momente de creație. Înregistrările se fac ca regulă anticipat, iar prioritate se dă rezidenților din localitate. Activitatea durează jumătate de oră și părinții sunt cei mai activi participanți.

O altă categorie de materiale foarte des întâlnite în biblioteci sunt informațiile despre tot felul de activități și societăți filantropice, de caritate, voluntari etc., biblioteca de foarte multe ori fiind direct implicată în aceste activități sau mișcări. Pentru cetățenii de vârstă prematură și cei dezavantajați din orașul Troy este bine cunoscută societatea comunitară non-profit Midi-Go Plus. Cei interesați găsesc la bibliotecă informația despre ce este Troy Medi-Go Plus; cine este eligibil pentru ajutor, cine plătește pentru servicii, unde te poți duce cu Troy Medi-Go Plus, cum poți face o rezervare etc.

În SUA este foarte răspândită activitatea filantropică, de caritate și voluntariatul. De asemenea, sunt răspândite bibliotecile private puse în slujba comunității. Multe biblioteci, săli specializate, clădiri, muzee etc. poartă numele donatorilor. Aici este considerată o onoare să-ți înveșnicești numele în asemenea fel. Muzeul de arte din Detroit este un exemplu elocvent în această privință. Acolo majoritatea tablourilor poartă inscripția cu numele persoanelor care au făcut donația pentru muzeu.

Pe măsura prestigiului de care se bucură biblioteca în comunitate, este și activitatea Societăților „Prietenii Bibliotecii”. Prietenii bibliotecii publice Troy este cea mai de succes organizație

non-profit care sprijină activitatea instituției. Voluntarii adună fonduri pentru echipament și mobilier, programe muzicale, întruniri profesionale, instruirea continuă etc. „Prietenii bibliotecii” organizează și activitatea în Magazinul Darurilor și Magazinul Cărților folosite. Magazinul Cărților folosite lucrează vinerea și sâmbăta și vinde în jur de 800 unități în fiecare zi. Toate bibliotecile publice oferă asemenea servicii și patronii sunt foarte mulțumiți. O carte poate fi cumpărată cu 50 cenți, iar persoana care cumpără 3 cărți plătește un dolar. Biblioteca Publică Boston are un oficiu din câteva persoane care se ocupă de cărțile din donații. Uneori din cărțile donate sunt selectate cărți de valoare inestimabilă. La prima selecție este completat fondul bibliotecii centrale. La a doua selecție filialele bibliotecii își aleg cărțile pe care le au lipsă în fond. Cărțile rămase sunt îndreptate spre magazinele specializate în vânzări și cu care Biblioteca are contract de colaborare.

Pentru bibliotecile publice este caracteristică activitatea Biroului Consultativ al Bibliotecii. La Troy Biroul este alcătuit din cinci reprezentanți ai comunității, care consultă primăria cu privire la administrarea și funcționarea Bibliotecii. Ei participă în workshop-uri, comisii, evenimente etc. Participarea în Birou este în bază de voluntariat. Adulții, rezidenții trebuie să completeze un formular care se păstrează la primărie. Studenții din școlile superioare prezintă formularul la Departamentul Afacerilor Comunitare care este instituția ce decide componența Biroului.

Necesitățile patronilor sunt în permanență în centrul atenției administrației bibliotecii, iar pentru îmbunătățirea activității bibliotecii și calității colecțiilor patronii sunt rugați să completeze: fișa pentru comentarii, sugestii pentru achiziții, anchete de sondaj etc.

Programul de activitate al Bibliotecii Publice Troy este exact pe măsura așteptărilor tuturor patronilor: luni-joi -10-9; vineri-sâmbătă -10-6, duminică -1-6. Cine ar putea fi nemulțumit?

Oferind atâtea, Biblioteca Publică Troy este în drept să solicite și puțin respect, desigur pentru binele acelorași patroni. Cărțile pentru adulți și copii, casetele, discurile compacte, afișele, broșurile se

împrumută pentru 21 zile și pentru fiecare zi întârziere este percepută taxa de 15 cenți, amenda maximă fiind de 10\$; Periodicele, păpușile, CD-ROM-urile, DVD-urile, discurile laser, videocasetele se eliberează pentru 7 zile, (pentru fiecare zi întârziere se percepe taxa de 1\$, amenda maximă fiind de 10\$); copiile color - 1\$, 1 pagina print - 5 cenți, fax - 3\$ pentru prima pagină și câte 1\$ pentru paginile următoare. Pentru a primi o pagină prin fax se plătește 1\$, pentru pierderea sau pentru deteriorarea materialelor – contravaloarea publicației; biletul pentru cititorul care nu este rezident - 100\$ anual. Desigur, patronii sunt conștienți de faptul că termenul de folosire a documentelor împrumutate poate fi prelungit prin telefon, on-line sau la sediul bibliotecii. Excepție fac cărțile care au fost prelungite de două ori sau cele care sunt (în „lista de așteptare”) rezervate de alt cititor. Modalitățile de prelungire a termenului de folosire a documentelor este explicat patronilor în materialele de promovare a bibliotecii. Tot aici, de rând cu informațiile generale și cu programul de activitate al bibliotecii, patronii au la îndemână și informația despre amenzile percepute de bibliotecă pentru întârzierea restituirii, pierderea și deteriorarea documentelor etc.

În SUA bibliotecile în general și în special cele publice reflectă tradițiile democratice care caracterizează modul de viață american. Tot ce cuprinde în denumire cuvântul *public* este deschis absolut pentru oricine. Totul este la vedere, totul este accesibil, nimic nu este și nici nu poate fi ascuns. Aici bibliotecile își merită pe deplin titlul de centru de informare a comunității, centru de cultură, centru de instruire, centru de socializare a indivizilor și șirul poate continua. Scopul bine definit al bibliotecilor publice este de a susține și dezvolta calitatea vieții în comunitățile în serviciul cărora se află, prin asigurarea necesităților culturale, profesionale, educaționale și de recreare ale patronilor.

Toată literatura și informațiile solicitate (desigur, cu excepția celor care țin de securitatea statului) sunt găsite și puse la dispoziția patronilor, fie că pentru aceasta sunt folosite metodele tradiționale, fie că sunt explorate posibilitățile referințelor virtuale.

La Biblioteca Publică Boston patronii pot primi informațiile necesare prin telefon, în acest scop în bibliotecă funcționează Departamentul Referințe telefonice, prin fax, prin poșta electronică, accesând pagina WEB a bibliotecii, rubrica „Ask librarian” (Întreabă bibliotecarul), iar deja de mai bine de un an biblioteca folosește posibilitățile „Reference service 24/7” care acordă referințe non-stop.

Patronii sunt conștienți de faptul că biblioteca deține sau trebuie să dețină toată informația de care au nevoie. Și dacă vor să cunoască cum, de exemplu, și în ce scopuri guvernatorul statului a cheltuit banii publici, nu-i nici o problemă. Aceste date sunt publice și bibliotecile primesc rapoartele financiare, ca regulă în formă de ziar, unde este arătat cum a fost cheltuit fiecare cent. Materialele de felul acesta includ de asemenea adresele de site ale instituțiilor și organizațiilor, telefoanele și numele persoanelor și ale funcționarilor cu responsabilități publice, numele și telefoanele senatorilor etc.

Tot la bibliotecă cetățenii vin dacă vor să cunoască mai multe despre sistemul de vot, modalitățile de votare, cum să eviți faptul de a fi manipulat.

Materialele elaborate de societățile istorice și care au drept scop valorificarea istoriei localităților, informarea publicului despre monumentele istorice și de artă din localități, istoria școlilor, muzeelor, a bisericilor etc. sunt difuzate patronilor la fel prin intermediul bibliotecii.

În așa fel, pășind pragul bibliotecii, patronul pășește în lumea comunității, membru al căreia este, iar aici are asigurate toate posibilitățile de accesare a informației de orice nivel, inclusiv de nivel global.

Despre rolul bibliotecii ca mediator între patron, informație, document știu atât consumatorii de informații, cât și cei care livrează informația, prin aceasta exprimându-se prezența în bibliotecă a unui număr uimitor de mare de tot felul de ghizi, pliante, foi informative, anunțuri care pot fi luate gratuit de orice doritor.

Ghidul notarului public este mai mult un mijloc de a-i informa pe potențialii notari despre cum poți deveni notar public, unde poți

practica meseria, ce servicii poți oferi etc., iar notițele juridice pentru seniori oferă tot felul de sfaturi juridice pentru bătrâni. Nu lipsește nici informația despre cum să-ți faci testamentul, sau cum să faci vaccina împotriva gripei. Foarte frecvente sunt informațiile despre dauna alcoolului și a drogurilor. Pentru tinerii sub vârsta de 21 de ani este explicat care sunt pedepsele dacă ești depistat *pozitiv*. Pentru câte zile sunt suspendate drepturile de conducător auto la prima încălcare, la a doua, care sunt responsabilitățile părinților pentru minori etc.

Numeroase foi informative dau explicații despre cum să folosești gazul natural pentru a fi în siguranță, ce să faci în cazurile când s-a întrerupt lumina electrică. Ghiduri speciale dau 20 de sfaturi despre cum să salvezi banii și să reduci poluarea.

Sfaturi medicale, adrese ale spitalelor, adrese ale doctorilor cu renume și mai ales a celor voluntari, adrese ale azilurilor de bătrâni - toate acestea sunt lucruri firești și nu mai miră pe nimeni în biblioteci.

Împreună cu spitalele din localitate bibliotecile organizează lecții pentru femei pe tot felul de teme: de la ce să faci când te dor picioarele, până la folosirea metodelor netradiționale de leuire.

Este foarte accentuată susținerea instruirii continue, de multe ori biblioteca oferind în aceste scopuri propriile spații.

Bibliotecile oferă workshop-uri la teme de felul: cum să-ți găsești o slujbă prin Internet; cum să completezi on-line formularul pentru a căpăta o slujbă, localizarea informațiilor despre salarizarea on-line etc. Foarte răspândite sunt cursurile de internet pentru începători.

Foarte variate sunt informațiile pentru părinți, în special pentru cei tineri: cum să pregătești copilul pentru școală, cum să pui începutul unei tradiții de sărbătorire a Thanksgiving-ului în familie. Pentru participarea la workshop-ul „Fotograful familiei” este invitată întreaga familie, sigur, cu aparatul și filmul de acasă. Pliante speciale informează părinții cum să plătești pentru colegiu, cum să găsești un tutore, cum să găsești o școală privată. Pentru cei interesați sunt

oferite lecții de educație religioasă precum și o gamă variată de programe educaționale.

Cei pe care îi preocupă natura și viața rurală, inclusiv florăritul și grădinăritul au la dispoziție toată informația la care poți visa de la cum să ajuți persoanele premature să-și facă o grădină la cum se fac îngrășămintele pentru plante în condiții casnice.

Programele de activitate ale teatrelor, cinematografele, inclusiv evenimentele importante care se produc aici își au loc printre informațiile comunitare și patronul, făcând drumul la bibliotecă, se întoarce înarmat cu toate informațiile de care are nevoie.

BIBLIOTECA CONGRESULUI, O MINUNE ÎN DEVENIRE

“Gardian al patrimoniului națiunii”, așa definea Biblioteca Congresului James Bilington, directorul acesteia, în cuvântul de recepție rostit la inaugurarea, la 18 noiembrie 2002, a unui spațiu suplimentar de depozitare a publicațiilor în *Fort Meade*.

Pe parcursul istoriei sale de peste 200 ani această mare minune a lumii – Biblioteca Congresului - a crescut de la 740 volume și 3 hărți în anul inaugurării 1800 la peste 124 milioane unități de păstrare, care includ cca 28 milioane cărți, 12 milioane fotografii, 4,5 milioane hărți, 54 milioane manuscrite etc., în prezent. Colecțiile cuprind publicații în 460 de limbi.

Înființată în 1800, când președintele John Adams semna actul de transferare a Guvernului din Philadelphia în noul oraș-reședință de capitală, Washington, Biblioteca avea destinația de a servi Congresul și trebuia să conțină numai cărți necesare Congresului. În august 1814 biblioteca este incendiată de trupele britanice. După o lună de la incendiu președintele pensionat Thomas Jefferson oferă Congresului biblioteca personală, adunată pe parcursul a 50 de ani, care era considerată cea mai bună în SUA, conținând cărți despre America, dar nu numai, ci și tot ce era de valoare în fiecare domeniu.

Astfel Thomas Jefferson schimbă practic prioritățile de completare a bibliotecii. El considera că nu există domeniu care poate fi ignorat de membrii Congresului.

Este de menționat faptul că printre cărțile din biblioteca lui Thomas Jefferson se află și versiunea franceză a lucrării lui Dimitrie Cantemir *Istoria creșterii și descreșterii Imperiului Otoman*. În ianuarie 1815, Congresul accepta propunerea lui Thomas Jefferson alocând 23,950

mii \$ pentru 6,487 cărți, punându-se în felul acesta bazele Bibliotecii Congresului de azi. Conceptul jeffersonian despre universalitate, credința că toate subiectele sunt importante pentru biblioteca legislativului SUA definește politica de completare a colecțiilor bibliotecii.

Timp de mai mulți ani Biblioteca este găzduită de Capitoliu. În anul 1873 Congresul anunță un concurs pentru proiectul unui spațiu pentru bibliotecă. În 1886, după multe dezbateri și controverse, Congresul autorizează construcția noii clădiri pentru Biblioteca Congresului.

La inaugurarea oficială de la 1 noiembrie 1897 Biblioteca este recunoscută drept glorios monument național și drept una dintre cele mai mari și mai valoroase biblioteci din lume.

Construită în tradițiile stilului renașcentist italian, Biblioteca Congresului reprezintă într-adevăr o arhitectură și pictură de o frumusețe remarcabilă. În anul 1939 o nouă clădire este deschisă pentru public – actuala *Adams Building*.

Între anii 1980-1987 Biblioteca se extinde în cea de-a treia clădire *James Madison Memorial Building* și scoate de la ordinea zilei pentru o vreme problema spațiului atât pentru colecții, cât și pentru personal.

În anul 1984 Congresul aprobă fonduri pentru restaurarea clădirii principale *Thomas Jefferson*. Către aniversarea de 100 de ani (1997) clădirea este redeschisă pentru public.

Bugetul pentru anul fiscal 2003 a constituit 572,7 milioane dolari. Personalul Bibliotecii este de 4358 unități echivalente normei întregi sau aproximativ 6 mii salariați.

La 30 septembrie 2003 președintele SUA a aprobat bugetul BC pentru anul 2004 – 526,1 milioane dolari și 4,283 posturi norma întreagă.

Casa Albă și Senatul au alocat 10 milioane dolari pentru construirea unui tunel care va uni clădirea *Jefferson* cu noul Centru de Vizitare a Capitolului.

Congresul a acceptat angajarea a încă 23 ofițeri de poliție care să garanteze securitatea Bibliotecii. A fost propus un plan de

comasare a Poliției Bibliotecii cu cea a Capitoliului care încă n-a fost semnat.

Biblioteca este cea mai veche instituție culturală federală din SUA și cea mai mare bibliotecă din istoria omenirii. Întru realizarea misiunii de a face disponibile și necesare resursele pentru Congres și pentru poporul american și a menține și conserva o colecție universală de cunoștințe și creativitate, Biblioteca a adunat o colecție fără egal, un superb și inteligent personal și o rețea efectivă pentru a pune la dispoziția națiunii cunoștințele din întreaga lume. Peste 2 milioane de cititori și vizitatori pășesc anual pragul bibliotecii.

Biblioteca Congresului servește ca Centru de Cercetare pentru Congres și ca Bibliotecă Națională pentru Statele Unite. Pagina WEB a Bibliotecii (www.loc.gov) este accesibilă oricând pentru oricine și prezintă pe larg colecțiile și serviciile Bibliotecii. Directorul Bibliotecii este numit pe viață de președintele SUA și confirmat prin vot de Senat. Actualul director James H. Bilington este al 13-lea la număr și a depus jurământul la 14 septembrie 1987.

Imensitatea Bibliotecii Congresului se datorează în mare parte sistemului american de copyright, care, satisfăcând necesitățile producătorilor și utilizatorilor, s-a dovedit mai efectiv ca multe altele în extinderea protecției către noi forme ale creativității, în ultimul timp, inclusiv a celor digitale, care joacă un rol deosebit în viața intelectuală, comercială și creativă a SUA.

Copyright-ul este o formă de protecție prin lege (titlul 17, Codul SUA) a autorilor incluzând lucrările literare, muzicale, artistice precum și alte produse ale muncii intelectuale.

Protecția copyright durează pe tot parcursul vieții autorului plus 70 de ani după moartea acestuia. Dacă lucrarea are mai mulți autori, cei 70 ani încep numărătoarea din ziua morții ultimului autor. Oficiul Copyright este parte componentă a Bibliotecii începând cu anul 1870 și înregistrează anual peste 900 mii unități. Catalogul oficiului cu peste 45 milioane înregistrări este cel mai mare din lume.

Pentru a susține universalitatea colecțiilor, Biblioteca colectează materiale în diverse formate. Această politică de achiziții permite

Bibliotecii să facă aceste resurse disponibile pentru un public foarte larg. Politica Bibliotecii este de a obține lucrările electronice prin legea copyright chiar dacă acestea nu constituie subiectul legii copyright.

În calitate de Centru de Cercetare pentru Congres Biblioteca onorează anual peste 500 mii de cerințe. Personalul serviciului acoperă toate domeniile de interes.

Un alt departament ce lucrează în strânsă legătură cu Congresul este Biblioteca de Drept, care deține peste 6 milioane unități de păstrare, constituind cea mai mare colecție de drept din lume.

Biblioteca își propune următoarele obiective:

1. De a face disponibile cunoștințele și creativitatea umană Congresului Statelor Unite. În calitatea sa de depozit al cunoștințelor umane și al produselor muncii creative a poporului american, Biblioteca are ca primă misiune să facă disponibile materialele deținute și să identifice, analizeze și sintetizeze informația acumulată, făcând-o folositoare legislativului ales de popor.

2. Să achiziționeze, organizeze, prezerveze pentru folosirea în prezent și în viitor de către Congres și națiune:

- a) o colecție exhaustivă a istoriei și creativității americane
- b) o colecție universală a cunoștințelor umane.

3. De a face maxim accesibile colecțiile pentru:

- Congres,
- Guvernul SUA,
- Public.

Este fără precedent în istoria umană când o bibliotecă, care are menirea să servească guvernul, deschide acces pentru public și este de facto Bibliotecă Națională.

Accesul egal la cunoștințe pentru guvernatori și cei guvernați, bogați și săraci reprezintă o formă esențială a pluralismului democratic și și-a găsit expresie în sistemul bibliotecilor și școlilor publice. Congresul a investit biblioteca cu o serie de funcții naționale centralizate: standarde bibliografice, catalogare, depozitor, copyright, servicii pentru orbi și persoane cu handicap fizic.

Congresul recunoaște că în era, în care informația este comunicată și păstrată în formă electronică, Biblioteca trebuie să promoveze accesul electronic la materialele de bază. Pentru publicul general Congresul a încurajat crearea programului "Biblioteca Națională Digitală" care va promova accesul de la distanță către cele mai interesante și importante din punct de vedere educațional valori din colecția americană. Școlile, bibliotecile, businessul etc. vor avea acces la materialele importante din punct de vedere istoric în propriile localități indiferent de mărimea localității sau de așezarea geografică.

4. De a adăuga valoare educațională resurselor de bază ale Bibliotecii în vederea sporirii calității muncii creative și activității intelectuale derivate din aceste resurse și de a reflecta importanța contribuției Bibliotecii la bunăstarea și progresul viitor al națiunii.

Personalul bibliotecii își sporește rolul de navigator în marea cunoștințelor, ajutând cât mai mulți utilizatori să găsească materialele necesare în imensitatea informației neprelucrate. Aceasta reclamă personalului mult mai multe cunoștințe și antrenament decât anterior, dar și facilitează folosirea de către cercetători a materialelor pe care numai Biblioteca Congresului le deține. Pentru instruirea și perfecționarea profesională a salariaților Biblioteca a inițiat și susține Programul Mentori. Mentorii sunt un fenomen foarte răspândit la Biblioteca Congresului. Acest program are scopul de a forma salariaților, în mod special celor începători, diverse deprinderi personale și profesionale, precum și a-i ajuta să-și facă o carieră. Având în vedere faptul că în următorii 5-10 ani Biblioteca Congresului se va confrunta cu pensionarea unui segment foarte important al forțelor de muncă, mentorii își propun să transmită cunoștințele acumulate pe parcursul anilor angajaților noi și să mențină la nivel efectiv instruirea acestora. Fiecare mentor are responsabilitatea de a se întâlni cu partenerul minim patru ore pe lună, să elaboreze un program de acțiuni, să participe activ în toate activitățile de instruire etc. Parteneriatul durează, de regulă, un an pe parcursul căruia, mentorul servește drept învățător, consultant, oponent și ghid.

Activitatea începe cu o instruire unde mentorii și partenerii sunt inițiați în problemă. La sfârșitul Programului este efectuată evaluarea rezultatelor care este folosită în vederea perfecționării programului.

Pentru a-și realiza misiunile și sarcinile, Biblioteca promovează o politică instituțională eficientă și efectivă constituită din următoarele componente:

- Mobilizarea și motivarea resurselor umane în toate subdiviziunile, avându-se în vedere:

- recrutarea, promovarea și remunerarea personalului în baza evaluării obiective a cunoștințelor, deprinderilor și performanței;
- instruirea, dezvoltarea și, unde este necesar, reamplasarea forței de muncă, pentru executarea noilor funcții pe noi căi;
- promovarea corectitudinii, oportunității egale și a respectului, pentru diversitate la diferite nivele și subdiviziuni ale Bibliotecii;
- întreținerea comunicării folosind consultațiile frecvente, pentru promovarea inovațiilor și participarea în luarea deciziilor și implementarea schimbărilor;
- promovarea serviciilor electronice pentru realizarea misiunii și sarcinilor cu viteză, calitate și economie.

- Folosirea spațiilor și echipamentului în vederea:

- Prezervării și accesibilității colecțiilor și maximalizării eficienței productivității și bunăstării personalului;
- Operării unui sistem financiar și informațional care să permită facilitarea luării deciziilor și să sporească responsabilitatea;
- Operării unui sistem efectiv de securitate care să asigure accesul adecvat și în același timp să promoveze maximum de protecție pentru personal și patroni, facilități și colecții.

În ultimii ani Biblioteca Congresului depune eforturi colosale pentru colectarea, depozitarea și preservarea materialelor digitale. Sarcina este enormă, dar realizarea scopului este de importanță

crucială pentru viitorul națiunii. Cunoștințele sunt baza democrației americane, iar cea mai mare parte a creației și producției intelectuale de ultimă oră a americanilor apare în format digital. Această informație digitală trebuie colectată și făcută disponibilă pe aceleași căi ca și cele peste 124 milioane de cărți, filme, hărți, manuscrise, fotografii etc. din colecțiile fără egal ale Bibliotecii Congresului. Programul Național de Digitalizare a Informației și Prezervare este susținut de către guvern, care în anul 2001 a aprobat 99,8 milioane dolari pentru realizare, dar și de sectorul public-privat care a contribuit cu 75 milioane dolari la realizarea lui.

Programul Biblioteca Națională Digitală oferă patronilor peste 100 diverse colecții. Partea de vârf a programului este Memoria Americii www.memory.loc.gov, unde pot fi accesate peste 7,5 milioane unități. Lunar WEB site-ul Memoria Americii manipulează peste 28 milioane tranzacții. El reprezintă resursele on-line ale Bibliotecii Congresului despre istoria și cultura SUA.

Scopul acestui program este de a digitaliza cele mai valoroase materiale despre America și a le face disponibile on-line pentru utilizatorii din întreaga lume. Aceste materiale includ fotografii, manuscrise, cărți rare, hărți, filme etc. Pentru a-și atinge scopul, programul lucrează în colaborare cu membrii Federației "Biblioteca Digitală" precum și cu alte biblioteci și arhive.

Materialele care urmează să fie digitalizate sunt selectate de către un comitet consultativ, iar drept criteriu principal de selecție servește valoarea culturală și educațională, precum și abilitatea tehnologiilor curente de a executa procedura.

Biblioteca Congresului nu preconizează digitalizarea tuturor colecțiilor deținute. Accentul se va pune mai ales pe colecțiile istorice. Materialul prezentat în Memoria Americii este structurat în următoarele compartimente: Agricultură, Artă și arhitectură, Business și economie, Educație, Geografie, Istorie, Limbă și literatură, Arte de performanță, Filosofie și religie, Politică socială și Drept, Recreatie și sport, Științe sociale, Tehnologii și științe aplicate.

Colecțiile Bibliotecii Congresului

Mai mult de jumătate din fondurile BC sunt în alte limbi decât cea engleză. Biblioteca primește zilnic aproximativ 22 mii unități de păstrare și tot zilnic peste 11 mii sunt adăugate colecțiilor.

Ea adună materiale pe diverse suporturi, pentru a susține universalitatea colecțiilor. Această politică de achiziții permite Bibliotecii să-și facă resursele disponibile indiferent de schimbările tehnologice.

Aproximativ 99 % din cărțile Bibliotecii Congresului sunt reflectate în catalogul on-line, chiar și monografiile mai vechi. Biblioteca Congresului are cea mai mare colecție de publicații din lume și respectiv cel mai mare catalog on-line. Este ușor accesibil prin Internet precum și la stațiile de lucru din sălile de lectură. Catalogul on-line permite căutarea după titlu, autor, subiect, cuvânt-cheie etc. Bibliotecarii de referință ca regulă sunt cei care ajută patronii să folosească sistemul. Căutarea după cuvântul-cheie este cea mai efectivă metodă de căutare oferită de Biblioteca Congresului.

Securitatea colecțiilor, personalului și patronilor sunt scopurile prioritare ale bibliotecii. În același timp ea își menține rolul tradițional de instituție deschisă, publică, angajată în opera de a-și face resursele disponibile poporului american.

Zilnic Biblioteca înregistrează aproximativ 150 cititori noi. Permisul de cititor este gratuit. Se eliberează pentru o perioadă de doi ani, după care cititorul trebuie să se prezinte personal pentru a-l prelungi.

Toți vizitatorii trebuie să treacă prin detectorul de metal. La ieșirea din Bibliotecă se trece prin sistemul electronic antifurt. În majoritatea sălilor de lectură sunt interzise obiectele personale.

Biblioteca nu oferă acces liber la colecții, excepție sunt materialele de referință. Ea nu împrumută patronilor cărți la domiciliu. Materialele solicitate trebuie să fie folosite în sălile de lectură.

Pentru asigurarea securității colecției, sălile de lectură sunt echipate cu camere video. În toate clădirile funcționează sistemul antifurt. În depozite au acces numai angajații din subdiviziunea respectivă. Cu toate aceste restricții Biblioteca Congresului are date

dispărute aproximativ un milion de unități de păstrare. Documentele pierdute sunt înlocuite cu o fișă, pe care este făcută înregistrarea datei când a fost solicitată de beneficiari. În cazul când pe parcursul a patru ani cartea n-a fost solicitată nici o dată ea este scoasă din inventar. Pentru documentele solicitate se întreprind măsuri de recuperare a lor. Anual sunt recuperate circa o mie cărți.

Aranjarea cărților la raft se face în conformitate cu Clasificarea Bibliotecii Congresului.

În colecția de Cărți rare sunt păstrate cărțile editate până la 1801.

Pentru recepționarea comenzii cititorul trebuie să aștepte aproximativ o oră cărțile depozitate în sediul central și în jur de 90 minute cele depozitate în alte spații. Cărțile cu copertă subțire sunt copertate imediat după intrarea în bibliotecă. Numai din depozitul Colecției Generale sunt solicitate zilnic peste 3000 unități.

Biblioteca Congresului folosește regulile anglo-americane de descriere bibliografică. Clasificatorii în număr de peste 300 sunt specializați după domenii și parțial după criteriul de limbă. Procesul de catalogare durează foarte mult și sunt semnalate cazuri când de la intrarea cărții în Bibliotecă până la apariție în catalogul electronic trec 2 ani. Zilnic în fonduri intră aproximativ 11 mii documente. La descrierea bibliografică a documentelor editate cu alte caractere decât cele latine se efectuează transliterarea. Biblioteca Congresului și-a elaborat propriul standard de trans-literare care, în principiu, nu este mult prea diferit de standardul internațional.

Patronii care locuiesc în afara Washingtonului pot comanda materialele preventiv, până la trei cărți. Este încurajat feedbackul cu patronii. Formularele pentru comentarii se află în sala principală de lectură. Sălile de lectură păstrează periodicele din ultimii 2 ani. Alte ediții sunt disponibile în sala de lectură Ziare și Periodice Curente. Periodicele sunt păstrate în general în formă de microfilme.

Colecția de hărți și atlasuri numără peste 4,5 milioane unități de păstrare. Aproximativ 6 mii hărți pot fi accesate în programul digital Memoria Americii. Există hărți în formă de evantai, umbrelă, tricouri etc. Pentru copierea hărților există scanere speciale 1,2 m x 1 m.

Cititorilor li se recomandă, de regulă, să folosească copii sau microfilme ale hărților. Dacă cititoriul insistă atunci îi este oferit originalul.

O valoare deosebită prezintă colecția de globuri care sunt de diferite mărimi.

BC are oficii de achiziționare a literaturii în Rio de Janeiro, Cairo, New Delhi, Islamabad, Jakarta și Niarobi, Moscova și Tokyo. Ea este biblioteca națională pentru orbi și persoane cu handicap fizic, centru de cercetare pentru conservarea materialelor, cel mai mare depozitoriu din lume al hărților, atlasurilor, fotografiilor etc.

Printre colecțiile renumite ale BC se numără și documentele personale a 23 președinți ai SUA de la Washington la Coolidge precum și cele ale unor americani renumiți precum Walt Whitman, Booker T., Washington, Alexander Graham Bell, Frederick Douglass, Susan B. Anthony, Irving Berlin, Charles Mingues și Raeph Euison.

Catalogul tradițional care anterior era inima Bibliotecii a fost conservat în anul 1980.

Pentru promovarea Bibliotecii și a serviciilor oferite a fost creat un film (12 minute), care rulează între orele 10⁰⁰ și 15¹⁵ în Centrul pentru Vizitatori. Tot în acest scop servește și Turul Bibliotecii (câte 5 în fiecare zi), care durează timp de o oră și este asigurat de specialiști de mare calificare. La adresa www.loc.gov/legacy/ poate fi accesată istoria scurtă a Bibliotecii Congresului. Este elaborată de asemenea o largă gamă de ghiduri, pliante, foi informative, calendare etc. În incinta Bibliotecii funcționează un magazin pentru suveniruri unde vizitatorii pot procura obiecte cu emblema Bibliotecii Congresului: sacoșe, căni, calendare, pixuri, creioane, carnețele pentru notițe, publicații ale Bibliotecii etc.

Calendarul evenimentelor poate fi accesat pe pagina Web a Bibliotecii la adresa www.loc.gov/loc/events/.

Programele pentru publicul general precum expozițiile și publicațiile scot în evidență valoarea și eficiența Bibliotecii și a colecțiilor.

Pentru personal, dar și pentru beneficiari este editată *Gazeta Bibliotecii Congresului* care apare în fiecare vinere a săptămânii. De rând cu alte materiale cu caracter informativ, gazeta publică *Calendarul săptămânal al evenimentelor*. Copierea materialelor este contra plată – 20 cenți pagina și sunt acceptate numai cardurile speciale.

Publicații moldovenești la Biblioteca Congresului

Biblioteca Congresului deține peste 6500 titluri conținând mai mult de 11 mii volume, de publicații din și despre Moldova. Majoritatea publicațiilor sunt monografii în unul sau mai multe volume, însă nu lipsesc nici edițiile seriale. O mare parte din ediții sunt păstrate în colecțiile generale, dar unele materiale pot fi găsite în colecțiile speciale: hărți, microfilme, cărți rare, muzică, fotografii, folclor, precum și în biblioteca de drept. BC achiziționează lucrări din majoritatea domeniilor. Excepție sunt publicațiile din domeniul agriculturii și medicinei clinice, pe motiv că aparțin Bibliotecii Naționale Agricole și respectiv Bibliotecii Naționale de Medicină.

Apropae toate publicațiile au fost editate în Moldova. Peste 70 % din colecții au apărut în anii 1940-1991. Aproximativ 4000 din titlurile deținute sau mai mult de jumătate sunt editate în limba rusă. Între 350-400 titluri sunt editate în limba română cu alfabet chirilic, 1300 titluri sunt editate cu alfabet latin și au fost publicate fie în Moldova, fie în România. Mai mult de 300 titluri sunt editate în limba engleză și câteva sute în franceză, germană, turcă, găgăuză, ucraineană, ungară etc.

O pătrime din materiale au fost publicate după anul 1991, când Moldova își câștigă independența. Anual peste 190 titluri sunt adăugate colecțiilor prioritar prin intermediul cumpărării. Schimbul interbibliotecar, care anterior avea o importanță deosebită în completarea colecțiilor, acum este privit doar ca o sursă secundară și aceasta nu numai în ce privește schimbul cu Republica Moldova, dar în general. După 1991 printre publicațiile achiziționate predomină cele în limba română. În ultimul timp publicațiile sunt

procurate prin intermediul agenției “East View” (pentru contact: karina@eastview.com.)

Cărți rare

Biblioteca personală a președintelui Thomas Jefferson achiziționată de Congresul SUA în 1815 și care a stat la baza colecțiilor Bibliotecii de azi, includea lucrarea monumentală a lui Dimitrie Cantemir *Histoire de l'Empire Othoman* (Paris, 1743). Cartea a fost printre multele volume din colecția originală Jefferson care au fost distruse în timpul incendiului din Capitoliu în seara de Crăciun a anului 1851.

Ulterior biblioteca Congresului a obținut o copie a versiunii engleze *The history of the Granth and Decay of the Othoman Empire* (London, 1734). Cantemir a scris lucrarea în latină între anii 1714-1716, în timpul exilului său, când era consultantul lui Petru cel Mare. Ea a fost publicată după moartea lui, mai întâi în limba engleză după ce fiul său a dus manuscrisul la Londra. Această lucrare a fost prima istorie substanțială a Imperiului Otoman rămasă actuală pentru multă vreme.

Alte trei lucrări ale prințului Cantemir sunt găzduite de sala de lectură Cărți Rare: *Kniga systima* St-Petersburg, 1722;

Historisch – Geographisch – and Politische Beschreibung der Moldaw, nebst dem Leben des Verfassers and einer Landcharte Francfurt, 1771;

Hronicul Romano-Moldo-Vlahilor. Iași, 1835-1836, scrisă de Cantemir pe parcursul ultimilor ani de viață și care a rămas în manuscris pentru mai bine de un secol.

În posesia sălii de lectură Cărți Rare sunt și alte lucrări care descriu teritoriile moldovenești:

Latomus, Sigismund; *Jacobi Franci Relationis historica continvatio, Jacobi Franci Historische beschreibung aller denckwürdigen historien, so sich hin und wider in Europa, in hoch und nider Deutschland, auch in franckreich, Schott und Engeland, Hispanien, Hungarn, Polen, Siebenburgen, Wallachey, Moldaw, Turckey, ...* Francjfurt am Mayn, 1615;

Carra, Jean-Louis. *Histoire de la Moldavie et de la Valachie. Avec une dissertation sur l'état actuel de ces deux provinces*. Jassy, 1777.

Colecții de drept

Biblioteca de Drept posedă mai multe volume din și despre Moldova conținând lucrări istorice de drept, printre care: Regulamentul organic; C. Hamangiu. Codul civil (1934); C. Hamangiu. Codul general al României (1909). Codul Calimach (1954).

Biblioteca achiziționează și ziarele oficiale din Moldova.

Biblioteca Congresului este în posesia microfilmelor următoarelor ziare:

- Sovetskaâ Moldaviâ: anii 1947-1991
- Nezavisimaâ gazeta: anii 1991-1999
- Drug: 1 apr. 1906 – 30 iun. 1907
- Molodež' Moldavii: 1 ian. 1962 – 31 decem. 1965
- Moldova suverană: anii 1995-1997

Manuale on-line

Diviziunea Cercetări Federale a Bibliotecii Congresului a publicat în 1995 manualul „Belarus and Moldova: Country studies”. Capitolele despre Moldova au apărut și în formă de carte electronică *Moldova: A Country Study* și reprezintă o tratare vastă a istoriei, geografiei, economiei, societății, transportului și telecomunicațiilor, guvernământului și politicii, precum și securității țării.

Publicațiile din și despre Moldova sunt puse la dispoziția utilizatorilor prin intermediul Diviziunii Europene a Bibliotecii Congresului precum și în sălile de lectură specializate.

Informații despre Moldova pe cele mai diverse teme pot fi obținute de la bibliotecarii de referință din Diviziunea Europeană și, în special, de la Grant Harris, care este responsabil pentru Moldova, România și Albania. În cadrul proiectului „Portals to the World” care prezintă informații electronice despre diverse țări este

și pagina Republicii Moldova, elaborată de către Grant Harris. Informația este structurată în felul următor: Resurse generale, Business, Comerț, Economie, Cultură, Educație, Ambasade, Genealogie, Geografie și mediu, Găgăuzia și Transnistria; Guvernământ, Politică, Drept, Sănătate, Istorie, Limbă și literatură, Listserve, Mijloace media și comunicare, Securitate națională, Turism, Religie și tehnologii, Societate etc.

Pentru informații suplimentare:

www.loc.gov/international/european/moldova/md/html.

Împrumutul interbibliotecar la Biblioteca Congresului

Biblioteca Congresului împrumută cărți din colecțiile sale începând cu anul 1902, când directorul Bibliotecii Herbert Putnam primul declara BC „drept bibliotecă națională a ultimei resurse”. În anul 2002, prin Diviziunea Accesul, Schimbul și Managementul Colecțiilor (CALM), Biblioteca a răspuns la aproximativ 50 mii cereri de împrumut de cărți și fotocopii etc. venite din diferite țări ale lumii.

Patronii sunt rugați să contacteze poșta electronică: ill@loc.gov pentru diverse întrebări ori comentarii, nu însă și pentru a comanda publicații. Cererile pot fi trimise la adresa: Library of Congress

CALM Division

101 Independence Avenue SE

Washington, DC 20540-4670

USA

Phone: (202) 707-5441

Fax: (202) 707-5986

e-mail: loancirc@loc.gov

Pentru bibliotecile din SUA Biblioteca Congresului servește ca sursă pentru materialele care nu sunt accesibile în bibliotecile locale, de stat, regionale etc. Sunt acceptate cereri de la bibliotecile academice, publice și speciale ceea ce le permite de a-și face folo-sitoare colecțiile proprii prin intermediul împrumutului interbi-bliotecar.

Politica BC în această direcție este complementară Codului Împrumutului Interbibliotecar în Statele Unite elaborat de Asociația Bibliotecilor Americane (ALA).

În ceea ce privește împrumutul către bibliotecile din afara țării, BC servește drept sursă primară pentru publicațiile editate în SUA și secundară pentru cele publicate în afara SUA, dar care nu sunt disponibile în țara de origine. BC se bazează, în general, în procedurile de a trimite publicații în afara țării pe Principiile și Directoriile IFLA privind împrumutul interbibliotecar. Pentru țările străine împrumutul interbibliotecar se efectuează contra plată.

Perioada împrumutului este de 60 de zile atât pentru bibliotecile din SUA, cât și pentru cele din afară. O înștiințare despre timpul limită este trimisă după 30 de zile. Dacă materialele nu sunt restituite peste 60 de zile, bibliotecii în cauză i se suspendă dreptul de împrumut. Sunt cazuri când materialul este rechemat înainte de termen, dacă este solicitat pentru necesitățile BC.

Biblioteca Congresului împrumută cărți altor biblioteci, cu condiția ca acestea să fie folosite în interiorul Bibliotecii. Aceasta este în concordanță cu politica BC, care interzice scoaterea cărților din spațiile sălilor de lectură ale BC (excepție sunt doar necesitățile Congresului SUA). Astfel de politică are intenția de a proteja bibliotecile care împrumută publicații de neglijența patronilor, deoarece cărțile reținute în afara timpului limită duc la suspendarea dreptului de împrumut pentru instituție. Biblioteca care împrumută își asumă responsabilitatea pentru securitatea materialelor împrumutate. De regulă termenul de împrumut nu poate fi prelungit. Pentru circumstanțe atenuante se contactează secția Circulație a diviziunii Accesul, Schimbul și Managementul Colecțiilor. Fotocopiile pot fi trimise și prin poșta electronică dacă, formularul conține o adresă Ariel IP.

În cuvântul rostit la inaugurarea noului spațiu James A. Billington, directorul Bibliotecii Congresului, sublinia că materialele în bază de hârtie care au durată vieții de aproximativ de 40 ani în clădirea originală din *Capitol Hill*, vor avea durată de păstrare de

aproximativ 140 ani în noul spațiu. Instalații speciale vor asigura condiții optime de păstrare pentru materialele nonhârtie care necesită temperaturi foarte scăzute. Deși între clădirea originală din *Capitol Hill* și *Ford Meade* sunt 25 mile depărtare, cărțile solicitate dimineața de cititor vor putea fi livrate către prânz, iar cele solicitate la prânz vor fi livrate în dimineața zilei următoare.

Toți americanii conectați la Internet pot accesa baza de date cu informație legislativă (Thomas), catalogul electronic American Memory, Internatioanal Horizons - cele mai principale expoziții etc.

Printre cele mai importante lucrări care constituie obiecte de mândrie pentru Biblioteca Congresului și care înfrumusețează „Galeria Comorilor” se numără *Biblia Gutenberg* și *Biblia Uriașă* a lui Mainz.

BC are mai multe spații de păstrare, dar clădirea originală rămâne a fi inima bibliotecii cu spectaculoasa sală principală de lectură, cu colecțiile de o valoare inestimabilă, cu spațiile pentru cercetători, cu noul centru deschis pentru vizitatori și expoziția permanentă „Comorile Americii și comorile lumii”.

Thomas Jefferson Building este centrul istoric al BC. Acest palat exuberant italian renescentist cu frescele sale, cu interiorul de marmură, cu statuile monumenatale rămâne inima Bibliotecii. El a fost înălțat pentru a glorifica cunoștințele și valoarea într-o societate democratică. Biblioteca reflectă credința lui Jefferson în accesul deschis către cunoștințe și ideea că dacă informația este accesibilă liderilor națiunii, ea trebuie să fie accesibilă și poporului. Cu suportul Congresului și a multor donatori privați BC a crescut devenind cea mai mare bibliotecă din lume.

BC este simbolul gratitudinii pentru trecut și speranța în viitorul națiunii. Fiind construită cu intenția de a servi ca loc de prezentare pentru arta și cultura tinerei republici, dar și a demonstra europenilor că și americanii pot construi clădiri monumentale, Biblioteca rămâne una dintre cele mai admirate monumente ale națiunii.

Scurtă cronologie

1800-1897

Între acești ani BC este găzduită de Capitoliu. Colecțiile încep cu 740 volume și 3 hărți. Către sfârșitul anului 1890 colecțiile numără aproximativ 740 mii volume plus fotografii, hărți, manuscrise, periodici plasate în 16 spații diferite.

1 Noiembrie 1897

Clădirea BC (numită acum *Jefferson Building*) este inaugurată, având destinația de a păstra aproximativ 1 milion de volume. Directorul BC Ainsworth Spofford prezice că ea va face față necesităților Bibliotecii pentru un secol și jumătate, dar colecțiile cresc foarte repede.

1909

Un spațiu adăugător cu o capacitate de păstrare de circa un milion volume este construit în interiorul curții Bibliotecii.

1927

O altă încăpere cu o capacitate de păstrare de un milion de volume este adăugată, clădirii principale. Către această dată colecțiile BC constituiau aproximativ 10 milioane unități de păstrare.

1930

Congresul alocă fonduri pentru o altă anexă și pentru extinderea clădirii inițiale.

1934

În spațiile adăugate este transferată sala de lectură Cărți Rare și fondurile respective.

Decembrie 1938

Este deschisă clădirea-anexă cu o capacitate de păstrare de 10 milioane volume.

1958

După 20 de ani de la deschiderea clădirii a doua a Bibliotecii Congresului, este înaintată cerința de a mai construi una.

Octombrie 1969

Congresul autorizează fonduri pentru a treia clădire, dar construcția începe în anul 1974. Către această vreme colecțiile

Bibliotecii constituiau 74 milioane unități de păstrare, incluzând 17 milioane cărți și broșuri.

1980

Este deschisă clădirea *Madison*, dar nu acoperă necesitățile de păstrare ale BC.

1993

Congresul autorizează fonduri pentru construcția unui spațiu de depozitare a colecțiilor în *Ford Meade, Mariland*.

1997

Jefferson Building este redeschisă publicului după 12 ani, pe parcursul cărora au fost efectuate renovările.

1998

Fundația *Packard* alocă un grant de 10 milioane dolari pentru Centrul Național de Conservare a Materialelor Audiovizuale.

18 Noiembrie 2002

Este inaugurat primul modul de depozitare a colecțiilor în *Ford Meade* cu o capacitate de păstrare de 1,2 milioane volume, urmând să fie date în exploatare încă 13 module.

INIȚIATIVE DIGITALE LA BIBLIOTECA CONGRESULUI

Odată cu creșterea volumului și importanței informației digitale cresc și preocupările Bibliotecii Congresului vis-a-vis de colectarea, stocare, prezervarea și comunicarea materialelor „născute” digitale. Sarcina este enormă, dar de importanță crucială pentru viitorul națiunii. Accesul la cunoștințe și informații este baza democrației americane, iar o parte considerabilă a rezultatelor creativității sunt expuse în ultimul timp în format digital.

Cele 126 milioane de unități de păstrare ce constituie colecțiile Bibliotecii Congresului includ aproape toate mijloacele prin care informația, cunoștințele și creativitatea pot fi prezervate și comunicate.

Biblioteca deține aproape 29 milioane cărți și broșuri, inclusiv 5600 incunabile: 12 milioane fotografii, 4,9 milioane hărți; 2,5 milioane documente audio; 877000 filme, inclusiv cele mai vechi, care au existat cândva; 5 milioane documente muzicale; 55,2 milioane pagini, reprezentând documente personale și manuscrise, inclusiv ale celor 23 președinți ai SUA, precum și sute de mii de documente științifice și guvernamentale.

Creșterea volumului materialelor electronice a schimbat prioritățile Bibliotecii din ultimii ani. Prezervarea conținutului digital devine o preocupare majoră pentru Bibliotecă și pentru societate. În aceste condiții în anul 1998 Biblioteca Congresului începe să-și dezvolte strategia digitală. Este constituit un grup de lucru în frunte cu directorul asociat responsabil de inițiativele strategice, directorul asociat responsabil de serviciile de bibliotecă și responsabilul oficiului Copyright care-și încep activitatea cu evaluarea rolului și

responsabilităților Bibliotecii Congresului în mediul digital. Este constituit Consiliul Consultativ pentru Strategia Digitală Națională care urma să ghideze Biblioteca și partenerii săi în elaborarea și dezvoltarea strategiei și a planului de acțiuni ce urmau să fie aprobate de Congres.

În decembrie 2000 Congresul a aprobat 100 milioane dolari pentru strategia digitală națională, sumă ce urma a fi gestionată de Biblioteca Congresului. Biblioteca a fost aleasă nu numai datorită misiunii istorice de a „susține și prezerva o colecție universală de cunoștințe și creativitate pentru generațiile viitoare”, dar și pentru faptul că este un furnizor important care oferă prin Internet informații de înaltă calitate.

Se activează intens în vederea implementării unei infrastructuri tehnice flexibile, dar suficient de eficace care să protejeze investițiile de multe milioane de dolari în conținutul digital și accesul la servicii. Sunt căutate soluții optime de preservare a materialelor digitale. Este conștientizat faptul că orice întârziere în acest sens va duce la pierderea unor importante surse de informații (durata medie de existență a unui website este de 44 zile, și un număr însemnat de materiale de mare importanță vor fi pierdute pentru totdeauna dacă nu se găsesc soluții imediate de preservare a acestora).

În ultimii ani Biblioteca depune eforturi considerabile pentru preservarea torentului de materiale din Internet.

Pentru soluționarea problemelor impuse de dezvoltarea și modernizarea tehnologiilor informaționale, în componența Bibliotecii Congresului au fost create noi structuri operaționale.

Înființat în anul 2001 Oficiul Inițiative Strategice (Office of Strategic Initiatives, OSI) s-a dezvoltat ulterior pentru a face față necesităților actuale ale Bibliotecii. Alcătuit din Biblioteca Națională Digitală (Național Digital Library, NDL) și Serviciul Tehnologii Informaționale (Information Technology Services, ITS) Oficiul Inițiative Strategice este responsabil pentru planificarea strategică a inițiativelor digitale ale Bibliotecii Congresului ce presupune dezvoltarea unui șir extins de politici și operațiuni digitale privind

achiziția, descrierea și preservarea conținutului creat și distribuit în format electronic (cum ar fi reviste și cărți electronice, web site-uri, baze de date etc). Suplimentar, oficiul Inițiative Strategice dirijează ciclul materialelor digitale ca parte componentă a colecțiilor universale ale Bibliotecii.

La prima etapă OSI și-a concentrat activitatea asupra dezvoltării și implementării Programului Național Infrastructura Informațională și Prezervarea Informației Digitale (National Digital Information Infrastructure and Preservation Program (NDIIPP)). Scopurile Programului sunt următoarele:

- ◆ a încuraja repartizarea responsabilităților privind conținutul digital și a căuta soluții naționale în vederea colectării, selectării și organizării materialelor culturale cu semnificație istorică indiferent de format;
- ◆ a susține pe termen lung stocarea, preservarea și comunicarea acestor colecții;
- ◆ a asigura accesul persistent, protejat de legi, a publicului la moștenirea digitală a poporului american.

NDIIPP își propune patru activități principale:

- ◆ Consultarea deținătorilor de fonduri;
- ◆ Efectuarea cercetărilor la temă;
- ◆ Oferirea scenariilor posibile de planificare;
- ◆ Definirea componentelor infrastructurii digitale.

Scopul Programului coincide cu misiunea istorică a Bibliotecii „a face resursele disponibile și folositoare Congresului și poporului american și a susține și prezerva o colecție universală de cunoștințe și creativitate pentru generațiile viitoare”. Apariția materialelor electronice n-a schimbat misiunea principală a Bibliotecii. S-au schimbat doar metodele de realizare a acestei misiuni.

Pentru a asigura succesul NDIIPP directorul Bibliotecii a instituit postul de Director asociat pentru inițiative strategice. Laura Campbell desemnată în acest post rămâne în continuare și directorul Programului Biblioteca Națională Digitală. În calitate de director, asociat ea este responsabilă de planificarea strategică generală a

Bibliotecii, activitatea Serviciilor Tehnologii Informaționale, implementarea internă a noilor tehnologii informaționale, activitatea cu partenerii externi.

Pentru dezvoltarea NDIIPP OSI și-a propus strategii duble. Prima este concentrată în interior asupra infrastructurii și politicilor tehnologice. OSI identifică problemele și dezvoltă recomandări pentru un șir de teme complexe de la managementul corect la criteriile de colectare universală. A doua se concentrează pe colaborarea cu sectoarele public și privat. Sunt determinate strategiile naționale privind preservarea pe termen lung a materialelor digitale, colaborarea între diverși deținători de fonduri, dezvoltarea unei strategii naționale de fund-raising.

Detalii despre NDIIPP sunt disponibile pe site-ul Programului www.digitalpreservation.gov.

Programul Biblioteca Națională Digitală continuă să fie cap de afiș în ceea ce privește susținerea accesului gratuit, de înaltă calitate, valoros din punct de vedere educativ, la resursele ce țin de cultura și istoria Americii disponibile pe website-ul Bibliotecii Memoria Americii (American Memory). Proiectul Memoria Americii a început în anul 1990 ca proiect CD-ROM. Discurile au fost distribuite în 44 școli și biblioteci din toată țara, cu scopul de a testa publicul și a scoate în relief dacă există interes pentru materialele, referitoare la istoria Americii, din colecțiile Bibliotecii. Către anul 1994 când proiectul s-a încheiat era evident că mulți doreau aceste materiale și chiar mai mult decât atât.

Proiectul Memoria Americii a ajutat la realizarea scopului de a face colecțiile Bibliotecii accesibile pentru toți americanii, nu numai pentru acei care pot veni la Washington, pe care Dr. Billington, directorul Bibliotecii și l-a pus la numirea sa în post în 1987. Astăzi peste 7,9 milioane unități sunt disponibile pe site-ul Memoria Americii. Deși Memoria Americii rămâne în continuare principala preocupare, Biblioteca continuă să dezvolte alte inițiative digitale. Activitatea de conversie digitală a Bibliotecii este rezultatul unui program integrat coordonat de OSI, serviciul colecții și directoratul de studiere a

colecțiilor în cooperare cu alte subdiviziuni ale Bibliotecii precum și alți depozitari. La cele 102 colecții care constituiau Memoria Americii au fost adăugate încă 14 colecții. Suplimentar Centrul de scanare digitală a montat pe website-ul Bibliotecii șapte expoziții noi și trei expoziții permanente au fost actualizate. Pe parcursul anilor s-au conturat mai multe inițiative colaborative. A fost creat Website-ul Orizonturi Internaționale (International Horizons), proiect rezultat din colaborarea internațională în vederea digitalizării. Biblioteca Națională a Rusiei și Biblioteca de Stat a Rusiei au contribuit la digitalizarea materialelor istorice pentru Întâlnire la hotare (Meeting of Frontiers), un website bilingv Englez-Rus care este parte componentă a proiectului Orizonturi Internaționale. Site-ul Întâlnire la Frontiere include peste 6.800 unități bibliografice alcătuit din peste 100.000 dosare digitale.

Adiționările recente la colecție extind datele factologice despre popoarele din Siberia care au explorat ținutul cunoscut acum ca Aleaska.

Paralele istorice, un alt component al Orizonturilor Internaționale, continuă să crească în baza colecțiilor atât din Statele Unite cât și din Spania. Reprezentații Bibliotecii Congresului au vizitat Biblioteca Națională a Spaniei în scopul de a întări relațiile dintre cele două instituții. Conform unei înțelegeri cu Biblioteca Națională a Braziliei, Statele Unite și Brazilia au început un web site colaborativ numit Cultura Braziliei în dezvoltare: oglindă a lumii.

Site-ul Lumea Atlantică: America și Olanda, reprezintă un efort colaborativ digital a Bibliotecii Congresului și Bibliotecii Naționale a Olandei. Proiectul pilot realizat în iulie 2003 ca parte a proiectului Orizonturi Internaționale este axat pe explorarea olandeză a Americilor și influența olandeză asupra culturii americane.

În parteneriat cu Institutul Societatea Deschisă (Fundatia Soros-Rusia) Biblioteca Congresului a sponsorizat un concurs pentru digitalizarea colecțiilor istorice din instituțiile din Siberia, organizând o echipă mobilă de digitalizare. Împreună cu bibliotecile universitare din Gottingen, Germania, Biblioteca a digitalizat faimoasa colecție Asch.

Biblioteca Congresului a participat la dezvoltarea Bibliotecii Digitale Internaționale Pentru Copii, un proiect colaborativ cu Arhiva Internet și Universitatea Maryland. Ca primă contribuție la edificarea site-ului BC a digitalizat 60 de cărți pentru copii din colecțiile generale și subdiviziunile Cărți Rare și Colecții Speciale. Site-ul a fost lansat la 20 noiembrie 2002 și a coincis cu celebrarea săptămânii Cărții Naționale pentru Copii.

Cu susținerea financiară a Corporației Ameritech Biblioteca sponsorizează un concurs în scopul de a ajuta bibliotecile publice, de cercetare, academice precum și muzeele, societățile istorice, arhivele (cu excepția instituțiilor cu statut federal) de a digitaliza colecțiile de istorie și a le face disponibile pe web site-ul Bibliotecii Memoria Americii. Aceste colecții digitale colaborative suplimentează și sporesc resursele on-line ale Bibliotecii.

Oficiul Inițiative Strategice continuă să activeze în vederea largirii accesului la materialele unicast digitalizate pentru Memoria Americii și să încurajeze cooperarea între depozitarii moștenirii culturale. Unitățile de păstrare digitalizate reprezintă hărți, filme vechi, muzică tipărită, manuale de dans, fotografii etc. Pentru colecțiile făcute disponibile până acum, înregistrările sunt disponibile în formatul MARC.

Oficiul depune eforturi pentru a ajunge la comunitățile educaționale prin programele electronice. Site-uri web precum Istoria Azi, Biblioteca Americii (un proiect colaborativ cu Oficiul Relații Publice), Pagina Cunoștințe oferă materiale educaționale de mare valoare pentru profesori, studenți precum și publicul general. Site-ul Istoria Azi oferă date remarcabile din istoria Americii pentru fiecare zi a anului.

Site-ul Biblioteca Americii este un web site interactiv pentru copii și familiile lor care prezintă date și activități bazate pe colecțiile Bibliotecii. De la lansarea sa la 24 aprilie 2000 la Bicentenarul Bibliotecii, site-ul a câștigat numeroase premii și este una din cele mai populare oferte online ale Bibliotecii.

În scopul de a-i spori utilitatea, Pagina Cunoștințe a fost în întregime refăcută. Au apărut noi planuri ale lecțiilor, elaborate de

profesori foști participanți în programele Bibliotecii care au tangențe cu Memoria Americii. Lecțiile disponibile online includ teme precum “Războiul Civil prin ochii copiilor”, “Călătoriile lui Marco Polo pe Canalul Erie” etc. Au fost adăugate noi materiale privind Emigrarea, pentru a arăta studenților cum emigranții din diverse țări au modelat America. Centrul Comunitar care reprezintă o secție interactivă a Paginii Cunoștințe ajută utilizatorii să efectueze discuții online asupra unei game foarte variate de întrebări.

Programele cu caracter educațional au scopul de a acorda ajutor beneficiarilor în folosirea resurselor online și sunt o cale sigură de a dezvolta abilitățile gândirii critice a studenților. Personalul Centrului Cunoștințe organizează workshop-uri în sala amenajată special în acest scop, echipată cu 16 computere și echipamente pentru conferințe video. Printre participanții frecvenți se numără profesori, studenți, bibliotecari etc. atât din SUA cât și din străinătate. Pentru a răspunde întrebărilor sunt folosite atât metodele tradiționale de comunicare cât și mai ales, cele moderne. Printre serviciile oferite de Bibliotecă un rol deosebit ocupă serviciile de referință online. În mare vogă în ultimul timp este Rețeaua Globală de Referințe Virtuale Question Point, care reprezintă un proiect colaborativ inițiat de Biblioteca Congresului și OCLC. (Acest Proiect este considerat cea mai mare realizare a lumii bibliotecare de după apariția catalogului online).

Un alt proiect colaborativ este Rețeaua Globală de Informații Legislative (GLIN, Global Legal Information Network). Proiectul are peste patruzeci parteneri din SUA și alte țări în special din America Latină.

Serverele Web ale Bibliotecii procesează anual câteva miliarde de tranzacții. Una dintre cele mai populare resurse este sistemul de informații legislative Thomas care înregistrează zeci de milioane de tranzacții în fiecare lună.

Catalogul online al Bibliotecii înregistrează aproximativ 24 milioane tranzacții lunar. În Bibliotecă se activează intens în vederea asigurării securității tehnologiilor informaționale.

În ultimul timp software-le de filtrare a mesajelor electronice au interceptat peste 63000 de potențiali viruși. Software-ul de filtrare a spam-urilor a scăpat personalul Bibliotecii de peste 500000 mesaje inutile.

În anul 1998 directorul Bibliotecii Congresului, James Billington a autorizat Academia de Științe a SUA să elaboreze un raport privind folosirea tehnologiilor informaționale în Bibliotecă. Raportul a fost prezentat în iulie 2000 și a dat o apreciere deosebită creării Programului Biblioteca Națională Digitală care a favorizat digitalizarea a peste șapte milioane unități de păstrare accesibile acum în Internet. Totuși o mare parte a raportului conține critică la adresa conducerii Bibliotecii. Critica se rezumă la următoarele:

- ✓ Deși Biblioteca a digitalizat mai multe milioane unități de păstrare, ea nu și-a revendicat rolul de lider în domeniu, n-a încercat să coordoneze digitalizarea cu alte biblioteci ori să creeze standarde de digitalizare;
- ✓ Biblioteca a fost învinuită de faptul, că printre cei trei administratori de vârf nu este un specialist în domeniul tehnologiilor de informare. Raportul recomandă numirea unui specialist calificat într-unul din posturile cele mai înalte;
- ✓ Raportul recomandă instruirea personalului în vederea folosirii tehnologiilor informaționale, angajarea personalului de înaltă calificare în domeniu și căutarea unor posibilități de remunerare corespunzătoare a specialiștilor angajați cu salarii suficient de mari pentru a-i putea atrage și menține în Bibliotecă;
- ✓ Raportul se pronunță foarte clar asupra faptului, că este de datoria Bibliotecii să inițieze cât mai multe proiecte digitale, dar toate aceste să nu prejudicieze cartea și alte responsabilități;
- ✓ Raportul a cerut Congresului SUA să aloce fonduri suplimentare pentru ca Biblioteca să implementeze recomandările expuse. Nici una din recomandările raportului n-a fost trecută cu vederea, iar fondurile alocate suplimentar au fost direcționate spre rezolvarea problemelor existente.

Prezervarea materialelor de semnificație istorică și culturală în toată varietatea lor de formate tradiționale și digitale precum și asigurarea accesului marelui public la valorile deținute rămâne prioritatea strategică a Bibliotecii Congresului. Pentru realizarea acestui scop Biblioteca va continua să lucreze în colaborare cu Congresul, sectorul privat și un șir larg de diverse organizații și instituții.

Această realizare este posibilă numai prin unirea eforturilor tuturor părților interesate de prezervarea istoriei și culturii națiunii.

Bibliografie

1. Conn, John M. Planing for Integrated Systems and Technologies / John M. Conn, Ann L. Kelsey and Keith Michael Fiels. – New York, London, 2001. – 206 p.

2. Kochtanek, Thomas R. Library Information Systems: from Library Automation to Distributed Information Access Solutions / Thomas R. Kochtanek, Joseph R. Matthews. – SUA, 2002. – 288 p.

3. Annual Report of the Librarian of Congress for the Fiscal Year Ending September 30, 2002. – Washington: Library of Congress, 2003. – 250 p.

4. Haris, Grant. The digital challenge. – ȘBM. – Mapa Servicii moderne pentru beneficiari.

5. National Digital Library: Annual Review 2001. – Library of Congress. – 2002. – 28 p.

6. www.loc.gov.

7. www.digitalpreservation.gov

BIBLIOTECA ÎN SPRIJINUL INSTRUIRII PE TOT PARCURSUL VIEȚII (EXPERIENȚA BIBLIOTECILOR DIN SUA)

La începutul lunii februarie presa din SUA publica un comunicat oficial emis de Institutul Serviciilor de Muzeu și Bibliotecă (Institute of Museum and Library Services, IMLS), o agenție a guvernului federal al Statelor Unite, care susține activitatea muzeelor, bibliotecilor și facultăților de biblioteconomie și știința informării din SUA, prin care se anunța o suplimentare substanțială a bugetului acestei instituții, în ciuda recesiunii cu care se confruntă economia americană. Prin acest act se demonstra locul, de o importanță majoră, pe care îl ocupă două instituții de educație, cultură și învățământ – bibliotecile și muzeele – în viața societății și poporului american. Președintele Bush solicita mărirea bugetului IMLS cu 32 milioane de dolari. Scopul alocației – a crea și susține o națiune a celor ce învață.

Referindu-se la acest eveniment, Lora Bush prima doamnă a SUA, bibliotecar și învățător ca formațiune profesională, menționa că „Președintele Bush și cu mine ne-am propus să întărim bibliotecile și muzeele. În bugetul pentru 2005 președintele a propus o mărire de 14 procente pentru IMLS. Cu aceste fonduri suplimentare, IMLS poate continua să susțină muzeele și bibliotecile și o națiune care învață pe tot parcursul vieții. Iar susținerea instruirii pe tot parcursul vieții este cauza principală a muzeelor și bibliotecilor de azi”.

Menționăm că IMLS este o agenție federală independentă menită să creeze și să susțină o națiune formată din persoane care învață pe tot parcursul vieții. Agenția sprijină activitățile de lider, inovațiile și instruirea permanentă susținând cele 15000 muzee și 122000 biblioteci. Agenția de asemenea încurajează parteneriatul pentru a

extinde beneficiile instruirii permanente oferite de biblioteci și muzee. (Informații mai ample despre IMLS la www.imcs.gov).

Solicitarea făcută de Președintele Bush este prima de acest fel făcută de la reautorizarea IMLS. Ea confirmă avantajele oferite de unirea programelor federale pentru muzee și biblioteci într-o singură agenție. Muzeele și bibliotecile oferă atât individual cât și în colaborare acces larg și echitabil la resursele de cunoaștere de mare calitate.

Atât bibliotecile cât și muzeele sunt instituții esențiale pentru democrație. Bibliotecile și muzeele americane contribuie la reliefarea problemelor de implicare națională, ele crează angajamentul civic, susțin educația, susțin moștenirea culturală și încurajează instruirea permanentă.

Domnul Robert Martin, directorul IMLS menționa: „Acest buget va crea valoarea publică, ajutând bibliotecile și muzeele să creeze și să susțină o națiune a persoanelor care învață. Este o demonstrație fără precedent a sprijinului pentru bibliotecile și muzeele americane oferit de administrația Bush. Acest buget este o declarație a importanței instruirii pe tot parcursul vieții”.

De menționat că bugetul total al IMLS este de 262240000 dolari, în aceeași sumă 220490,000 pentru programele biblioteci și 41750,000 pentru programele muzee.

La mod concret IMLS va susține:

- Creșterea suportului pentru Agențiile Administrative de Stat pentru Biblioteci care activează în vederea întăririi serviciilor de bibliotecă la nivel național și au un impact semnificativ asupra alfabetizării informaționale și tehnologice, precum și pentru susținerea programelor de lectură timpurie, extinderea resurselor digitale, instruirea în domeniul folosirii tehnologiilor moderne ș.a.
- Creșterea capacității muzeelor de a susține moștenirea culturală, sporirea angajamentului civic, punerea la dispoziția cetățenilor a oportunităților de instruire pe tot parcursul vieții;

- Extinderea, crearea și prezervarea conținutului educațional și cultural în format digital;
- Sporirea instruirii prin noi instrumente digitale și optimizarea practicii de livrare a serviciilor;
- Susținerea noilor metode pentru programele de bibliotecă și muzeu;
- Susținerea parteneriatului între biblioteci, muzee, comunitate și școli;
- Recrutarea și instruirea unei noi generații de bibliotecari, extinderea programelor pentru cadrul profesoral și dezvoltarea curriculumului pentru a educa bibliotecarii secolului XXI.

Modernizarea și extinderea abilităților profesionale a lucrătorilor din muzee pentru a-și menține rolul pe piața forței de muncă a secolului XXI.

Începând cu anul 1998 IMLS oferea șapte categorii de Granturi: trei categorii pentru biblioteci, trei categorii pentru muzee și o categorie pentru colaborarea muzeu / bibliotecă. IMLS își propuse să elimine inutilul din aceste categorii și să stabilească trei priorități: studierea avansată, Constituirea Resurselor Digitale și Cercetări / Demonstrații. Aceste trei priorități vor spori răspândirea experienței avansate. În cadrul fiecărei categorii, IMLS va susține biblioteci și muzee individuale precum și parteneriatul între biblioteci, muzee și alte organizații comunitare. IMLS încurajează parteneriatul multiinstituțional în special între biblioteci și muzee, parteneriat bazat pe scopuri comune, adresate necesităților de studiu individuale și comune.

Categoria Studierea Avansată susține rețelele și serviciile pentru persoane, indiferent de vârstă, care au o largă varietate de scopuri și necesități de studiu. O societate modernă, bazată pe studiere, necesită o viziune nouă în care învățarea este privită ca o responsabilitate largă a comunității. Proiectele pot fi propuse atât de instituții luate aparte cât și de instituții ce lucrează în parteneriat, care să includă mai multe biblioteci și muzee, precum și alte organizații care sprijină instruirea.

Categoria Constituirea Resurselor Digitale sprijină crearea, folosirea și prezervarea colecțiilor digitale ale bibliotecilor și muzeelor, precum și a instrumentelor necesare pentru managementul resurselor digitale. Datorită mandatului de a susține larg moștenirea culturală, IMLS are o implicare unică în a ajuta bibliotecile, muzeele și arhivele în dezvoltarea căilor de asigurare a accesului la conținutul digital al tuturor categoriilor de instituții. Această categorie pune la dispoziție fonduri pentru digitizarea resurselor de însemnătate națională și pentru proiecte de cercetare și demonstrare menite să îmbunătățească accesul electronic la colecțiile digitale. Sunt susținute de asemenea proiecte model de dezvoltare a colaborării digitale la nivel național și crearea diverselor resurse multimedia cu caracter instructiv care sunt integrate în curriculumul școlar și în mediul de instruire neformală.

Categoria Cercetări Demonstrații susține cercetări în biblioteconomie și domeniul muzeelor precum și proiecte de demonstrare care să testeze potențiale soluții în situații concrete. Sunt încurajate proiecte de cercetări teoretice privind instruirea bazată pe bibliotecă și muzeu și de validare a strategiilor privind dezvoltarea serviciilor.

Pentru anul financiar 2005 bugetul pentru Granturile Agențiilor de Stat de Administrare a Bibliotecilor este de 170, 455, 000 dolari o creștere de 12,827,000 față de anul 2004. Acest suport ajută la întărirea serviciilor oferite de bibliotecile din întreaga țară. Agențiile Administrative de Stat folosesc aceste fonduri în sprijinul serviciilor de bibliotecă de calitate pentru un public cât mai larg din toate tipurile de biblioteci din țară. IMLS sprijină de asemenea Agențiile de Stat a Bibliotecilor în vederea promovării activităților de lider, sporirea planningului, coordonarea serviciilor și programelor în cadrul hotarelor administrative, administrarea programelor de grant, colectarea și analiza datelor statistice pentru indicatorii de performanță.

Fondurile federale facilitează accesul public la informația care în alte împrejurări ar fi prea scumpă și deci inaccesibilă pentru multe biblioteci și beneficiarii lor.

Bibliotecile folosesc suportul federal pentru referințe prin telefon sau rețeaua electronică, accesul la resursele on-line, rețeaua de împrumut interbibliotecar de nivel regional, statal și interstatal; licențe de acces la revistele și bazele de date electronice care includ surse specializate.

IMLS susține de asemenea instruirea personalului de bibliotecă și a beneficiarilor privind folosirea tehnologiilor informaționale. Pentru a găsi și folosi informațiile disponibile acum, indivizii trebuie să fie capabili să folosească instrumentele necesare care se dezvoltă rapid și să evalueze critic și corect informația. Bibliotecile trebuie să asigure alfabetizarea în acest domeniu, instruind personalul și beneficiarii și altoindu-le abilitățile necesare.

Fondurile sunt folosite pentru:

- Extinderea serviciilor pentru instruire și acces la resursele informaționale și educaționale în diverse formate, pentru persoane de diverse vârste, în toate tipurile de biblioteci;
- Dezvoltarea serviciilor de bibliotecă care să pună la dispoziție tuturor beneficiarilor acces la informație prin rețele electronice de nivel local, statal, regional, național și internațional;
- Asigurarea conexiunii electronice și de alt fel între toate tipurile de biblioteci;
- Dezvoltarea parteneriatului public și privat cu alte agenții și organizații în slujba comunității;
- Asigurarea serviciilor de bibliotecă tuturor indivizilor indiferent de arealul geografic sau cultural, fundal socio-economic, persoanelor cu dezabilități precum și celor cu abilități informaționale sau de instruire funcțională limitate;
- Asigurarea serviciilor de bibliotecă persoanelor care au dificultăți în folosirea bibliotecii, indivizilor din comunitățile rurale și urbane, cu posibilități reduse, inclusiv copiilor din familiile sărace.
- Recrutarea și educare generației viitoare de bibliotecari.

Bugetul solicitat în anul financiar 2005 pentru instruirea bibliotecarilor "Bibliotecarii secolului XXI" este de 23 milioane dolari. Recrutarea și instruirea generației viitoare de bibliotecari este esențială. În corespundere cu prognozele Asociației Bibliotecarilor Americani către anul 2019 se vor pensiona aproximativ 58% de bibliotecarii profesioniști. Bibliotecarii sunt cei care susțin instruirea pe tot parcursul vieții. Ei ajută părinții să-și învețe copiii cu mult înainte de a merge la școală; ei sunt partenerii școlilor din comunitate; ei familiarizează studenții și elevii cu metodele avansate de căutare a informației; ei ajută adulții să realizeze și să se bucure de instruire pe tot parcursul vieții.

Inițiativele de proiecte pentru anul 2005 se vor axa pe următoarele scopuri:

- Instruirea noii generații de bibliotecari (programul de masterat);
- Dezvoltarea cadrului profesoral și a liderilor din rândurile bibliotecarilor (Programul de doctorat);
- Recrutarea viitorilor bibliotecari;
- Sprijinirea cercetărilor menite să îmbunătățească recrutarea și instruirea;
- Îmbunătățirea curriculumului Programelor de Biblioteconomie și Știința Informării;
- Modernizarea și extinderea abilităților profesionale a bibliotecarilor angajați curent.

Este într-adevăr o susținere spectaculoasă a activității bibliotecare la nivel federal, dar și un exemplu strălucit pentru alții. Lucrurile însă nu se opresc aici pentru că fiecare stat susține Agenții de nivel statal subvenționate din fondurile statale. În statul Massachusetts, de exemplu, agenția respectivă se numește Massachusetts Board of Library Commissioners. Este o agenție care promovează interesul statului în domeniul bibliotecilor. A fost constituită în 1890 prin capitolul 78 al Legii Generale Massachusetts și are în state 9 persoane aprobate de Guvernator. Directorul, apobat de Birou, este responsabil de administrarea programelor și a serviciilor.

Scopurile principale ale Biroului sunt:

- ◆ Menținerea și sprijinirea bibliotecilor publice gratuite din Comunitate;
- ◆ Promovarea programelor de stat și regionale pentru îmbunătățirea serviciilor de bibliotecă, promovate de toate tipurile de biblioteci;
- ◆ Susținerea folosirii în comun și utilizării de către biblioteci a resurselor informaționale și tehnologiilor electronice;
- ◆ Promovarea serviciilor specializate pentru orbi și persoane dezavantajate fizic.

Deviza activității agenției este „Bibliotecile bine dezvoltate sunt esențiale pentru dezvoltarea economică, pentru o comunitate puternică și o democrație puternică”.

Raportul de activitate al Biroului pentru anul 2001, cu care am lucrat când pregăteam acest material era al 112-lea, moment esențial pentru înțelegerea faptului că activitatea Biroului este de o transparență fenomenală, poate de aici și rezistența în timp, 112 ani este o vârstă dar și dovada autorității de care se bucură Agenția în rândurile comunității.

Biroul administrează mai multe programe printre care și programul federal Library Services and Technology act (LSTA). LSTA repartizează alocații fiecărui stat în dependență de suma stabilită la nivel federal.

Acest program federal reautorizat în 1996 și transferat de la Departamentul Educație către IMLS reprezintă o oportunitate pentru o mai mare flexibilitate a eforturilor statului de a îmbunătăți serviciile oferite de toate tipurile de biblioteci. Statele trebuie să respecte cerințele legislației și să prezinte planul de administrare a Programului pe cinci ani.

Scopurile programului LSTA sunt:

- să consolideze programele federale privind serviciile de bibliotecă;
- să stimuleze excelența și promovarea accesului la resursele de instruire și informaționale în toate tipurile de biblioteci, pentru persoane de toate vârstele;

- să promoveze serviciile de bibliotecă care asigură tuturor utilizatorilor acces la informații prin rețelele electronice ale Statului, regionale, naționale și internaționale.
- să asigure conectarea dintre biblioteci;
- să promoveze serviciile de bibliotecă către populația de diverse fundaluri geografice, culturale și socioeconomice, către indivizi dezavantajați, către persoane cu calificări informaționale și nivel de alfabetizare diferit.

Scopurile Programului LSTA în statul Massachusetts sunt următoarele în ordinea priorităților:

- a spori resursele bibliotecilor și accesibilitatea acestora către rezidenții statului Massachusetts prin crearea infrastructurii tehnologice necesare pentru a conecta între ele bibliotecile de toate tipurile și prin promovarea eforturilor colective privind managementul colecțiilor și preservarea acestora;
- a extinde și menține serviciile efective de bibliotecă și informaționale pentru utilizatori prin instruirea și sprijinirea personalului;
- a scoate în evidență rolul bibliotecii în instruirea continuă;
- a afirma importanța bibliotecii în instruirea copiilor și asigurarea succesului de mai departe a acestora;
- a spori conștientizarea publică a rolului bibliotecilor în progresul economic și personal pentru fiecare rezident prin programele și serviciile pe care le oferă aceasta.

Un alt program este Susținerea Bibliotecilor Publice de către Stat. Scopul acestui program este de a încuraja municipalitățile să sprijine și să îmbunătățească serviciile bibliotecii publice. Programul gestionează anual 6,9 milioane \$.

În anul financiar 2001, 338 municipalități au înaintat cereri de finanțare și au fost calificate de Birou să primească fonduri. 61 % din biblioteci au folosit ajutorul pentru procurarea echipamentelor tehnice, câteva au folosit pentru a crea noi colecții în clădiri noi. O parte din biblioteci au folosit fondurile pentru automatizare și noi tehnologii. 26 % dintre biblioteci au folosit fondurile pentru a spori

numărul personalului sau cel puțin a-l menține la nivelul existent. Unele biblioteci au salvat fondurile pentru proiecte mai mari, precum renovările sau chiar construirea unor clădiri noi, altele pentru cheltuieli capitale precum procurarea mobilierului, reparația acoperișurilor, etc.

Fondurile din ajutorul statului pentru biblioteci se folosesc, de asemenea, pentru evitarea unor potențiale crize fiscale. Un alt program este Tehnologii de Bibliotecă / Rețeaua de Biblioteci și Informații Massachusetts (MLIN). Programul pune la dispoziția bibliotecilor și beneficiarilor bibliotecii acces electronic direct la web site-ul Internet: www.mlin.lib.ma.us cu legăturile ce urmează:

- Cataloage care conțin mai mult de 75 milioane de unități bibliografice din Comunitate;
- Catalogul virtual;
- Un set principal de baze de date de referință și documente electronice care conțin mai mult de 5 milioane de articole;
- O colecție de 7 mii cărți electronice.

Pe parcursul anului 2001 Catalogul Virtual Massachusetts a devenit o realitate. A fost creată o singură interfață pentru identificarea și localizarea cărților și altor documente în multiple cataloage, permițând bibliotecilor participante să solicite repede și ușor materialele altor biblioteci. Unii dintre participanții inițiali au început să permită rezervările direct, fără medierea bibliotecarului.

Massachusetts Board of Library Commissioners își exercită funcțiile în teritoriu prin intermediul a șase Sisteme Regionale de Biblioteci care ghidează activitatea celor peste 1500 biblioteci de diferite tipuri câte există în stat.

Conceptul de Sistem Regional de Biblioteci a fost recunoscut ca element necesar în dezvoltarea și expansiunea serviciilor bibliotecii publice încă la începutul secolului trecut. În 1911 *Massachusetts Free Library Comission* (prezentul *Board of Library Commissioners*) a semnat pentru privilegiile bibliotecii în numele a 10 orașe din stat. În același an a fost creat un comitet pentru a explora căile prin care bibliotecile mari ar putea să ajute bibliotecile mici.

În anul 1997 *Board of Library Commissioners* a aprobat crearea a șase Sisteme Regionale care înlocuiau pe cele 3 create în anii 60 ai secolului trecut. Cele șase SRB servesc toate tipurile de biblioteci publice, școlare, academice și speciale. Programele sunt susținute cu finanțe din fondurile Statului calculate în dependență de numărul de locuitori (suma calculată pe cap de locuitor este de 1,0600 \$).

Sistemul Regional de Biblioteci Boston, de exemplu, asigură suport pentru toți membrii Sistemului care include biblioteci publice, școlare, universitare și speciale localizate în orașul Boston, Celsea și Madlen. Fondat în 1997 Sistemul Regional de Biblioteci Boston are scopul de a îmbunătăți accesul către serviciile oferite de biblioteci a tuturor indivizilor indiferent de vârstă, nivel de educație sau fundal economic.

Prin intermediul acestui Program Biblioteca Publică Boston promovează servicii specifice către toate bibliotecile membre ale Sistemului Regional de Biblioteci Boston: asistență de referință, schimb interbibliotecar, asistență consultativă și tehnică, dezvoltarea personalului, instruirea continuă etc.

SRB Boston coordonează planificarea și dezvoltarea serviciilor regionale livrate de diverse departamente ale Bibliotecii și de asemenea promovează servicii directe către beneficiari. Comitetul Consultativ al Sistemului Regional de Biblioteci Boston format din bibliotecari și beneficiari consultă Biblioteca Publică Boston în probleme de dezvoltare, implementare și evaluare a planului de servicii prestate de Sistemul Regional.

Biblioteca Publică Boston acordă acces la serviciile și colecțiile de cercetare pentru toate bibliotecile membre. Bibliotecile din rețea pot solicita ajutor prin intermediul Departamentului Referințe prin telefon al BPB, de la departamentele specializate ale Bibliotecii de Cercetare sau direct de la filiale specializate precum *Kristein Business Branch*.

Întrebări de referință pot fi adresate prin fax, poșta electronică etc.

Bibliotecile membre pot accesa colecțiile BPB prin catalogul on-line (www.bpl.org). Catalogul on-line al Bibliotecii de Cercetare reflectă achizițiile de după anul 1974.

Un alt program gestionat de Sistemul Regional de Biblioteci Boston este împrumutul interbibliotecar care se face de asemenea prin intermediul Bibliotecii Publice Boston. BPB poate solicita cărți și alte materiale, în numele bibliotecilor membre ale sistemului, de la bibliotecile care nu fac parte din rețea.

Pentru anul 2003, programul a alocat 268.663 \$ la capitolul Împrumutul Interbibliotecar. Suma menționată a fost valorificată pentru medierea împrumutului interbibliotecar, susținerea centrului de distribuire a articolelor de revistă, împrumutul interbibliotecar electronic pentru bibliotecile din cadrul Rețelei regionale care au cataloage accesibile prin Internet; dezvoltarea bazei de date regionale a colecțiilor bibliografice; integrarea cu bazele de date regionale, împrumutul intra-regional etc.

Sistemul Regional de Biblioteci Boston are în sarcină de asemenea instruirea continuă și asistența consultativă.

Pe tot parcursul anului sunt oferite programe de instruire continuă pentru personalul din bibliotecile membre ale rețelei privind instruirea bibliotecarilor de referință, îmbunătățirea serviciilor pentru beneficiari, folosirea Internetului și a echipamentelor tehnologice etc. Programele sunt elaborate în conformitate cu necesitățile bibliotecilor membre și ale beneficiarilor acestora.

În anul 2003 cursurile de instruire continuă au fost frecventate de peste 1000 persoane pentru instruirea cărora au fost alocate 105.941 \$. Suma indicată este folosită în mare parte pentru remunerarea formatorilor. În calitate de formatori sunt invitați atât specialiști din cadrul rețelelor regionale de biblioteci, cât și specialiști invitați din alte biblioteci și organizații profesionale.

Asistența consultativă și tehnică este asigurată de personalul Oficiului Sistemului Regional de Biblioteci și se axează pe întrebări precum personalul (inclusiv instruirea), bugetul, automatizarea și problemele generale de biblioteconomie și management bibliotecar. Oficiul menține o colecție de materiale de specialitate accesibilă pentru toate bibliotecile membre. Pe parcursul unui an, colecția se completează cu aproximativ 100 titluri, în special cărți.

Personalul Oficiului este alcătuit din cinci persoane, iar salarizarea personalului, precum și funcționarea Oficiului necesită 1.025.704 \$.

Oficiul Sistemului Regional de Biblioteci Boston administrează rețeaua de biblioteci Metro-Boston (*Metro-Boston Library Network*). MBLN este o rețea automatizată ce servește aria geografică care constă din orașele Boston, Chelsea și Madlen.

Membrii rețelei sunt Biblioteca Publică Boston, Biblioteca Publică Chelsea, Biblioteca Publică Madlen, Biblioteca Transportului de Stat și 25 biblioteci școlare din orașul Boston.

Misiunea rețelei este de a facilita folosirea în comun a tehnologiilor, resurselor în așa fel, încât bibliotecile membre să poată promova servicii eficiente pentru beneficiari.

Un exemplu elocvent este folosirea în comun a bazei de date OCLC, pentru care plătește Biblioteca Publică Boston.

Rețeaua automatizată *Metro-Boston Library Network* primește suport din partea statului care constă în:

- Telecomunicații: suport pentru liniile de comunicare între bibliotecile membre.

- Acces Internet: suportă liniile de comunicare între rețea și *internet service provider*. Alocația anului 2001 – 12.449 \$, Catalogul virtual – 78.682 \$.

- Granturi pentru Conversia Marc: granturi mici până la 15.000 \$ pe an pentru a ajuta bibliotecile membre să facă conversia colecțiilor în formatul Marc și a le introduce în baza de date regională. Granturi de modernizare a rețelei, care ajută rețelele să fie la zi cu noile tehnologii informaționale și să asigure patronilor servicii de calitate. În anul 2001 Rețeaua a gestionat în acest scop suma de 750.000 \$.

Este extrem de interesantă experiența SUA în ceea ce privește funcționarea Comisiei Naționale a Bibliotecilor. În SUA Președintele țării este cel care numește membrii Comisiei. Din componența Comisiei fac parte 12 membri inclusiv directorul Bibliotecii Congresului și directorul Institutului Servicii de Muzee și Bibliotecă. Comisia a fost înființată în anul 1970 și acordă consultanță

Președintelui și Congresului în probleme și politici naționale privind biblioteca și informația. Activitatea Comisiei include realizarea analizei, studii și cercetări, proiecte de sponsorizare, comunicate oficiale asupra problemelor principale și schimbărilor pe arena bibliotecii și a informației.

Ca rezultat a discuțiilor privind impactul Internet-ului asupra rolului bibliotecilor și a debatelor asupra accesului guvernării la informația despre utilizatorii bibliotecii, Comisia dezvoltă un nou set de priorități pentru viitor. Agenda include și activități în vederea înțelegerii importanței bibliotecilor în lumea electronică de azi, încurajând dezvoltarea standardelor bibliotecare și ajutând bibliotecile să servească mai bine comunitățile.

Iată o dovadă a unei griji deosebite pentru domeniul bibliotecar. Pentru realitatea noastră par a fi mai degrabă fragmente de poveste.

Despre necesitatea unui fond de stat care să susțină cultura și implicit bibliotecile în Moldova se discută de mai multă vreme. Acest aspect a fost promovat și în strategiile de dezvoltare a culturii. Rămâne să sperăm că într-un viitor apropiat aceste idei să prindă contur. Pentru că este clar că în limitele bugetelor existente, fără un ajutor esențial din partea statului, nici o instituție de cultură nu-și poate permite realizarea unor proiecte majore, cum ar fi construcțiile capitale, reconstrucții, modernizări și, desigur, informatizarea, fără de care rămânem în urma civilizației.

REȚELE GLOBALE DE REFERINȚE VIRTUALE - O NOUĂ „GENERAȚIE” DE COOPERARE

Globalizarea este subiect de mari și controversate discuții pe parcursul ultimului timp și motiv de mare discordie între indivizi. Practic nici una din activitățile de amploare organizate în țările Uniunii Europene, și nu numai, nu au loc fără a fi însoțite de proteste vehemente ale antiglobaliștilor. Fenomenul însă se extinde și nu contează dacă cuiva îi place sau nu, dacă îl acceptăm sau respingem. Aceasta este direcția în care de fapt lucrurile sunt menite să se îndrepte cu sau fără voia noastră.

Pentru aria noastră de activitate consecințele globalizării pot fi chiar foarte pozitive dacă încercăm să tragem foloase din ea.

Este clar că globalizarea impune noi competențe, noi aptitudini, noi modalități de lucru la care trebuie să participe întreg personalul.

Obiectivul unei biblioteci, este acela de a oferi accesul la orice tip de informație pe orice suport, pentru oricine, oricând și oriunde.

Pentru a face față exigențelor impuse biblioteca are nevoie de noi spații de funcționare, un nou mod de organizare a colecțiilor, un nou mod de lucru, noi servicii oferite utilizatorului, instruirea continuă a personalului pentru a putea coopera la nivel local, național, mondial și desigur un nou flux informațional.

Practica din ultimii ani a demonstrat că bibliotecile unite în rețea au un potențial de operare mult mai eficient. O rețea bine organizată oferă posibilități de informare enorme tuturor beneficiarilor și garanția de a obține informația solicitată din oricare altă bibliotecă dacă aceasta nu poate fi găsită în biblioteca locală. Rețelele operează dincolo de spațiile fizice ale bibliotecilor, funcționând perfect și la nivel internațional.

Semnificația conectării la rețea depășește hotarele activității tradiționale. Faptul că multe biblioteci cu fonduri și posibilități enorme sunt disponibile doar pentru anumite organizații sau pentru un contingent restrâns de beneficiari devine o problemă, pentru că beneficiul rezultat de pe urma colecțiilor și cunoștințelor pe care acestea le dețin rămâne limitat. Prin foloșirea internetului a devenit posibil schimbul de informații între diferite biblioteci din diferite țări. Creșterea cooperării dintre țări în ultimii ani a accentuat importanța acestei dimensiuni.

Un exemplu elocvent de colaborare la nivel global este Rețeaua Globală de referințe Electronice Question Point. Aceasta este considerată cea mai importantă realizare a lumii bibliotecare de după apariția catalogului on-line.

Question Point reprezintă servicii de referințe digitale colaborative prestate de Biblioteca Congresului și OCLC care lucrează împreună pentru a crea *Rețeaua Globală de Referințe Digitale*. La proiect au aderat peste 260 biblioteci din întreg teritoriul SU precum și un șir de țări străine: Canada, Germania, Coreea, Olanda, Norvegia, Slovenia etc. La lansare serviciul se numea „Collaborative Digital Reference Service” (CDRS). *Este un serviciu de referințe profesionale bazate pe WEB* și menit să satisfacă necesitățile de referințe și informare a cercetătorilor printr-o rețea digitală internațională de biblioteci.

Rețeaua globală de referințe digitale dă posibilitate bibliotecilor:

- ◆ să răspundă întrebărilor de referință puse de patroni prin INTERNET;
- ◆ să readreseze întrebările dificile altor biblioteci;
- ◆ să readreseze întrebările dificile experților în domeniu;
- ◆ să integreze Rețeaua de Referințe globale „QP” cu servicii alternative pe care biblioteca le prestează în vederea satisfacerii necesităților de informare ale utilizatorilor;
- ◆ să dirijeze sistemele de referințe;
- ◆ să direcționeze întrebări și răspunsuri fără obstacole de la sistemul local către rețeaua globală a bibliotecilor participante.

QP susține serviciile de referință pe care biblioteca deja le oferă, permite bibliotecarilor posibilitatea de a acorda asistență on-line, sporește vizibilitatea site-ului WEB al bibliotecii.

QP nu este limitat în locuri, licențe software sau spații de amplasare. Rețeaua permite depistarea bibliotecii sau instituției care este cea mai potrivită să răspundă la întrebarea utilizatorului.

Folosind QP bibliotecarul poate:

- Răspunde direct la întrebare sau să ceară de la utilizator informații suplimentare dacă este nevoie;
- Să repartizeze întrebarea altui bibliotecar;
- Să readreseze întrebarea către altă bibliotecă participantă la Rețeaua Globală de Referințe.

Bibliotecarul care recepționează întrebarea consultă resursele on-line și cele tradiționale și trimite răspunsul. Utilizatorul care a trimis întrebarea primește un semnal că răspunsul este disponibil. Suplimentar la poșta electronică fiecare utilizator are un cont on-line unde poate vedea întrebările și răspunsurile.

Fiecare bibliotecă membru își creează profilul și-l atașează la rețea. Profilul include momentele forte ale bibliotecii și este folosit de software-ul QP pentru a găsi cea mai indicată bibliotecă pentru a răspunde la întrebare. Sunt luate în considerare elemente precum: subiectul, limba, fusul orar, nivelul de pregătire a utilizatorului. Comparând aceste atribute cu datele din profilurile membrilor, QP poate trimite întrebarea la câteva biblioteci, local sau global, pentru a găsi răspunsul adecvat.

Beneficiile oferite de „QP”

- *Prețuri reduse.* Bibliotecile nu trebuie să investească în multiple sisteme și soluții. Oricine posedă calcultor și acces Internet poate să participe.

- *Sporirea eficienței.* Întrebările prin Internet permit bibliotecarilor să readreseze întrebările automat, economisind timpul și minimalizând eforturile. În același scop poate fi folosită experiența anterioară.

• *Servirea patronilor în orice timp și oriunde.* Utilizatorii pot adresa întrebările de oriunde – de acasă, școală, serviciu etc. și oricând.

• *Atragerea patronilor noi.* Biblioteca poate atrage noi utilizatori care inițial nu foloseau serviciile bibliotecii.

• *Poziția de lider în promovarea informației.* 1) Bibliotecile pot să-și sporească imaginea de promotori ai informației. „QP” permite bibliotecarilor să asigure utilizatorii cu informații de calitate. 2) *Să asigure accesul global la cele mai valoroase resurse de cunoaștere.* „QP” permite bibliotecarilor să-și întărească poziția în comunitate fără a angaja personal suplimentar sau a mări orele de funcționare și să răspundă la întrebările care în alte împrejurări rămâneau fără răspuns. 3) *Bibliotecile pot extinde eficient accesul către noi surse de informare din întreaga lume* chiar dacă bugetul pentru funcționare rămâne același sau chiar dacă este redus.

Beneficiul principal al acestei colaborări este crearea Bazei Globale de Cunoștințe. Prin colectarea răspunsurilor bazate pe ample experiențe de cercetare începe să se contureze o nouă și foarte puternică resursă. Răspunsurile intrate în bază pot fi folosite în viitor de beneficiarii care au întrebări similare.

Global, rețeaua colaborativă QP este o cale puternică de interconectare a bibliotecilor și de a răspunde necesităților beneficiarilor, dar aceasta este numai o parte a întregului tablou.

Cercetarea răspunsurilor la întrebările de referință, indiferent dacă sunt relativ simple sau foarte complicate, necesită timp și eforturi considerabile. Odată depus acest efort, este rezonabil și eficient de conservat întrebările și răspunsurile, în așa fel ca același efort să nu fie repetat când întrebarea va fi pusă data viitoare, salvând în felul acesta timpul și banii membrilor QP.

Fiecare bibliotecă poate menține și Baza locală de Cunoștințe, controlată de personalul de la referințe. Această bază este sursa primară pentru bază Globală de Cunoștințe. În baza locală pot fi adăugate nu numai întrebările on-line, dar și toate celelalte rezultate din alte căi: telefon, vizită la bibliotecă, poștă, fax etc. Softwarul permite arhivarea tuturor întrebărilor și răspunsurilor.

Prin acest proiect BC și OCLC își propun să asigure necesitățile de informare ale utilizatorilor din întreaga lume în cel mai efektiv și cel mai economic mod posibil. QP este capabil să lucreze cu bibliotecile care au găsit resurse locale de implementare a referințelor virtuale.

Bibliotecile și instituțiile vor participa la programul global nu numai pentru a rezolva întrebările care nu pot fi rezolvate la nivel local.

Inițial interfața la QP a fost disponibilă numai *în limba engleză*. În prezent interfața poate fi configurată cu ajutorul Unicod-ului în orice limbă. Actualmente este disponibilă în limbile: engleză, spaniolă, franceză, chineză (variantă simplă) și chineză (variantă tradițională), olandeză cu perspective pentru alte limbi. Bibliotecarii de referințe sau utilizatorii bibliotecilor pot accesa QP folosind Microsoft Internet Explorer 4,0 sau Netscape.

Ce este nou?

QP poate să dirijeze sistemele de referințe și să direcționeze întrebări și răspunsuri fără obstacole de la sistemul local către rețeaua globală a bibliotecilor participante. Dacă bibliotecarul de referințe nu poate răspunde folosind resursele locale atunci poate adresa întrebarea la rețeaua globală.

De ce în colaborare?

- Creșterea resurselor electronice;
- Noi cercetători cu noi necesități și perspective;
- Noi oportunități;
- Postulatul de a merge acolo unde este utilizatorul.

Schimbări pentru bibliotecari...

- Folosirea forțelor tradiționale pentru a crea noi programe;
- Influențarea comunității bibliotecare din lumea întreagă;
- Obținerea deprinderilor noi necesare;
- Redefinirea rolului bibliotecilor și bibliotecarilor în era Internet.

De ce BC?

- Tradiții istorice de colaborare și rețele;
- Servește auditorii multiple;
- Dezvoltarea standardelor;
- Inovații și tehnologii noi;
- Cel mai mare depozitar din lume; (Peste 124 milioane unități de păstrare inclusiv peste 28 milioane cărți)
- Organizator al conferințelor pentru bibliotecari, inclusiv privind referințele virtuale.

Ce este QP?

- Software care suportă servicii de referințe on-line local și global;
- Dezvoltat de BC și OCLC;
- Component local: întrebări bazate pe Web, e-mail, chat, baza de date locală.
- Component global: rețeaua bibliotecarilor de referință din toată lumea, căutarea în comun a răspunsurilor, baza de date globale.

Administrarea proiectului

- Biblioteca Congresului și OCLC se produc ca administratori;
- 11 membri ai Consiliului Consultativ reprezintă diverse tipuri de biblioteci;
- Întâlniri de două ori pe an;
- Sub-Comitetele se ocupă de:
 - legalitate,
 - parteneri,
 - implimentare,
 - îmbunătățirea serviciilor.

În cadrul „Question Point” răspunsurile la întrebări sunt bazate pe resurse on-line. În cazurile când resursele on-line nu sunt sufuciente, sunt folosite resursele tradiționale. Serviciile de referințe

virtuale sunt livrate prin pagina Web a bibliotecilor membre. Prin aceste Proiecte bibliotecile au ieșit în competiție directă cu provăderii care comercializează informația și concomitent oferă servicii pe care alții nu le pot oferi – asistența profesională de a naviga în Internet. Practic a fost redefinit rolul bibliotecilor și bibliotecarilor în era Internet.

Avantaje

- Folosirea în comun a resurselor și personalului implicat în livrarea serviciilor de referințe;
- Posibilitatea de a instrui beneficiarii cum să folosească bazele de date on-line, cum să-și perfecționeze strategiile și metodele de căutare;
- Dispariția conceptului tradițional de timp și spațiu. Proiectul face informația accesibilă tuturor beneficiarilor timp de 24 ore, 7 zile pe săptămână indiferent de programul Bibliotecii sau locul unde se află utilizatorul;
- Permite bibliotecilor mici cu resurse limitate să acorde același nivel de referințe și aceeași calitate ca și bibliotecile mari;
- Utilizatorul nu trebuie să vină la bibliotecă pentru a căpăta informația;
- Feedback-ul cu cititorii;
- posibilitatea de a discuta cu utilizatorul (folosind chat-ul) permite bibliotecarului să înțeleagă mai bine specificul întrebării.

Există trei niveluri de participare

- Global
- Local și Global cu comunicare standard;
- Local și Global cu comunicare sporită

Taxa de abonare este diferită pentru cei care contribuie la funcționarea rețelei și cei fără contribuții de acest gen.

Pentru nivelul Global taxa este de 1700 \$.

Pentru nivelul Local și Global cu comunicare Standard taxa este de 2000 \$ pentru cei care contribuie și 2400 \$ pentru cei fără contribuții.

Pentru nivelul Local și Global cu comunicare sporită taxa anuală este de 4000 \$ pentru cei cu contribuții și 4800 \$ pentru ceilalți.

Contribuția este definită ca acceptarea întrebărilor și răspunsurilor la întrebările venite de la rețeaua globală de referințe or completarea Bazei de Cunoștințe Globale cu întrebări și răspunsuri.

Nivelul Global presupune trimiterea și primirea întrebărilor de către bibliotecile care folosesc rețeaua globală. Participanții au acces la baza globală de cunoștințe alcătuită de membrii Rețelei Globale de Referințe QP. Totuși această opțiune nu are interfață pentru utilizatorii bibliotecii.

Nivelul Local și Global cu Comunicare Standard oferă utilizatorilor referințe virtuale direct de pe pagina WEB a bibliotecii folosind chat-ul, poșta electronică și formele WEB. Permite crearea propriei baza de cunoștințe formată din întrebările care au deja răspuns și în același timp permite accesarea Bazei Globale de cunoștințe creată cu contribuția tuturor membrilor rețelei QP.

Întrebările fără răspuns pot fi readresate către alte biblioteci din rețeaua locală de referințe ori către Rețeaua Globală de referințe a tuturor membrilor QP.

Nivelul Local și Global cu comunicare sporită oferă mai multe posibilități tehnologice. Suplimentar la beneficiile oferite de opțiunea comunicare standard, comunicarea sporită permite utilizatorilor posibilitatea interviului pe ecran în așa fel ei pot vedea și auzi bibliotecarul. Bibliotecarul poate asista și îndruma utilizatorul la căutarea bazelor de date, căutarea în catalogul on-line sau diverse site-uri WEB.

Un alt exemplu de colaborare este Rețeaua Globală de Informație Juridică (Global Information Legal Network, cunoscută sub abrevierea GLIN). Este susținută de Biblioteca de Drept a Bibliotecii Congresului și un grup de agenții de informare legislativă din diferite

țări. Anual directorii de proiect din țările membre se întrunesc pentru a stabili politica de dezvoltare a rețelei. Membrii GLIN din întreaga lume contribuie la completarea Bazei de date cu informații legislative din țările respective.

Rețeaua se bazează pe cele mai bune standarde privind schimbul de informații juridice.

Beneficiul este pe măsură pentru fiecare participant, dat fiind faptul că pe zi ce trece interdependența la nivel global este tot mai vădită. Conține abstracte, citate și full-texte cu conținut juridic, din toate țările partenere în rețea, accesibile printr-un tezaur elaborat în baza limbii engleze. Conținutul este în continuă dezvoltare și în viitor va include alte categorii de informații juridice precum lucrări, procese, documente legislative etc.

Baza de date este stocată pe un server ce se află la Biblioteca Congresului. Adresa: www.loc.gov/law/glin. Full textele pot fi accesate numai de partenerii de rețea.

Pentru țările în curs de dezvoltare care depun eforturi pentru organizarea și dezvoltarea sistemelor juridice noi parteneriatul în Rețeaua Globală de Informație Juridică este o oportunitate de a-și crea o bază democratică mai puternică, dar și compatibilitatea juridică cu restul lumii.

Organizații precum Banca Mondială, NASA, Banca Inter-Americană de Dezvoltare etc. acordă, prin diverse căi, ajutor financiar țărilor în curs de dezvoltare pentru instruirea personalului la Centrul de instruire GLIN, în vederea participării în Rețea.

Este evident ca problema conectării în rețea și aderarea la rețelele globale, precum QP ține de viitor, pentru biblioteconomia noastră, și rămâne domeniul cu potențialul cel mai neexploatat. Aceasta este însă calea ce avem de urmat, iar experiența altor țări vine să confirme adevărul.

ASPECTE PRIVIND INSTRUIREA CONTINUĂ ÎN BIBLIOTECONOMIE ȘI ȘTIINȚA INFORMĂRII ÎN MASSACHUSETTS (SUA)

În statul Massachusetts (SUA) instruirea continuă în biblioteconomie și știința informării este ghidată de Massachusetts Board of Library Commissioners, o agenție constituită încă la 1890 prin capitolul 78 al Legii Generale Massachusetts și care are în principiu funcțiile Departamentului Bibliotecii al Ministerului Culturii și Bibliotecii Naționale din Republica Moldova. Biroul Agenției este format din nouă membri și este subordonat Guvernatorului Statului. Directorul, aprobat de Birou, este responsabil de administrarea programelor, atât a celor de nivel federal cât și de nivel statal, și a serviciilor oferite de Agenție.

În teritoriu Agenția acționează prin intermediul a șase Sisteme Regionale de Biblioteci. Unul dintre acestea este Sistemul Regional de Biblioteci Boston care își are sediul în spațiile Bibliotecii Publice Boston și practic activează ca parte componentă a acestei biblioteci. Biblioteca Publică Boston este principala bibliotecă a statului Massachusetts și are funcțiile unei biblioteci naționale.

Sistemul Regional de Biblioteci Boston include bibliotecile publice, academice, școlare și speciale cu reședința în orașele Boston, Chelsea și Malden. Fondat în 1997, Sistemul Regional de Biblioteci Boston are scopul de a îmbunătăți serviciile de bibliotecă pentru toate categoriile de beneficiari indiferent de vârstă, nivel de educație, situație economică și socială.

Printre sarcinile principale ale acestui sistem sunt: promovarea diverselor servicii către beneficiari și bibliotecile membre, servicii de referință și informaționale; dezvoltarea bazelor de date regionale;

acordarea asistenței consultative și tehnice; organizarea schimbului interbibliotecar; dezvoltarea personalului și instruirea continuă.

Programele de Instruire Continuă în Biblioteconomie și Știința Informării se axează pe teme precum îmbunătățirea serviciilor pentru utilizatori, activitatea de referință, folosirea echipamentelor tehnice moderne, folosirea Internet-ului în general, și în special în scopul instruirii, instruirea la distanță, și alte probleme în corespundere cu necesitățile bibliotecarilor și ale utilizatorilor.

Ca regulă, cursuri de instruire sunt oferite pe parcursul întregului an. Programele activităților se alcătuiesc lunar sau trimestrial. Prioritatea de a se înscrie la programele de instruire continuă o are personalul din bibliotecile membre ale Sistemului Regional de Biblioteci Boston. Dacă înregistrarea nu este limitată sunt acceptate și persoane din alte Sisteme Regionale de Biblioteci din Massachusetts precum și din biblioteci care nu sunt afiliate Sistemului Regional de Biblioteci. Persoanele din organizațiile și consorțiile care livrează servicii Sistemului Regional de Biblioteci sunt tratate pe picior de egalitate ca și membrii acestuia.

Înregistrarea preliminară este obligatorie pentru toți și se efectuează on-line, prin poștă sau fax. Înregistrările prin telefon nu sunt acceptate. Dacă Programul nu are limite de participare confirmarea nu este trimisă participanților, în cazurile când Programul are o participare limitată confirmarea se face prin metodele indicate de potențialii participanți în formularul de înregistrare. Persoanele incluse pe "lista de așteptare" sunt înștiințate în mod obligatoriu despre aceasta. Dacă participarea devine posibilă, persoanele de pe lista de așteptare sunt selectate în ordinea care urmează: personalul din bibliotecile membre ale Sistemului Regional de Biblioteci Boston, personalul din bibliotecile membre ale altor Sisteme Regionale de Biblioteci din Massachusetts, personalul din bibliotecile neafiliate. În cadrul fiecărei categorii potențialii participanți sunt înștiințați în ordinea în care s-au înregistrat (respectiv au trimis cecul de plată).

Persoanele înregistrate pentru participare la activitățile de instruire continuă sunt rugate să anunțe în timp util imposibilitatea

participării pentru a elibera locul unei alte persoane de pe lista de așteptare. Cei care n-au participat la instruirea pentru care s-au înregistrat și nici nu și-au anulat participarea au șanse minime de a se înregistra la alte programe pentru tot parcursul anului viitor.

Activitatea de instruire poate fi anulată în cazul în care înregistrarea scade și nu poate fi întrunit numărul necesar de participanți, în cazurile acestea persoanele sunt înștiințate, iar contravaloarea cecurilor este întoarsă.

Printre temele frecvent întâlnite în programele de instruire se evidențiază: folosirea bazelor de date, împrumutul interbibliotecar și folosirea în comun a resurselor, marketing de bibliotecă, performanțe de bibliotecă, programe de lectură pentru tineri, planificarea activității bibliotecii școlare, resurse electronice pentru tineri, resurse de referință și baze de date pentru business, Google and Beyond: Referințe, folosirea soft-ului Power Point (pentru acest program sunt admise numai persoanele care cunosc Windows-ul și au cunoștințe suficiente în vederea folosirii noilor tehnologii), Excel – pentru începători, Digital Photography și bibliotecile, folosirea Paint Shop Pro etc.

De mare popularitate se bucură activitățile de instruire continuă care au în centrul atenției promovarea serviciilor moderne pentru beneficiari și desigur folosirea noilor tehnologii informaționale. Programele de instruire continuă care se axează pe cunoașterea noilor tehnologii înaintează cerințe speciale pentru viitorii participanți precum cunoașterea programelor Windows, Excel, Word, Internet etc.

Pentru bibliotecarii de nivel mediu din bibliotecile școlare sunt organizate instruirii de 5 zile, care au drept scop modernizarea cunoștințelor acestora și a calificării profesionale. Temele de instruire acoperă: managementul și dezvoltarea colecțiilor, personalul bibliotecii și modalități de evaluare a personalului, aspectele financiare ale activității bibliotecare, coordonarea activității și folosirea în comun a resurselor, managementul etc. Plata de instruire continuă este de 450\$ pentru membrii Sistemului Regional de Biblioteci și 500\$ pentru cei care nu sunt membri.

CertIFICATELE de participare sunt eliberate la cererea participanților, dacă necesitatea acestora este indicată în formularul de participare.

Este foarte popular feedback-ul cu participanții la programele de instruire care, ca regulă, se face on-line.

Formularul de evaluare a activităților de instruire continuă este folosit pentru îmbunătățirea conținutului acestora și pentru evaluarea anuală a programelor de instruire.

În cadrul Bibliotecii Publice Boston activează o persoană care are în responsabilitate instruirea continuă și implementarea noilor tehnologii. Programele de instruire sunt avizate de către un Comitet format din persoane cu experiență în acest domeniu. Comitetul aprobă și repartizarea bugetului pentru activitățile de instruire. Bugetul de 35 274\$ pentru anul 2002 a fost repartizat după cum urmează: 7500\$ pentru programele de instruire care necesită specialiști invitați; 1500\$ pentru Language Pilot Program; 5000\$ pentru instruirii bazate pe implementarea noilor tehnologii; 15 000\$ pentru participare la conferințe, workshop-uri, seminare etc.; 6274\$ pentru dezvoltarea personalului și alte programe.

Lunar au loc câte 4-5 instruirii, excepție fiind lunile de vară când se consideră că majoritatea salariaților se află în concediu. Ca regulă, grupele sunt mici până la 14 persoane. Certificatele eliberate la finalul cursurilor sunt atașate la dosarele personale.

Cursurile din ultimii ani se axează pe însușirea noilor tehnologii și programe. De la firma New Horizons, care produce software, biblioteca cumpără cupoane, care permit instruirea unui anumit număr de salariați în materie de Word, Excel, Power Point, Access, Windows etc. Cupoanele sunt distribuite de Comitetul de instruire în bază de priorități. Pentru instruirea individuală a salariaților biblioteca cumpără licențele firmei Get Skilled.com, ale cărei cursuri propun cunoștințe despre: Word, Excel, Power Point, Access, Internet, Lotus, Outlook și Windows.

Posibilitățile de instruire sunt multe și practic sunt oferite la toate nivelele de competențe: bibliotecă publică, Sistem Regional de Biblioteci, Consorțiu al Bibliotecilor etc.

Notă: în bibliotecile din SUA este foarte bine protejată profesia de bibliotecar. La toate posturile, care necesită cunoștințe profesionale, sunt solicitate și angajate în primul rând persoanele care au certificatul unui Program de Biblioteconomie și Știința Informării acreditat de Comisia de acreditare ALA. La posturile mai importante sunt solicitate persoane cu gradul de masterat în Biblioteconomie și Știința Informării. Masteratul presupune 36 de credit ore. Un curs de 52 de ore (14 săptămâni a câte 3 ore fiecare) are 3 credit ore. Majoritatea Programelor de instruire continuă în Biblioteconomie și Știința Informării oferă posibilitatea de a acumula orele necesare unui masterat pe parcursul a șase ani.

BOSTON 2001 – CAPITALA LUMII BIBLIOTECARE

Fondată în 1927, Federația Internațională a Asociațiilor de Biblioteci și Bibliotecari are următoarele scopuri: promovarea înțelegerii internaționale, cooperarea, discuții, studii și cercetări în domeniul activității bibliotecare și de informare științifică. De asemenea IFLA reprezintă interesele profesiei la nivel internațional. Federația are 1750 membri din 150 țări.

Este o forță impunătoare dacă invocăm faptul că numai ALA, care în cadrul IFLA figurează ca un singur membru, are 65000 de membri.

Biroul Executiv este responsabil de politica generală a IFLA, management și finanțe.

Biroul Profesional monitorizează planificarea și programarea activității profesionale. În cadrul IFLA activează 36 secții și 10 mese rotunde structurate în 8 divizii și 7 activități esențiale.

Divizii

Biblioteci de cercetare generală

Biblioteci speciale

Servirea Bibliotecară a Publicului General

Controlul bibliografic

Colecții și servicii

Management și Tehnologii,

Instruire și Cercetare

Activitate regională

Activități esențiale

Promovarea programelor biblioteconomice,

Copyright

Accesul liber la informație și libertatea de expresie

Prezervarea și conservarea, Controlul Bibliografic Universal, Baze de Date Universale și Telecomunicații.

Statele Unite ale Americii au o prezență impunătoare în IFLA. Foarte multe asociații, biblioteci, organizații și instituții sunt membre ale IFLA și joacă un rol esențial. Scopurile bibliotecarilor din SUA fiind accesul la informație pentru toți cetățenii țării, libertatea intelectuală etc.

Penultima dată Conferința IFLA și-a ținut lucrările în SUA în 1985 în Chicago.

Conferința de la Boston a fost de o organizare impecabilă, fenomen apreciat de toți participanții.

IFLA Expres 2001 a apărut în 5 fascicule, 3-7, primele două apăruseră anticipat în INTERNET Pentru prima dată a apărut și în varianta rusă (în afară de engleză, franceză, spaniolă, germană).

Toate materialele pot fi accesate în IFLANET la www.ifla.org/ sau pe CD-ROM (care se păstrează în Centrul de Informare și Documentare în Bibliologie)

Setul de documente pentru participanți a inclus numai Bucletul 0 care conține Adresarea și Raportul Anual prezentat de Președintele IFLA Christine Deschamps și încă câteva comunicări.

Traducerea simultană a fost efectuată în cinci limbi oficiale de lucru ale IFLA: engleză, franceză, germană, spaniolă și rusă.

Conferința IFLA 2001 a avut genericul "Bibliotecile și bibliotecarii: importanța lor în era cunoașterii" și a întrunit 5573 persoane. O prezență foarte mare. Pentru comparație: (La Conferința IFLA 2000 la Ierusalim au participat 1800 membri).

La ședința de inaugurare a conferinței salutul principal a aparținut dlui Djonatan Kozol, renumit publicist din SUA, și a avut ca temă principală, inegalitatea în societatea americană.

La deschiderea conferinței a fost dat citirii mesajul de salut al dnei Lora Bush. În calitatea sa de primă doamnă a Statului, dai și de fost bibliotecar și învățător ea a mulțumit tuturor celor care își dedică viața meseriei de bibliotecar și prin munca lor îmbogățesc indivizi dar și popoare întregi.

Pe parcursul Conferinței au avut loc în total 259 manifestări: ședințe plenare, ședințe pe secțiuni, dezbateri, workshop-uri, seminare, conferințe ale oaspeților, poster sessions, conferințe de presă etc.

Pentru bibliotecarii care participă pentru prima oară la o Conferință IFLA a fost organizată o ședință specială, care de fapt a fost o întâlnire cu conducerea de vârf a IFLA, cu o relatare despre structura, sarcinile IFLA, sfaturi practice etc.

La Forumul Deschis UNESCO, raportul principal a fost prezentat de Aziz Abid, (a.abid@unesco.on;) responsabil pentru Divizia de informare și informatică a UNESCO. Dl Aziz Abid a precizat faptul că unul dintre scopurile Programului este anularea diferenței în ceea ce privește accesul la informație dintre țările sărace și cele bogate.

Linia directoare a UNESCO pentru perspectivă va ține de ideea că Informația și cunoștințele trebuie să fie accesibile pentru toți.

A fost pusă problema prelucrării informației, educării continue mai ales în ceea ce privește folosirea calculatoarelor.

S-a menționat că UNESCO va susține în continuare Programul Memoria Lumii.

O atenție aparte va fi acordată problemelor bibliotecilor publice de la sate. De asemenea vor fi susținute proiecte privind organizarea bibliotecilor digitale.

Un eveniment aparte al conferinței a fost prezentarea Ghidului de dezvoltare a bibliotecilor publice, elaborat sub egida IFLA / UNESCO. Materialul a apărut după trei ani de muncă a grupului de lucru a secției bibliotecii publice, la aceasta adăugându-se consultații cu bibliotecari din biblioteci publice. Lucrarea conține standarde pentru biblioteci publice și exemple de servire din 44 de țări. Este a 3-a ediție.

La ședința secțiunii Biblioteci Naționale au fost puse în dezbateri probleme legate de legislația bibliotecară, exemplarul obligatoriu, păstrarea moștenirii culturale, baze de date bibliografice, ediții electronice și folosirea noilor tehnologii informaționale etc.

S-a vorbit despre promovarea proiectelor care au scopul de-a ajuta Bibliotecile Naționale să se adapteze ritmurilor dictate de noile tehnologii.

O informație reușită a prezentat directorul BN din Letonia Andris Vilks. Un interes deosebit a prezentat rezoluția UNESCO asupra proiectului BN a Letoniei. Proiectul prevede construirea unui edificiu nou pentru bibliotecă, UNESCO angajându-se să acopere 30 % din cheltuieli.

În cadrul Conferinței IFLA a fost prezentat raportul mondial despre biblioteci și libertatea intelectuală pregătit de Biroul privind problemele accesului liber la informații și libertatea de exprimare al IFLA. Raportul conține informații despre starea de lucru în ceea ce privește libertatea intelectuală în 46 țări de la Albania la Zimbabwe.

Referindu-se la rolul bibliotecilor, Cristinne Deschamps, președintele IFLA menționa că ele joacă un rol hotărâtor și sunt un instrument arhiimportant în realizarea democrației și a dezvoltării sociale. Bibliotecile trebuie să oglindească pluralismul și diversitatea societății, să se opună oricărei forme de cenzură, să fie nepărtinitoare politic, moral și religios.

Acest prim raport mondial al Biroului privind problemele accesului liber la informații și libertatea de exprimare al IFLA reprezintă o primă încercare importantă de a alcătui un tablou care să oglindească situația bibliotecilor și starea libertății intelectuale în toată lumea. Mai mult de 140 țări au fost solicitate să prezinte informații, dar au prezentat numai 46. Rezultatul este promițător pentru că o informație similară niciodată n-a mai fost publicată într-un raport de nivel global.

O idee prezentă pe tot parcursul Conferinței a fost aceea că utilizatorii nu vor să peardă timpul în căutarea informației, ci vor să găsească un instrument de căutare de nădejde care să le satisfacă necesitățile mai complet și care le-ar da posibilitatea să primească informația dintr-un singur izvor și cât mai rapid.

IFLA și ALA au anunțat despre o nouă inițiativă socială îndreptată spre susținerea bibliotecilor publice, școlare, academice

și speciale precum și a bibliotecarilor din toată lumea, unul din scopuri fiind acela de a accentua rolul bibliotecilor și al bibliotecarilor. La baza inițiativei sunt puse Programe precum Proiectul Asociației Bibliotecarilor Americani (“@your library”[™]). Acțiunea de susținere a bibliotecilor americane. Programul de 5 ani de cooptare a interesului public asupra problemelor bibliotecilor începută pe parcursul Zilei Naționale a bibliotecilor în aprilie anul trecut cu susținerea primei doamne a statului, Lora Bush.

Acțiunea de susținere a bibliotecilor lumii va avea drept marcă comercială „@vourlibrary”[™].

Referindu-se la rolul bibliotecilor și bibliotecarilor, Ross Shimman, secretarul general al IFLA, menționa că FIAB-ul va promova ideea că bibliotecile sunt organisme dinamice vii în continuă schimbare, care asigură accesul la informație, la resursele de instruire și de loisir, indiferent de locul unde activează și tot el menționa că bibliotecile sunt instituții care reprezintă posibilități enorme și sunt podurile care pot uni lumea.

Acțiunea va implica societatea civilă, sfera instruirii, structurile puterii, lumea politicii, bibliotecari, studenți, jurnaliști, parteneri strategici, inclusiv organizații de caritate.

Pentru asigurarea informării comunității internaționale despre această acțiune IFLA a creat site-ul: www.ifla.org/@yourlibrary, iar ALA -www.ala.org/@your-library.

O reușită a Conferinței a fost dezbateră “Bibliotecile publice – catalizator al democrației”. A fost abordat rolul bibliotecilor în creșterea democrației, prin asigurarea accesului la informații, care permite tuturor cetățenilor să participe activ la viața socială. Discuțiile s-au axat pe schimbul de strategii care permite bibliotecilor publice să dezvolte democrația în comunități.

La ședința grupului de dezbateri privind informarea și documentarea s-a atras atenția asupra faptului că FID Federația internațională de Informare și Documentare și-a încetat existența. IFLA însă este dispusă să facă tot posibilul pentru a permite foștilor membri ai FID să-și continue activitatea și să contribuie la

îmbunătățirea calității sistemelor de informare. Din anul înființării (1895) FID a realizat multe. Ar fi păcat dacă aceste realizări n-ar fi dezvoltate în continuare.

La 21 august 2001 lângă standul Bibliotecii Congresului a avut loc semnarea contractului dintre Fondul Soros (Rusia) și Biblioteca Congresului privind realizarea Proiectului Americanorus "Meeting of Frontiers" semnat de Ecaterina Ghenieva, președintele Fondului Soros-Rusia și directorul Bibliotecii Congresului James Billington.

Proiectul "Meeting of Frontiers" presupune crearea unei biblioteci electronice bilingve în rețeaua INTERNET accesibilă oricărui utilizator. Pe site vor fi expuse materiale ce oglindesc istoria descoperirii și valorificarea Siberiei, Orientului îndepărtat și a părții de Nord a continentului american, în special Alaska, din fondurile bibliotecilor, muzeelor și arhivelor americane și ruse.

Site-ul va fi pregătit cu eforturile comune ale învățaților, bibliotecarilor și arhiviștilor ruși și americani.

În cadrul proiectului, Biblioteca Congresului și Fondul Soros-Rusia vor acorda pe baze de parteneriat bibliotecilor, muzeelor și arhivelor rusești ajutor financiar și tehnic. Biblioteca electronică "Meeting of Frontiers" va fi accesibilă celui mai larg auditoriu de la elevi la istorici-profesioniști.

IFLA și Asociația internațională a editorilor au organizat un grup de lucru în comun, care se va ocupa de problemele de interes comun. Grupul de lucru s-a întâlnit de trei ori și a elaborat o declarație comună: "Deoarece editurile și bibliotecile au o sarcină comună, aceea de a duce informația de la autor la cititor, misiunea Grupului este să îmbunătățească relațiile reciproce bibliotecă - editură prin intermediul proiectelor internaționale de parteneriat și dialogul continuu spre binele ambelor instituții". Așa cum dezvoltarea tehnologiilor schimbă metodele tradiționale de activitate ale acestor instituții, este necesar de a determina și a promova domeniile activității comune, iar în procesul discuțiilor de găsit căile de soluționare a divergențelor. Grupul de lucru constă din 8 membri și are doi co-președinți.

Delegația din Macedonia a semnat la Conferință o declarație care cheamă IFLA să condamne pagubele aduse patrimoniului cultural al țării în rezultatul conflictului militar.

Printre invitații de onoare ai Conferinței IFLA, care au ținut conferințe speciale a fost James Billington, al 13-lea director al Bibliotecii Congresului (din anul 1987). A fost inițiatorul Programului "Biblioteca Națională Digitală" care a permis lărgirea serviciilor bibliotecare pentru toți americanii. Datorită acestui Program fiecare american a căpătat posibilitatea accesului liber la resurse inestimabile prin pagina-Internet American Memory care conține 5 milioane de titluri legate de istoria americană din colecțiile Bibliotecii Congresului și a altor instituții științifice.

Comunicarea sa „Revoluția informațională – pentru om” a dezvoltat ideea privind influența revoluției informaționale asupra omenirii.

O altă conferință a fost susținută de Peter Jaszi, profesor de drept la Universitatea din Washington expert renumit în domeniul proprietății intelectuale și a copyright-ului. Este interesat de problema accesului la informație în era cunoașterii. Tema prezentată s-a numit „Legea despre proprietatea intelectuală: Cum să păstrăm echilibrul? Rolul bibliotecilor”.

O conferință în tandem a fost susținută de Deanna Marcum, președintele consiliului asupra resurselor bibliotecare și informaționale, anterior Directorul serviciilor Relații cu Publicul și gestiunea colecțiilor la Biblioteca Congresului și George Farr, directorul Departamentului de conservare și acces al Fondului Național Umanitar, Departament care gestionează toate granturile Fondului Național Umanitar pentru crearea și păstrarea accesului la resursele ce constituie o parte vitală a moștenirii culturale naționale. Granturile sunt acordate pentru microfilmarea cărților, edițiilor seriale și ziarelor naționale.

Prin intermediul Programului de conservare a moștenirii culturale naționale se acordă finanțe pentru descrierea și conservarea materialelor din muzeele și societățile istorice ale țării.

Expoziția care tradițional însoțește lucrările Conferinței a ținut 3 zile și a propus vizitatorilor toată gama de obiecte care pot avea vre-o tangență cu cartea și biblioteca: de la cărți și baze de date până la boxe de returnare a cărților împrumutate care în America pot fi întâlnite în plină stradă și care facilitează enorm drumul utilizatorului spre bibliotecă.

O prezentare extraordinară a avut OCLC (Cooperativ Online Resource Catalog) – Partenerul global în lumea cooperării bibliotecare. 40 mii bibliotecari din toată lumea se folosesc de serviciile OCLC, care le ajută să aleagă, descrie, organizeze, să asigure accesul modern la colecțiile de bibliotecă. Programul First Search propune accesul la mai mult de 9 mii de reviste. Programul PI Carta Internațional acordă utilizatorilor accesul la baza de date internațională care conține milioane de descrieri bibliografice. Utilizatorii au acces direct la informații de mare calitate inclusiv reviste electronice și teze de disertații, colecții bibliografice electronice etc.

Adrese de contact:

www.oclc.org

www.oclc.org.europe

www.oclc.org.canada

Evenimentele principale ale IFLA

- Ghidul IFLA / UNESCO de dezvoltare a bibliotecilor publice
- Două rezoluții asupra Cubei
- Raportul mondial al Biroului privind problemele accesului liber la informație și a libertății de expresie a IFLA
- începutul oficial al acțiunii mondiale de susținere a bibliotecilor.

Participarea la o manifestare de proporții Conferinței IFLA este o mare realizare profesională care poate servi drept izvor de inspirație și de idei pentru multă vreme și poate marca la sigur întreaga activitate de mai departe. Deși costul de participare a fost

foarte mare, Conferința IFLA 2001 a avut un număr record de participanți. Poate că de data aceasta interesul profesional a fost susținut și de interesul față de o țară de excepție precum Statele Unite ale Americii.

Și pentru că participarea la această reuniune profesională n-ar fi fost posibilă pentru bibliotecarii din Republica Moldova fără susținerea financiară a Fundației Soros-Moldova și a Ambasadei Statelor Unite ale Americii folosesc și această ocazie pentru a le aduce sincere mulțumiri pentru sprijinul acordat bibliotecilor și bibliotecarilor precum și pentru susținerea tuturor inițiativelor democratice.

Când sistematizam materialele aduse de la Conferința IFLA și pregăteam materialul, iar impresiile întâlnirii cu un nou continent îmi mai dominau încă ființa, o veste înfiorătoare zguduia lumea. Tragedia Statelor Unite ale Americii împietrise inima planetei și tot ce poate avea conștiința protesta împotriva absurdului. O lume se unea împotriva răului conștientizând că numai biruința asupra acestuia este cheazășia dăinuirii Planetei Pământ. Să ne plecăm capetele pentru viețile inocente plecate atât de absurd și atât de nedrept și să nu uităm.

„BIBLIOTECILE – INFRASTRUCTURA INTELECTUALĂ A UNEI ȚĂRI” (EXPERIENȚA BIBLIOTECILOR DIN FINLANDA)

Această definiție o dădea bibliotecilor Patty Stonisifer, co-președintele Fundației Bill & Melinda Gates în cuvântul de salut rostit la solemnitatea de înmânare a Access to Learning Award Bibliotecii Orășenești Helsinki (BOH). (www.lib.hel.fi).

Pentru bibliotecile publice din Finlanda această definiție generoasă este destul de reprezentativă. Nu întâmplător Biblioteca Orășenească Helsinki a fost prima câștigătoare a Access to Learning Award, premiu câștigat pentru eforturi considerabile în asigurarea accesului tuturor categoriilor de utilizatori la noile tehnologii informaționale și în special la Internet cât și pentru folosirea diverselor căi inovatoare.

De fapt, activitatea bibliotecară din Finlanda trebuie gândită în contextul tradițiilor ce caracterizează activitatea bibliotecilor în țările nordice, țări care chiar și în cadrul Uniunii Europene reușesc să se mențină la foarte mulți parametri pe primele locuri. Vom exemplifica prin faptul că dacă după anul 2000 folosirea Internet-ului în Grecia a crescut cu 6 %, atunci în Suedia a crescut cu peste 48 %. Populația din Finlanda folosește bibliotecile mai frecvent decât orice altă instituție, opt din zece persoane vizitează biblioteca cel puțin o dată pe an. Se observă o creștere a rolului social al bibliotecii. Crește rolul bibliotecii pentru societatea civică, democrație și socializarea indivizilor.

Bibliotecile publice din țările nordice au tradiții puternice în ceea ce privește dezvoltarea serviciilor de calitate înaltă pentru public. Chiar și în comunitățile mici, informarea publicului este unul din

elementele semnificative ale activității. În Finlanda atât bibliotecile publice, cât și cele universitare sunt deschise pentru toți cetățenii. Bibliotecile publice de cercetare, speciale precum și cele din instituțiile de educație fac parte din rețelele informaționale de nivel național și internațional. Bibliotecile publice numără 936 biblioteci tradiționale și 202 biblioteci mobile. Aproximativ 80 % din populația Finlandei folosește bibliotecile publice.

Bibliotecile publice din Finlanda sunt renumite în întreaga lume după rata înaltă de vizite și împrumut (12 vizite per locuitor anual cu un total de 63,7 milioane vizite) și respectiv 20 împrumuturi per locuitor, 102 milioane împrumuturi anual.

Țările nordice sunt destul de mici. Cele cinci Țări Nordice au împreună mai puțin de 24 milioane populație răspândită pe o arie mai mare de 3,3 milioane km² sau de șase ori mai mare decât suprafața Franței. Privite din interior cele cinci țări sunt foarte diferite, fiecare cu limba și tradițiile naționale culturale proprii. Pe de altă parte țările nordice reprezintă o unitate culturală. Democrațiile nordice împărtășesc o tradiție puternică în ceea ce privește accesul liber la informația de mare importanță pentru cetățeni, precum și în centralizarea eforturilor de a include cetățenii în procesul democratic de luare a deciziilor. Prin aceste tradiții bibliotecile din Nord se impun în rândul instituțiilor de bază ale societății. Bibliotecile publice din Nord sunt printre instituțiile cele mai frecventate și cele mai ușor adaptabile la noile schimbări. Ca model de inspirație pentru bibliotecile din țările Nordice a servit modelul de organizare a bibliotecilor publice americane. În toate țările nordice activitatea de bibliotecă este determinată de legislația în vigoare conform căreia fiecare autoritate locală trebuie să întrețină o bibliotecă publică. Comun pentru toate țările este rolul de încurajare și stimulare a informației, educației și activității culturale.

În anii '80 țările nordice au suportat o schimbare a paradigmei bazată pe introducerea computerizării. Desăvârșirea acestor schimbări de paradigmă au variat într-o oarecare măsură de la țară la țară, dar scopurile finale au fost aceleași.

De menționat că introducerea OPAC-ului și a altor servicii online a fost mult mai greoaie și a durat mult mai mult decât introducerea Internet-ului ca serviciu public.

Printre problemele de vârf care au fost și rămân în prim plan se numără adaptarea serviciilor oferite la necesitățile tuturor grupurilor de beneficiari, problema caracteristică de altfel pentru bibliotecile din întreaga lume. S-a făcut enorm de mult în vederea relațiilor cu copiii, minoritățile etnice, persoanele dezavantajate fizic și social etc. Serviciile pentru micul business, cooperarea mai strânsă cu instituțiile educaționale, asociațiile și diversele grupe de interese sunt din ce în ce mai inovative. Există preocupări serioase de a schimba spațiile fizice ale bibliotecii care trebuie să ofere servicii ce nu pot fi oferite de alte instituții și care trebuie să fie destul de atractive și în măsură să mențină atenția și interesul utilizatorului.

Fiecare țară din Uniunea Europeană și respectiv din țările nordice și-a constituit modelul propriu de societate informațională în dezvoltarea căreia un rol de seamă este rezervat bibliotecilor publice. În Finlanda acestea au căpătat o însemnatate deosebită, devenind instituția cheie în consolidarea societății și garantul păstrării pricipiilor democratice.

Finlandezii au tradiții vechi în ceea ce privește folosirea noilor tehnologii. Această tradiție ia noi contururi la sfârșitul secolului XX, începutul secolului XXI. Deloc întâmplător faptul că Finlanda a fost prima țară unde o bibliotecă de nivel național precum Biblioteca Universitară Helsinki renunță să păstreze ziarul în format tradițional.

Printre strategiile naționale ale societății informaționale în Finlanda un loc aparte revine asigurării accesului fiecărui cetățean la informații și instruirea întru folosirea noilor tehnologii informaționale. Bibliotecilor le-a revenit sarcina de a instrui populația adultă a țării în această direcție.

Acces to Learning Award a adus Finlandei și recunoștință internațională.

Access to Learning Award este acordat anual de către Fundația Bill & Melinda Gates Bibliotecii care întrunește următoarele criterii:

- Disponibilitatea accesului publicului la tehnologii;
- Instruirea publicului în vederea folosirii tehnologiilor;
- Instruirea personalului în vederea folosirii tehnologiilor în servirea publicului.

Servind o comunitate de peste jumătate de milion, BOH are o experiență de excepție în implementarea inovațiilor și în special a serviciilor bazate pe noi tehnologii. Biblioteca se înscrie printre primele biblioteci publice din lume care au oferit acces la Internet publicului. Actualmente BOH continuă să dezvolte această experiență promovând o gamă largă de servicii moderne în baza folosirii computerelor și Internet-ului pentru toți utilizatorii.

Fundația Bil & Melinda Gates a selectat BOH drept prim recipient pentru Access to Learning Award pentru că la acea dată aceasta reușise enorm în ceea ce privește *accesul publicului la noile tehnologii*:

- ♦ Către sfârșitul anului 1999 BOH pusese la dispoziția publicului 180 computere (în prezent cifra este de peste 300) localizate în clădirea principală, 36 filiale, 18 biblioteci de spitale și 2 biblioteci mobile.
- ♦ Cable Book Library www.kirjakaapeli.lib.hel.fi localizată în centrul orașului acorda patronilor acces la 22 computere folosite pentru accesarea informației digitale.
- ♦ BOH oferea stații de lucru pentru persoanele cu defecte de vedere, iar multe servicii oferite erau multilingve.

Premiul obținut este folosit pentru dezvoltarea de mai departe a serviciilor de informare a comunității, dar și pentru a ajuta personalul bibliotecii să se orienteze spre viitor. Douăzeci de salariați au participat la diverse instruirii în scopul de a-și actualiza cunoștințele profesionale. Alți treizeci au efectuat o vizită de documentare în Danemarca, Olanda și Suedia.

Se poate spune cu toată certitudinea, că la BOH sunt adunate împreună instrumente, cunoștințe și idei pentru a face față provocărilor timpului.

BOH este recunoscută ca lider în promovarea accesului la noile tehnologii în Finlanda. Acum aproape 90 % dintre bibliotecile publice din Finlanda oferă acces gratuit la computere și Internet.

BOH a reușit enorm de mult și în ceea ce privește instruirea publicului pentru a folosi tehnologiile informaționale. Numai în anul 1998 peste 880 utilizatori au fost familiarizați cu posibilitățile oferite de noile tehnologii.

Eforturi considerabile au fost depuse și pentru instruirea personalului. În aceste scopuri a fost organizat un centru de instruire pentru personalul bibliotecii care numără 525 salariați.

Un proiect major a fost crearea unui serviciu de informare portabil numit Information Gas Station, care se află în incinta Cable Book Library, dar care poate servi patronii din întreg orașul. Salariații serviciilor răspund la cele mai diverse întrebări ale utilizatorilor folosind în special resursele on-line. O atenție deosebită este acordată tinerii la zi a calenadrului evenimentelor care este actualizat permanent.

Bibliotecarul caută răspuns la întrebări având alături de el în fața calculatorului utilizatorul, în felul acesta cel din urmă învățându-se a naviga în marea de informații puse la dispoziție de tehnologiile informaționale.

Motto-ul serviciului este „Ask anything you like” (Întreabă orice dorești). Pagina Web www.igs.kirjastot.fi a serviciului conține un formular pentru întrebări precum și Chat-Box pentru serviciile on-line. Acest serviciu e perceput ca o primă exemplificare a conceptului de bibliotecă hybrid.

Atunci când întrebările nu-și pot găsi răspuns folosind resursele on-line, se apelează la resursele tradiționale. În asemenea mod metodele tradiționale și cele inovative se completează reciproc.

Accesul la Internet este unul din serviciile favorite pentru majoritatea utilizatorilor. Toate bibliotecile oferă acces Internet gratuit pentru o jumătate de oră, o oră sau chiar și mai mult în dependență de posibilități și de potențialii utilizatori. Unele biblioteci au pentru accesul Internet spații mici pentru o singură persoană,

unde beneficiarul poate lucra în intimitate fără a fi deranjat. Pentru acest fel de spații se fac ca regulă rezervări.

În toate bibliotecile publice este bine pusă la punct activitatea de referință.

Pentru activitatea de referință (informații) ca regulă sunt selectați cei mai pregătiți bibliotecari care să dețină cunoștințe din diverse domenii.

Cu biletul de cititor eliberat de Biblioteca Orășenească Helsinki pot fi împrumutate publicații de la oricare din bibliotecile publice din aria metropolitană. Respectiv publicațiile pot fi restituite la orice bibliotecă indiferent de locul de unde au fost luate. Termenul de împrumut poate fi prelungit prin telefon, poștă electronică sau în timpul vizitei la bibliotecă. În cazul când cărțile nu sunt solicitate, termenul de împrumut poate fi prelungit de cinci ori consecutiv. Pentru întârziere sunt percepute penalități.

Rezervarea publicațiilor se face în bibliotecă ori prin Internet. Utilizatorii pot face rezervări la cărțile disponibile la moment sau care sunt deja împrumutate. Cărțile aflate curent în regim de împrumut sunt rezervate pentru utilizator imediat ce sunt restituite bibliotecii. Cartea rezervată este trimisă în biblioteca indicată de utilizator imediat ce este restituită bibliotecii. Rezervările se fac contra plată care se efectuează la momentul împrumutului.

Cărțile restituite de cititori ca regulă nu sunt puse imediat la locul respectiv de pe raft ci sunt lăsate la vederea cititorilor care preferă să-și aleagă cărți din rândul celor restituite de alți cititori. Aspectul psihologic al problemei că dacă cineva a citit cartea înseamnă că este o carte bună funcționează eficient în foarte multe cazuri.

Bibliotecile se abonează la foarte multe ziare și reviste în ideea că acestea conțin cele mai noi informații. Periodicile sunt împrumutate la domiciliu, excepție făcând numerele recente. Termenul de păstrare a periodicilor este foarte scurt. Unele biblioteci vând revistele după o lună, altele după expirarea unui an.

O atenție deosebită se acordă persoanelor cu diverse handicapuri, pensionarilor, bolnavilor etc. BOH servește peste 300 persoane din

această categorie la domiciliu. Cărțile sunt selectate în conformitate cu necesitățile beneficiarului. O dată în lună persoanele responsabile efectuează schimbul publicațiilor.

De remarcat faptul că pentru persoanele ce suferă de dilexie (întâmpină dificultăți la citirea tipăriturilor convenționale) în Finlanda sunt tipărite ziare speciale. Publicațiile cu caractere mari pentru persoanele cu deficiențe vizuale caracteristice pentru multe țări sunt foarte răspândite și în bibliotecile din Finlanda. Multe biblioteci dețin calculatoare și imprimante pentru nevăzători.

Foarte solicitate sunt cărțile înregistrate pe benzi. Un element indispensabil multor biblioteci îl constituie cursurile de studiere a limbilor.

Departamentele Muzică sunt printre serviciile cheie ale bibliotecilor publice. Lumea muzicii atrage un public foarte larg. Publicațiile din acest domeniu pot fi folosite în sălile de lectură sau împrumutate la domiciliu. În multe biblioteci utilizatorii pot folosi un pian electric sau să privească un film video când simt nevoia unei pauze. Ca regulă în aceste scopuri sunt folosite spații cu destinație specială. Deși la majoritatea publicațiilor termenul de împrumut este de patru săptămâni publicațiile ce fac subiectul acestui compartiment sunt împrumutate pentru șapte zile, drept justificare servind faptul că sunt foarte solicitate.

În biblioteci practic nu sunt cărți uzate fizic, care să supere vederea, aceasta datorându-se în primul rând faptului că în timpul prelucrării tehnice, cărțile sunt acoperite cu o peliculă de protecție. Cărțile mai mult sau mai puțin învechite sunt păstrate într-un depozit separat unde cititorii au acces liber doar o zi pe săptămână. Sigur că dacă acesta solicită cartea ea este adusă la ora solicitării, dar pentru o retrospecție serioasă utilizatorii trebuie să aștepte ziua stabilită de regulament.

Cooperarea bibliotecară începe să se intensifice în anul 1970, an în care bibliotecile lansează în comun sistemul computerizat. Obiectivul acestei cooperări a fost atunci și rămâne în continuare extinderea serviciilor pentru utilizatori, care pot folosi același bilet

de cititor pentru a împrumuta publicații atât din bibliotecile din Helsinki cât și din orașele din împrejurimi.

În scopul facilitării accesului cititorilor la serviciile oferite de bibliotecile din aria metropolitană acestea au decis standardizarea proceselor și regulilor de activitate.

Cooperarea dintre bibliotecile publice are vechi tradiții. În ultimul timp se intensifică și cooperarea cu bibliotecile științifice. Devine tot mai esențială colaborarea cu Biblioteca Universitară Helsinki care este și Biblioteca Națională a Finlandei. Se speră că serviciile oferite de Biblioteca Națională bibliotecilor publice să crească numeric. În inițiativa adresată Ministerului Educației, privind îmbunătățirea funcționării sistemului național de biblioteci, BN, Biblioteca Centrală pentru Bibliotecile Publice și Biblioteca Depozitaru au propus printre altele și extinderea câmpului de activitate a BN, solicitând să fie incluse în el și bibliotecile publice.

Un exemplu remarcabil de colaborare oferă filiala Viiki a bibliotecii publice care împarte aceeași clădire cu Biblioteca Științifică a Universității Helsinki. Trecherile dintr-o bibliotecă în alta sunt libere, iar fondul publicațiilor de referințe ale ambelor biblioteci sunt împreună. Tot împreună sunt sălile de lectură și expozițiile de ziare și reviste. Aceasta permite cititorilor să se miște liber în ambele biblioteci și îmbunătățește esențial servirea acestora.

Majoritatea clădirilor pentru biblioteci găzduiesc ca regulă și teatrul din zonă, oferă spații pentru diferite cercuri de instruire a adulților și a copiilor, cofetării etc. Biblioteca este în esență centrul cultural al comunității așa cum îi este menirea și cum ar trebui să fie.

Se face foarte mult în vederea promovării activității bibliotecilor. Fiecare filială editează diverse materiale promoționale despre bibliotecă, resurse și serviciile oferite. La BOH materialele de promovare a bibliotecii sunt redactate în 15 limbi.

Finlanda este recunoscută drept lider mondial în ceea ce privește arhitectura bibliotecilor.

O bibliotecă modernă este un spațiu public unic deschis pentru toți și a construi o bibliotecă este fără îndoială visul fiecărui arhitect.

De menționat și faptul că prima clădire cu destinație specială pentru o bibliotecă publică în țările nordice a fost construită în Finlanda în anul 1881. Proiectul a fost efectuat de către Theodor Høijer în stil neorenescentist. Una dintre clădirile remarcabile ale orașului Helsinki este clădirea principală a Bibliotecii Universității Helsinki. Deschisă publicului la 1840 (arhitect Carl Ludvig Engel) biblioteca se înscrie printre cele mai frumoase clădiri de bibliotecă din lume.

Grădinile de iarnă, parte componentă a multor biblioteci, sunt pe deodată fascinante. Ele reprezintă un element nou în arhitectura de bibliotecă, dar această lume a clorofilei se potrivește de minune cu lumea sobră a cărților.

Ca element de construcție în multe biblioteci predomină sticla care de rând cu alte ajunsuri oferă și unele inconveniente, pentru că în zilele cu mult soare nici aerul condiționat nu salvează situația. Unica consolare este faptul că în această lume a lacurilor și pădurilor soarele nu este prea dărnice.

În ultimii ani tendința arhitecturală este de a construi biblioteci mici într-un singur nivel.

În ultimii ani arhitectura de bibliotecă s-a dezvoltat vertiginos în toată Finlanda și în special în orașul Helsinki. În anii '80 în Helsinki au fost construite 12 clădiri noi pentru biblioteci, și 2 au fost renovate. Pe parcursul anilor '90, șase biblioteci au fost transferate în spații noi și șase în spații renovate.

O atenție deosebită este acordată *instruirii continue* atât a personalului cât și a utilizatorilor. În acest scop fiecare filială întreține o sală echipată cu cele mai moderne tehnologii care pot favoriza instruirea. Utilizatorii sunt familiarizați cu cele mai efective modalități de a găsi și dirija informația și învățați cum să folosească resursele on-line.

Pentru biblioteconomia finlandeză sunt foarte clare strategiile de dezvoltare. În anul 2003 Departamentul Cultură, Sport și Tineret a Ministerului Educației a publicat „Strategia Bibliotecii 2010: Politica bibliotecilor publice pentru asigurarea accesului la cu-

noaștere și cultură”, care trasează căile de dezvoltare în următorii ani. Principiile expuse în Strategii pot fi folosite ca bază pentru negocierile cu guvernul și în luările de decizii.

În acest document biblioteca apare ca instituție care asigură drepturile fundamentale în societatea informațională, difuzează informația, cunoașterea și cultura și deasemenea instruieste cetățenii în vederea folosirii acestora. Conform documentului, biblioteca publică își asumă grija pentru asigurarea funcționării sistemului de difuzare a informației și a accesului la informația publică, cunoaștere și cultură. Bibliotecile publice sunt percepute drept instrumente esențiale ale autorităților locale în crearea condițiilor optime pentru exercitarea drepturilor cetățenești în societatea informațională. Bibliotecile trebuie să ofere cetățenilor informația corespunzătoare, în locuri adecvate, în timp real și corespunzător vârstei și nivelului de instruire.

Preocupările esențiale ale serviciilor de informare a cetățenilor sunt: biblioteca hibrid, roluri mult mai flexibile pentru biblioteci și dezvoltarea de mai departe a rețelilor.

Pentru a face față acestor cerințe este necesară:

- modernizarea infrastructurii tehnologice a tuturor bibliotecilor publice;
- garantarea serviciilor informaționale pentru cetățeni prin dezvoltarea comunicațiilor electronice;
- evaluarea serviciilor de bibliotecă la nivel național pentru a clarifica dacă toți beneficiarii se bucură de drepturi egale;
- asigurarea finanțării serviciilor naționale WEB de la bugetul de stat;
- sporirea competenței personalului de bibliotecă.

Pentru realizarea acestor scopuri este necesară o colaborare efectivă între municipalități, stat și alți parteneri.

Un loc aparte în Strategii este rezervat bibliotecii hibrid. Conform definiției date de Uniunea Europeană în 1997 (Public Library and Information Society, EU Comission, DG XIII, 1997) biblioteca hibrid este biblioteca de tip mixt care funcționează în

rețea oferind acces la informația globală prin intermediul diferitor feluri de media, materiale și rețele. Esențial pentru biblioteca hibrid este faptul că ea oferă asistență în vederea utilizării noilor tehnologii informaționale.

Personalul calificat și serviciile de informare sunt necesare atât pentru biblioteca tradițională cât și pentru cea digitală. Pentru facilitarea găsirii și utilizării informației biblioteca selectează, achiziționează, organizează, evaluează, stochează și difuzează o largă varietate de materiale. Serviciile de informare necesită nu numai căutarea diverselor media, surse și materiale, dar de asemenea analiza și organizarea colecțiilor, materialelor și a cunoștințelor. Bibliotecile folosesc aceleași metode pentru a se asigura că informația esențială poate fi găsită pe WEB.

În biblioteca hibrid serviciile sunt disponibile atât în spațiul fizic cât și ca servicii la distanță, virtual și mobil. Respectiv este mai mare diversitatea materialelor: CD, DVD, e-cărți, materiale digitale, servicii WEB etc.

Autoritatea administrativă pentru bibliotecile publice în Finlanda este Ministerul Educației. Ministerul elaborează bugetul de stat și propuneri privind bibliotecile publice, clarifică politici privind bibliotecile și serviciile de informare la nivel național, gestionează mijloacele din ajutorul de stat pentru biblioteci. Finanțarea bibliotecilor publice ține de administrațiile locale.

În ultimii ani Guvernul finlandez a investit enorm în dezvoltarea rețelilor automatizate de biblioteci: aproximativ 99 % din procesele de activitate bibliotecară sunt automatizate. Este cert că finlandezii au conștientizat faptul că investiția în biblioteci este investiția în democrație și egalitate.

În anul 2002 finanțele necesare pentru întreținerea bibliotecilor publice au constituit aproximativ 1 % din cheltuielile totale ale municipalităților și 4,4 % din cheltuielile pentru sectorul cultură și educație.

Strategiile de dezvoltare au fost elaborate în conformitate cu liniile directoare ale Uniunii Europene privind societatea informa-

țională, comunicațiile electronice, egalitatea regională și dezvoltarea bibliotecilor. Scopul este de a oferi tuturor cetățenilor acces egal la sursele de cultură și informaționale în așa fel ca bibliotecile publice să se dezvolte spre a deveni biblioteci hibrid. O condiție esențială pentru atingerea acestui scop este instruirea personalului, apoi modernizarea infrastructurii tehnologice în toate tipurile de biblioteci. O altă condiție este dezvoltarea serviciilor WEB care să corespundă necesităților de informare ale cetățenilor.

Prognostând activitatea bibliotecară pentru anii viitori, biblioteconomiștii finlandezi au luat în calcul și posibilele tendințe negative pentru cazul când finanțarea bibliotecilor se va micșora. Sferele care vor fi afectate în primul rând în asemenea caz se presupune a fi democrația și economia.

Într-un șir de municipalități bibliotecile sunt atât de slab asigurate încât nu sunt în stare să asigure suficient servirea tradițională a beneficiarilor. Dacă nu vor fi luate măsuri de ameliorare a situației atunci sistemul bibliotecar în forma cunoscută de beneficiari va înceta să existe. Ca rezultat a învechirii morale a fondului va deveni imposibilă informația despre noile tendințe de dezvoltare. Localitățile mici nu vor putea folosi posibilitățile moderne de regăsire a informației ca rezultat al necorespunderii rețelei noilor standarde.

Aceste temeri ale biblioteconomiștilor finlandezi sunt valabile pentru toate țările cărora nu le sunt străine principiile societății informaționale.

Așa cum în ultimii ani finlandezii își revendică tot mai insistent rolul de lideri europeni în dezvoltarea biblioteconomică, acest semnal de alarmă nu poate să nu fie luat în serios.

REFERINȚE

Biblioteca Orășenească Helsinki

Statistică

36 filiale, 2 biblioteci mobile și 17 biblioteci funcționează în spitale.

Personalul BPH – 525

Colecții – 2055197

Cărți pe cap de locuitor – 3,2

Împrumut – 9877608

Vizite – 7714120

Îm/locuitor – 17,3

Vizite/locuitor – 13,8

Vizite virtuale – 19595700

Publicații în peste 60 limbi

BOH este Centru de excelență pentru bibliotecile publice din Finlanda și model pentru bibliotecile din alte țări. Indicatorii statistici de vizite și împrumut sunt printre cei mai buni din lume.

Finlanda

Populația: 5,2 milioane

Suprafața: 304530 m²

Limbi oficiale: finlandeza și suedeza

Culte: luterani 86 %, protestanți 14 %

Capitala: Helsinki – 555500 locuitori

Aria metropolitană aproximativ 1 milion locuitori

Stat independent din 1917

Începând cu anul 1995 membră a Uniunii Europene

O COLABORARE CU ECOU ÎN VIITOR

Mi-am propus în rândurile ce urmează să încerc a face o evaluare a relațiilor de colaborare dintre bibliotecile publice de pe ambele maluri ale Prutului, relații care pe parcursul anilor s-au transformat în adevărate tradiții și care au drept scop consolidarea spațiului cultural și spiritual comun.

Începute încă la 1990 cu niște vizite reciproce de documentare și schimb de experiență, orașele Galați și Iași, vecinii noștri mai apropiați, deținând în acest sens pionieratul, relațiile de colaborare dintre bibliotecile noastre au evoluat materializându-se în adevărate centre de cultură - biblioteci enciclopedice de carte românească, atât de necesare astăzi pentru redresarea unei cunoscute stări de lucruri.

Nivelul nesatisfăcător al cărții naționale în bibliotecile publice accesibile tuturor categoriilor de beneficiari este evident, ea constituind doar 35,2 la sută din fondul total de publicații. În 1991, an când în Chișinău a fost inaugurată prima bibliotecă de carte românească, „Transilvania”, acest procent era și mai mic - 31,8 la sută.

Dar și din această cifră, insuficientă în cazul unui stat declarat independent, cota cărții editată cu grafie latină este neînsemnată, ceea ce reprezintă o adevărată catastrofă mai ales pentru copiii care au ajuns acum în clasele 6-7 și care nu mai pot citi cu litere chirilice, grafie în care au fost editate cărțile apărute până acum 5-6 ani.

Iar fiecare carte, lucru bine știut, își are cititorul său și cartea ce nu va fi citită la vârsta corespunzătoare nu va fi citită niciodată. Copiii, care se ridică astăzi și care reprezintă nădejdea noastră de mâine, vor avea un mare handicap în instruire și golarile formate

azi nu vor putea fi depășite nicicând. Deci, istoria se repetă și lipsurile generației noastre, dictate de cenzura ideologică, vor fi și lipsurile copiilor noștri și, ce contează dacă, de data aceasta, sunt generate de cenzura economică. Contează în acest caz rezultatul și nu mijloacele.

În orașul Chișinău, din cele aproximativ 1.800.000 publicații concentrate în biblioteca municipală, doar 29,5 ia sută reprezintă cartea în limba română, unui cititor de limbă română revenindu-i doar 1,6 cărți. Sigur că nu ne vom referi aici la calitatea informației conținută în aceste publicații.

În aceste condiții, inaugurarea la 31 august 1991 a bibliotecii "Transilvania" a fost nu numai un act de mare cultură, a fost și un act de mare omenie, un prim colac de salvare din mrejele ignoranței care, sigur, nu poate fi uitat.

Vor urma mai apoi alte inaugurări și alte sărbători la fel de dragi sufletului nostru, însă acea primă inaugurare cu prezența conducerii de vârf a statului, cu numeroși oaspeți și numeroase personalități notorii ale neamului, ce a avut loc doar la 4 zile după declararea Independenței Republicii va rămâne sărbătoarea supremă pentru noi, care ne va încălzi sufletul ori de câte ori vom reveni cu gândul la ea. Din acel neuitat an 1991 multe s-au schimbat, cântarul politicii balansează când într-o parte, când într-alta, dar continuă să bucure cititorul lu-mina ce răzbate din cărțile ajunse aici prin grija și dragostea unor prieteni adevărați.

Numai la 4 luni după inaugurarea Bibliotecii "Transilvania", la 15 ianuarie 1992, a avut loc deschiderea oficială a Bibliotecii "O. Ghibu", filială a Bibliotecii municipale "Mihail Sadoveanu" din București care, având avantajul de a se afla chiar în centrul Chișinăului, s-a transformat într-un timp record în loc de adevărat pelerinaj pentru intelectualitatea și studențimea din Chișinău.

Au urmat mai apoi Biblioteca pentru copii "Gh. Asachi", filială a Bibliotecii Județene Iași, Biblioteca "Ovidiu", filială a Bibliotecii Județene Constanța și Biblioteca „Târgoviște”, filială a Bibliotecii Județene Târgoviște.

În prezent, în capitala Republicii funcționează 5 biblioteci de carte românească. Este, desigur, mult prea puțin pentru cei 325 000 de grăitori de limbă română ai Chișinăului, dar e ceva în comparație cu orașele care încă n-au ajuns să se bucure de un asemenea privilegiu.

În urma protocolului de colaborare semnat la 30 iunie 1993 între Biblioteca Județeană Slobozia și Biblioteca Municipality Bălți, iar la 1 iulie între Biblioteca Județeană "V.Voiculescu" din Buzău și Biblioteca orașenească Soroca, în toamna aceluiași an la 16 noiembrie în orașul Soroca și-a deschis ușile pentru cititori prima bibliotecă de carte românească din afara Chișinăului. Dealtfel, tot dl Alexandru Oproescu a fost printre primii directori de biblioteci județene care și-a adus întreg colectivul la o primă întâlnire cu bibliotecile și bibliotecarii basarabeni. Timpul ce s-a scurs a consolidat relațiile dintre cele două biblioteci și acum manifestările organizate în comun au devenit o tradiție. Cititorii soroceni au avut bucuria unei întâlniri cu scriitorii buzoieni, în luna mai, la un simpozion organizat în comun la Soroca la care a fost comemorat Lucian Blaga; tot în același an, buzoienii au primit vizita a șapte colegi din Soroca etc.

La 10 decembrie 1993 a fost oficiată și deschiderea Bibliotecii de la Bălți. De fapt, se preconiza ca ambele biblioteci să fie inaugurate concomitent, după cum au fost semnate și protocoalele de colaborare. Erau făcute și toate pregătirile de rigoare, însă niște condiții climaterice nefaste au zădărnicit planurile, alegându-l pe dl Alexandru Oproescu să rămână în istoria relațiilor de colaborare dintre bibliotecile noastre, marcat cu semnul "primul".

Ceva mai greu avansează relațiile dintre Ialomița și Bălți, Bălții fiind unul din centrele administrative vulnerabile de la noi. Populația de limbă română este în minoritate, deși numără 64 000, alogenii alcătuind aproximativ 93 000 de locuitori. Din fondul total de carte, doar 8,8 la sută este cartea în limba română, 91,2 la sută revenind cărții în limbile minorităților naționale. Raportul dintre populație și cota de publicații ce-i revine este zdrobitor în defavoarea populației băștinașe.

E drept că la Bălți este bine pusă la punct Biblioteca Universității pedagogice "Alecă Russo", cei de acolo având strânse legături de colaborare cu colegii lor de la Galați și Iași, precum și cu societățile "Pro Bucovina și Basarabia", dar o bibliotecă universitară își are funcțiile sale specifice. Iar orașul Bălți, în afară de faptul că este centru universitar este și centru cultural și administrativ pentru populația din partea de nord a republicii, "capitala nordului" cum se obișnuiește să i se spună. Deci, dacă în sfera activității bibliotecare trebuie să ne impunem undeva atunci Bălțiul este cel mai indicat oraș.

De câțiva ani funcționează o bibliotecă de carte românească la Orhei, organizată de către Biblioteca Județeană "G.T. Chirileanu" din Piatra-Neamț. Legăturile dintre aceste biblioteci sunt însă mai vechi și destul de frecvente, dl Constantin Bostan, chiar și acum când scriu aceste rânduri, având un drum în față spre Orhei, unde urmează să participăm împreună la un seminar de specialitate al bibliotecarilor din bibliotecile publice și cele școlare.

Cel mai rodnic an însă, de la 1990 încoace, de când încep să se contureze mai bine relațiile de colaborare dintre biblioteci, a fost anul 1995. În luna martie, prin intermediul domnului Ion Mărunțelu, reprezentant al Ministerului Culturii, la Ploiești a avut loc o întâlnire de lucru între opt județe: Tulcea, Argeș, Olt, Brăila, Prahova, Gorj, Bacău, Botoșani și respectiv opt raioane: Anenii-Noi, Rezina, Ialoveni, Strășeni, Căușeni, Leova, Briceni, Fălești. Ca urmare, la 31 august, când în republică se consemnează sărbătoarea națională "Limba noastră", cititorii din raioanele: Briceni, Ialoveni, Rezina și Fălești au avut o sărbătoare dublă: au fost inau-gurate biblioteci de carte românească, filiale ale bibliotecilor județene Bacău, Olt, Argeș și Botoșani.

Pentru Botoșani și Fălești, legăturile de colaborare n-au început cu această inaugurare, ea fiind precedată de vizite reciproce, de organizarea în comun a Zilelor "M. Eminescu". Pentru făleșteni, cu lipsa lor de personalități care să le reprezinte plaiul, Botoșanii numit pe drept cuvânt "județul geniilor" – care a dat lumii patru dintre titanii gândirii și culturii românești: M. Eminescu, N. Iorga, G.

Enescu, Șt. Luchian - a fost adevărată descoperire. Acum, opera acestora, precum și a unei întregi galerii de personalități botoșănene, care au sporit prestigiul gândirii, culturii și științei românești în atâtea domenii, contribuind la înscrierea valorilor naționale în circuitul mondial al valorilor, stă la dispoziția cititorului făleștean, facilitându-i drumul spre lumea frumosului și adevărului.

O bibliotecă pe potriva mărinimiei și mândriei ce-i caracterizează au organizat oltenii la Ialoveni. Colecția donată impune nu numai prin cantitate (mai mult de 8 000 de volume), dar și mai ales prin calitatea și varietatea publicațiilor: enciclopedii, dicționare, almanahuri, precum și alte lucrări de referință, edițiile clasice literaturii naționale și universale, publicații din domeniul istoriei, medicinei, artei etc.

Printre realizările acestor ani nu putem trece cu vederea și colaborarea cu Centrul de perfecționare de la Bușteni, unde au făcut o școală a bibliologiei românești, perfecționându-și mai ales deprinderile de descriere bibliografică și clasificare zecimală uni-versală (care este punctul nostru slab, noi fiind reveniți la C.Z.U. numai din 1991), 145 de bibliotecari din bibliotecile publice.

Sigur, un material de felul acesta nu poate să cuprindă o colaborare atât de vastă, în care a fost pus atâtă suflet, pentru că un capitol aparte ar necesita doar legăturile dintre cele două biblioteci naționale, un altul, și poate cel mai mare și mai frumos, ar trebui dedicat relațiilor de colaborare cu bibliotecile clujene, dar am ținut neapărat să amintesc încă o dată, fie și în treacăt, de preistoria relațiilor de colaborare dintre bibliotecile noastre. Istoria încă urmează să fie scrisa.

BIBLIOTECA PUBLICĂ DE INFORMARE „G. POMPIDOU”, MODEL PENTRU BIBLIOTECILE PUBLICE

BPI „G. Pompidou” este găzduită de centru Pompidou, o monumentală clădire din aproape, centrul Parisului, lăsată amintire națiunii franceze de către renumitul președinte al Franței. Biblioteca este patronată de Ministerul Culturii și este originală și unică în felul său. Încă de la inaugurarea sa în anul 1977 Biblioteca Publică de Informare „G. Pompidou” s-a vrut un model pentru bibliotecile publice. Deși scopul în sine poate fi considerat ca realizat Biblioteca continuă să-și perfecționeze imaginea, servind acestui scop întreaga activitate. Datele statistice, scot în relief atât dimensiunile Bibliotecii cât și ale activității ei. Cu o suprafață de 10000 m² Biblioteca lucrează 62 ore pe săptămână și oferă utilizatorilor 2200 locuri în sălile de lectură. Cele aproximativ 400000 de cărți sunt completate de 2500 titluri de reviste și ziare inclusiv 150 ziare cotidiene, de peste 6 mii hărți, 10700 CD-uri, 280 casete video muzicale, 2000 documente audio, 2100 filme documentare, 16 canale TV, 1200 documente bine selectate de studiere a limbilor, 700 site-uri Internet etc. Cei peste 7000 cititori care frecventează zilnic biblioteca, au la dispoziție 11 mese de informare cu specialiști bine instruiți pentru a răspunde tuturor necesităților de informare și documentare.

Biblioteca este accesibilă gratuit tuturor utilizatorilor adulți. Serviciile sunt oferite numai în spațiile de amplasare. Biblioteca nu solicită nici un fel de formalități: pașaport, buletin de identitate etc. solicitate de alte instituții asemănătoare. Este respectată complet intimitatea utilizatorului.

Este foarte tentant programul de activitate al Bibliotecii. Luni, miercuri, joi și vineri de la orele 12° până la orele 22°. Sâmbăta și

duminica biblioteca are program de la ora 11⁰⁰ până la ora 22⁰⁰. Biblioteca este deschisă la toate sărbătorile publice cu excepția zilei de 1 Mai. Marți este zi fără program pentru public, în acesta zi personalul Bibliotecii se ocupă de verificarea corectitudinii aranjării publicațiilor la raft, pentru că cei peste 7000 vizitatori zilnic mișcă dintr-un loc în altul zeci de mii de documente, iar cele 3 ore destinate zilnic rearanjării publicațiilor la raft sunt insuficiente pentru a păstra ordinea necesară. Practic peste 10000 de documente sunt rearanjate la raft zilnic. Tot în ziua de marți, sunt verificate, curățate sau reparate când o cere cazul, echipamentele și mașinile din dotare, în ziua închisă pentru public sunt permise vizitele în grup, destul de frecvente, de altfel. Personalul își programează pentru această zi reuniunile profesionale, adunările operative unde sunt discutate ca regulă acțiunile de îmbunătățire a serviciilor oferite beneficiarilor.

Această perioadă este esențială pentru funcționarea corectă a BPI.

BPI oferă condiții de consultare a documentelor numai în incinta Bibliotecii. Nu oferă servicii de împrumut la domiciliu. Este interzisă:

- consultarea ilicită sau ilegală a site-urilor Internet;
- folosirea computerelor în alte scopuri decât cercetarea informațională și documentară;
- monopolizarea echipamentelor tehnice;
- deranjarea liniștii și a condițiilor de muncă a altor beneficiari;
- folosirea telefoanelor mobile, camerelor de luat vederi, echipamentelor stereo etc.

Pentru persoanele cu deficiențe de vedere sunt amenajate 5 cabine echipate cu aparate speciale. Voluntarii sunt mereu la dispoziția acestora pentru a-i ajuta să citească sau să efectueze o cercetare mai serioasă. Pensionarii în special cei trecuți de 70 de ani se bucură de o grijă aparte. Ei sunt scutiți de a aștepta în rând pentru a intra în bibliotecă. La fiecare etaj sunt rezervate stații de lucru speciale pentru această categorie de beneficiari.

Pentru comoditatea utilizatorului Biblioteca oferă servicii de informare la distanță și servicii on-line:

- catalogul bibliotecii;
- directoriu pentru 1500 site-uri Internet;
- instrumente de orientare create de BPI: oriente-express, Langues-info;
- referințe despre articolele din presă selectate de BPI;
- informații despre bibliotecă, precum ar fi: calendarul evenimentelor speciale, catalogul publicațiilor BPI;
- întrebarea ta: bpi-info@bpi.fr;

Beneficiarii nu au dreptul să pună la raft publicațiile folosite. Acestea sunt puse în locuri special amenajate și puse la locul respectiv din raft de către personal sau voluntarii antrenați în această activitate.

O atenție aparte este acordată autoinstruirii în vederea studierii limbilor străine, în acest scop BPI pune la dispoziția utilizatorilor 120 computere, o colecție bogată de materiale de referință: dicționare, vocabulare, cărți de gramatică, teste, software cu suport educațional, TV prin cablu din țări precum SUA, Germania, Anglia, Italia, Portugalia, Spania etc.

Documentele necesare autoinstruirii pot fi selectate:

- în catalogul on-line al Bibliotecii;
- în lista de clasificare disponibilă la toate computerele;
- în fișierele analitice disponibile în serviciu.

Accesul la computere este asigurat pentru perioada de o oră. Rezervările se fac în spațiul Bibliotecii pentru aceiași zi. În acest sector nu sunt admise rezervările la distanță sau preventive.

Serviciul oferă posibilități de studiere a 145 limbi și dialecte. Colecțiile sunt selectate în așa fel ca să poată facilita autoinstruirea la orice nivel: începător, intermediar, avansat, precum și specializat (business, drept, medicină, știință etc.). Colecțiile acoperă un larg spectru de metode de studiere și propun 740 metode audio, 60 metode video, peste 100 site-uri Internet, filme în versiunea lor originală, însoțite sau nu de subtitluri.

Baza de date Langues Info disponibilă în serviciu oferă informații despre cursurile de studiere a limbilor în Paris sau în imediata împrejurare a orașului.

BPI publică o colecție de metode de studiere a limbilor numită Salut. Fiecare metodă este făcută disponibilă printr-o carte și 5 sau 10 casete. Aceste metode bilingve sunt destinate studiilor individuale și sunt ușor de folosit, utilizatorii sunt familiarizați cu structura de bază a limbilor. Casetele reproduc dialoguri și selecții de exerciții cu versiunile corecte. Documentele sunt puse în vânzare în librăria Flammarion găzduită de Centrul Pompidou precum și în alte librării specializate.

Folosind facilitățile oferite de serviciul Autoinstruire, utilizatorii pot de asemenea:

- să înceapă studierea unor noi tehnici de cunoaștere;
- să dezvolte mai departe tehnicile deja cunoscute sau să reanimeze cunoștințele;
- să revadă programele de pregătire pentru examene în special pentru Bacalaureat;
- să lucreze cu software cunoscute, dar care trebuiesc dezvoltate.

Serviciul pune la dispoziția utilizatorilor aproximativ 300 software în sprijinul instruirii în următoarele domenii: artă, orientare profesională, comunicare, tehnologii informaționale, cultură generală, economie-business, sănătate, rețele Internet, limbi, drept, programe școlare etc.

Actualizarea informațiilor oferite este un aspect foarte important în activitatea Bibliotecii. Acest scop este realizat prin selectarea minuțioasă a resurselor electronice și a edițiilor periodice în format tradițional. Acest sector este cel mai frecvent consultat de către utilizatori. Periodicile în format electronic și cele în format tradițional reprezintă peste o sută țări din întreaga lume.

În calitate de Bibliotecă Națională BPI acordă o atenție specială dialogului dintre diverse culturi. Scopul principal al colecțiilor este de a reprezenta cât mai bine posibil diversitatea lingvistică, politică

și religioasă. Emigranții mai vechi și mai noi vin aici într-un număr impunător pentru a-și îmbunătăți cunoștințele de limba Franceză sau pe de altă parte pentru a redescoperi cultura de origine proprie.

Pentru a identifica categoriile de utilizatori care frecventează biblioteca, serviciul Studii și Cercetări efectuează o dată la patru ani, ample sondaje sociologice.

Sondajul efectuat în 2001 scoate în evidență faptul că studenții alcătuiesc majoritatea utilizatorilor 61% fapt ce explică vârsta medie a beneficiarilor care este de 28 de ani. Numărul de femei și bărbați este aproape egal și variază între 52 și 48%. 29% dintre utilizatori sunt cetățeni străini.

Cum era de așteptat, autonomia și libertatea accesului, dimensiunile colecțiilor oferite, graficul de activitate, lipsa taxelor rămân aspectele favorite ale utilizatorilor.

Deși utilizatorii se bucură de autonomie totală ei nu sunt lăsați la voia întâmplării. Fiecare spațiu în BPI e organizat în jurul unui oficiu de informare unde bibliotecarii stau la dispoziția utilizatorilor pentru a răspunde tuturor necesităților de informare, de la întrebări simple până la cercetări documentare mai complexe.

Pentru persoanele care nu se pot deplasa la bibliotecă sau preferă să lucreze acasă funcționează un serviciu numit „RADIS” (Răspunsuri la distanță). Accesibil prin intermediul poștei, fax sau poștă electronică acest serviciu garantează beneficiarilor un răspuns pe parcursul a 48 de ore. Începând cu anul 2004 răspunsurile la întrebări vor putea fi oferite și la telefon și în sistemul „Chat”.

Web site-ul BPI (www.bpi.fr) oferă o largă varietate de servicii și informații despre bibliotecă și resursele sale precum și alte biblioteci, deschizând multiple posibilități de documentare culturală.

În ultimii ani BPI a lansat mai multe proiecte de cooperare cu alte biblioteci publice, împreună cu câteva biblioteci publice mari și asociații profesionale a fost organizat un consorțiu de achiziție a resurselor electronice. Scopul consorțiului este de a negocia prețurile de achiziție și a repartiza documentele între bibliotecile participante, dar și de a instrui bibliotecarii în vederea folosirii lor.

BPI și BNF au decis unirea eforturilor pentru a oferi unele servicii în comun. A fost inițiată constituirea unor site-uri de documente remarcabile. Se lucrează asupra proiectelor de parteneriat cu câteva zeci de biblioteci publice. Parteneriatele vor avea la bază obiective concrete precum servirea persoanelor dezavantajate, achiziția în comun a resurselor electronice, studii și cercetări etc.

BPI întreține relații de colaborare și schimb de experiență cu mai multe biblioteci de peste hotare, în anii de la urmă PBI se impune tot mai insistent drept un centru de referință și informații culturale asupra perioadei contemporane a Franței, pentru Centrele de Cultură Franceze din străinătate cu care BPI are relații foarte strânse, întreținute în special prin Internet. BPI organizează activități de instruire a bibliotecarilor, dezbateri profesionale, simpozioane asupra problemelor de mare importanță cu care se confruntă lumea bibliotecară.

Indiferent de vocația și destinația manifestărilor organizate în ansamblul lor, toate au la bază ideea protejării, promovării, dezvoltării și afirmării limbii franceze, a culturii și civilizației naționale. Iar această misiune este indispensabilă unei biblioteci cu nuanțe naționale cum se vrea și cum, de fapt, este Biblioteca Publică de Informare „George Pompidou”.

NUMERIZAREA ÎNTRE POLITICĂ ȘI CULTURĂ

Digitizarea moștenirii culturale este o temă de mare actualitate și implică un larg spectru de probleme legale, tehnice, financiare, morale, emoționale etc. Instituțiile de cultură și în primul rând bibliotecile, arhivele, muzeele au de jucat un rol foarte important în acest proces.

În mediul electronic practic se șterg hotarele dintre aceste instituții pentru că odată ce lucrarea apare în format electronic nu mai contează unde se păstrează originalul. Specialiștii afirmă că digitizarea a sporit interesul utilizatorilor pentru biblioteci și muzee. Văzând lucrarea în format digital, aceștia vor să vadă și originalul.

Cu siguranță, mediul electronic are multe avantaje: în primul rând, lărgirea accesului la informație, dispariția inconvenientelor legate de timp, spațiu, areal geografic. Unul dintre marile avantaje este și faptul că o bibliotecă mică are nevoie doar de un computer conectat la Internet, ca să ofere aceeași calitate a servirii precum și o bibliotecă mare cu vaste resurse informaționale și o puternică bază financiară. Există și multe semne de întrebare, iar adevărul va trebui găsit undeva la mijloc.

În comunicarea „De la Internet la Gutenberg” ținută la Academia de Științe din Italia, în noiembrie 2004, Umberto Eco oferă multe răspunsuri, dar fără îndoială poarta polemicilor a rămas deschisă.

La începutul anului 2005 comunitatea culturală a fost impresionată de acordul din decembrie 2004 dintre Google și cinci dintre bibliotecile de mare importanță din spațiul vorbitor de limbă engleză: bibliotecile universităților Harvard și Michigan, Biblioteca Publică din New York, bibliotecile universităților Stanford și Oxford,

conform căruia 15 milioane de cărți în limba engleză urmează a fi digitizate și puse la acces on-line liber.

Universitățile Michigan și Stanford preconizează să digitizeze întreaga colecție – în total aproximativ 15 milioane de cărți, în timp ce Biblioteca Bodleian (Oxford) oferă în jur de un milion de cărți editate înainte de anul 1900.

Contribuțiile Bibliotecii Universității Harward și Bibliotecii Publice New York urmează a fi mai mici. Se presupune că realizarea proiectului se va extinde pe o perioadă de 10 ani cu un cost estimativ de 150-200 milioane dolari SUA (116-154 milioane euro).

Planul anunțat de Google a deranjat foarte mult Parisul. A fost formulată temerea că limba franceză și ideile vor fi strâmtorate pe web de limba engleză care și așa are o situație dominantă.

Președintele francez Jacques Chirac a cerut ministrului culturii Reneaud Donnedieu Vabres și Bibliotecii Naționale a Franței să studieze problema oglindirii mai ample în Internet a colecțiilor bibliotecilor franceze și a celor din Europa.

Președintele Chirac a pus această problemă și în fața miniștrilor culturii din țările Uniunii Europene. Ca urmare a acestei inițiative 19 biblioteci naționale europene își vor uni eforturile împotriva revoluției anunțate de uriașul motor de căutare Google. Cele 19 biblioteci răspund printr-o contraofensivă de multe milioane de euro care are scopul de a oferi on-line literatura europeană, moștenirea culturală a întregului continent. O mișcare de asemenea proporții necesită o coordonare serioasă la nivelul Uniunii Europene pentru a decide asupra selecției lucrărilor care vor fi digitizate.

Declarația a fost semnată de bibliotecile naționale din Austria, Belgia, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Italia, Lituania, Luxemburg, Olanda, Polonia, Slovenia, Slovacia, Spania și Suedia.

Biblioteca Națională a Angliei a acordat mișcării sprijinul implicit fără a semna moțiunea, în timp ce Cipru și Malta au fost verbal de acord cu textul, Portugalia urmează să-l aprobe.

Discuțiile și polemicile pe marginea acestor evenimente n-au întârziat să apară și au împânzit publicațiile tradiționale și cele electronice.

Site-ul WWW.DW-WORLD.DE a inițiat în cadrul rubricii Cultura și modul de viață o dezbatere interactivă având în vizor digitizarea în domeniul culturii. Participanții la discuții sunt rugați să răspundă la întrebări de felul: Credeți că introducerea elementelor digitale în muzee va favoriza atragerea vizitatorilor? Sunteți pentru sau împotriva digitizării literaturii? Francezii exagerează sau există pericolul dominației culturii anglo-americane odată cu apariția Proiectului Google Print?

Este oare Proiectul Google Print o amenințare pentru cultura Europei continentale?

Președintele Bibliotecii Naționale a Franței menționa că cele aproximativ 4,5 miliarde de pagini digitizate vor ajuta cercetătorii și vor oferi națiunilor sărace acces la cunoștințe și instruire la nivel global, dar adaugă că există riscul ca dominația americană să influențeze modul în care generațiile viitoare vor percepe lumea.

Domnul Jeanneney își face griji că generațiile viitoare vor putea vedea prin ochii anglo-americani așa evenimente de mare importanță precum revoluția franceză. Nu toată lumea împărtășește această neliniște. Participanții celui de-al 25-lea Târg de carte de la Paris, unde literatura rusă a fost tema principală, n-au înțeles agitațiile în jurul acestui subiect. Au fost expuse păreri de felul: „Acest proiect nu este numai pentru americani” sau „Internetul este internațional, deci și proiectul este pentru studenții din întreaga lume”. Majoritatea celor rugați să-și expună părerea nu vedeau în acest proiect vreun pericol.

Într-un articol publicat pe site Alasdair Sandford menționa că „unii numesc această polemică Victor Hugo împotriva lui Harry Potter sau David împotriva lui Goliat. Stăpânul este motorul de căutare în Internet Google. Subordonatul este un bibliotecar francez de rang înalt care nu dorește dominația anglo-americană. Însă magia vrăjitorului emană în Franța același farmec precum și pretutindeni

în lume. Ultimele aventuri ale lui Harry Potter au făcut din filmul anglo-american unul dintre cele mai populare filme din Franța în anul trecut”.

O problemă foarte serioasă care va însoți procesul de digitizare va fi respectarea dreptului de autor. Așa cum în majoritatea țărilor dreptul de autor se păstrează pe tot parcursul vieții autorului plus 50-70 de ani (acest termen variază de la țară la țară) după moartea autorului, la început vor fi digitizate cărțile vechi ale căror autori au murit cu mulți ani în urmă.

De rând cu digitizarea cărților, s-a recurs recent și la digitizarea picturilor, muzicii etc. Site-ul WWW.DW-WORLD.DE a publicat articolul „Beethoven în Bits și Bytes” menționând că orașul german Bonn face intrarea lui Beethoven în secolul XXI. Născut cu mai mult de 200 de ani în urmă, compozitorul clasic își pavează drumul în viitor. Cu arhiva completă on-line, cu expoziții multimedia și opera muzicală virtuală Beethoven a renăscut în era digitală. Fanii lui Beethoven au acces la note muzicale, scrisori și alte obiecte de pe vremea compozitorului, precum și la turul virtual al expozițiilor din casa-muzeu.

Proiectul a costat 4,5 milioane euro și conține mai mult de 26 mii de documente istorice, imagini etc. care au fost scanate, digitizate și catalogate într-o gigantică bază de date. Conform spuselor organizatorilor, proiectul este „un exemplu unic al faptului cum o instituție de cultură axându-se pe creația unui compozitor poate crea o conectare modernă între realizările tradiționale și folosirea noilor mijloace media”.

CARTEA ȘI INTERNETUL

“Mileniul trei va fi unul al culturii sau nu va fi deloc, iar înțelegerea dintre diferite culturi este cheazășia dăinuirii noastre”. Acest mesaj transmis lumii de Papa de la Roma acum doi ani de Ziua Mondială a Păcii va constitui esența existenței noastre pentru multă vreme înainte.

Nimic nu poate servi mai bine scopului apropierii dintre culturi precum Cartea. Prin Carte se transmite legătura dintre secole, timpuri și oameni. Descartes scria: „Lectura cărților bune este ca și o convorbire cu cei mai buni oameni ai secolelor trecute”.

Acest „miracol și eternitate” precum o definea Tudor Vianu mișcă lumea și progresul și nimic nu o poate înlocui. Internetul? Poate până la un anumit punct. Internetul nu poate fi un substituent al Cărții. Până acum Internetul nu a înlocuit nimic, dar sigur că a oferit noi posibilități de cunoaștere și informare mai noi, mai rapide și poate mai comode ca timp și spațiu geografic.

Cartea însă nu oferă numai cunoștințe și informații. E ceva mai mult. Este și partea estetică de care nu putem să facem abstracție. Pen-tru foarte mulți cititul este mai mult decât o ocupație. Este un mod de viață și nu este ușor să renunți la el.

Siturile îți mai pot juca câte o festă oferindu-ți informații trunchiate, incomplete, neactualizate. Cartea oferă tot ce are pentru toți, dar fiecăruia tot ce poate lua.

Concepute de oameni cărțile poartă spre semenii mesajul acestora și ca și oamenii nu întotdeauna sunt de cea mai bună calitate, dar selecția timpului este neertătoare și peste vremuri răzbate numai adevărata valoare. Cartea rămâne imaginea fidelă a culturii și cunoașterii.

Cunoscutul filozof, scriitor și bibliotecar Borges scria: "Cartea este arma cea mai inofensivă, dar cu bătaia cea mai lungă din toate cele inventate de mintea omenească".

Să avem parte de ea!

OPORTUNITĂȚI DE CUNOAȘTERE

Printre numeroasele Programe susținute de Guvernul SUA și destinate stabilirii unor legături în domeniul culturii și educației cu țările din CSI un loc aparte revine „FSA Contemporary Issues Fellowship (CI) Program”. Începând cu anul fondării – 1995 – CI a susținut peste 500 persoane din diferite domenii de activitate în vederea efectuării cercetărilor în domeniu, în SUA. Programul a fost fondat și dezvoltat de Biroul Afacerilor Educaționale și Culturale a Departamentului de Stat a SUA și este administrat de IREX (International Research and Exchange Board-Consiliul pentru Cercetări și Schimbări Internationale) care are drept scop principal de a ajuta la dezvoltarea unor relații de prietenie și înțelegere între SUA și alte țări). CI oferă cetățenilor din cele 12 State, Independente Noi posibilitatea efectuării unor cercetări și analize, dezvoltării unor contacte, proiecte colaborative etc. în SUA cu scopul de a susține tranziția spre democrație, piața liberă și societatea civilă în țările de origine. Programul presupune pentru luni de cercetare în domeniu și posibilitatea unui internship pentru ultima lună.

Este oferită de asemenea posibilitatea participării la o Conferință (dacă aceasta are tangența cu tema cercetării) o vizită de documentare în altă instituție decât instituția bază sau aderarea la unele asociații profesionale.

Domeniile principale de cercetare sunt: economie; democratizare, relații umane și drept, politică, militară și securitate; societate civilă, comunicare și acces la informație. Dar limita nu este aici.

După finalizarea Programului participanții sunt obligați să se întoarcă acasă și să lucreze pe parcursul a cel puțin doi ani în beneficiul țării, pentru a disimina cunoștințele căpătate pe parcursul studiilor. Participanții sunt selectați printr-o competiție deschisă

constând din două etape: competiția dosarelor care se face la Washington și interviul personal care are loc în țara de reședință a participanților, prioritate acordându-se претенdenților din alte orașe decât cel de reședință a capitalei. La competiție pot participa specialiști din sectorul public, privat și non-profit, incluzând activiști politici, oficiali guvernamentali, lideri ai organizațiilor nonguvernamentale, jurnaliști etc. care prin munca lor contribuie la dezvoltarea infrastructurii politice, sociale, economice, educaționale și legale din țările lor. Guvernul SUA are convingerea că stabilirea legăturilor internaționale este crucială pentru promovarea democrației, pieții libere și a tranziției spre societatea civilă în Euroasia. Informațiile, resursele, contractele și experiența câștigată va da posibilitate participanților să influențeze pozitiv dezvoltarea domeniului în care activează.

Este de remarcat continuitatea Programului. Cele patru luni de studiu în SUA sunt de fapt numai începutul activității, pentru ca ulterior absolvenților li se oferă oportunitatea participării în diverse conferințe, instruiți etc. susținute de Biroul Afacerilor Educaționale și Culturale a Departamentului de Stat a SUA. Fostii studenți pot aplica pentru obținerea Granturilor mici destinate organizării Conferințelor, programelor de instruire, publicării unor materiale la tema cercetării, creării unor asociații precum și alte activități.

Participarea în programul CI este o sursă reală de a descoperi noi orizonturi profesionale, de a cunoaște oameni și evenimente, dar și de a schimba viziuni și concepții.

Programul oferă oportunitatea cunoașterii unei lumi bazate pe puternice tradiții democratice și a unor experiențe fascinante izvorâte din aceste tradiții.

Pentru informații:

IREX

Ștefan cel Mare, 180, bir. 154

Chișinău, Moldova, MD 2004

Tel/fax: (3732) 24-65-24

Tel/fax: (3732) 23-32-31

PALMARES PROFESIONAL

Împreună
cu salariații
Serviciului metodic,
1986

Consiliul
director
al BNRM

Moderând
o întâlnire a
cititorilor
cu Ion Hadârcă

Soroca, 1998

Salonul Național
de Carte

Chișinău, 2000

Primind premiul
"Cel mai bun
bibliotecar"

La un seminar
cu bibliotecarii
din Florești

Conferința din
Crimeea, 2004

Salonul de carte
din Iași

La o întâlnire cu
bibliotecarii din
Buzău,
România

Conferința IFLA
Boston, 2001

Împreună cu
bibliotecarii
din bibliotecile
județene la
Conferința
bibliotecilor
publice din
România

În SUA,
2002

Conferința IFLA,
Boston, 2001

Boston, 2002

Împreună cu
colegii de la
Biblioteca
Congresului
SUA, Washington,
2002

La Biblioteca
Orășenească din
Comrat împreună
cu Grant Harris
de la Biblioteca
Congresului SUA

La Biblioteca
Congresului
Washington, 2002

Paris, 2003

Paris, 2003

Boston, 2002

Împreună cu mentorii
de la Biblioteca Publică
Boston

Washington, 2002

Împreună cu șefa
Departamentului
Referințe Generob de
la Biblioteca Publică
Boston, 2002

Boston, 2002

New York,
2002

Echipa
Departamentului
Sistemul Integrat
de Biblioteci
Boston

Franța, 2000

SUMAR

ANII FRUMOȘI AI VERUȚEI OSOIANU	3
DIMENSIUNE MORALĂ A BIBLIOTECII	10
UN DECENIU SUB SEMNUL REFORMEI*	12
BIBLIOTECA VIITORULUI:	
CONTURURI NOI PE FUNDAMENT VECHI	17
PROBLEME DE ACTUALITATE ȘI DE PERSPECTIVĂ ÎN BIBLIOTECONOMIE	37
BIBLIOTECA, LEGISLAȚIA ȘI IDEEA DE DEMOCRATIZARE	46
DEPARTAMENTUL CERCETARE ȘI DEZVOLTARE ÎN BIBLIOTECONOMIE ÎNTRE TRADIȚII ȘI PERSPECTIVE	51
COOPERAREA ȘI COLABORAREA PRIN PROIECTE - IMPERATIV AL TIMPULUI	60
SOS BIBLIOTECA PUBLICĂ	68
AMERICA DIN LOZINCA NOASTRĂ SAU TOTUL PENTRU PATRON, TOTUL PENTRU BINELE PATRONULUI	71
BIBLIOTECA CONGRESULUI, O MINUNE ÎN DEVENIRE	84
INIȚIATIVE DIGITALE LA BIBLIOTECA CONGRESULUI	102
BIBLIOTECA ÎN SPRIJINUL INSTRUIRII PE TOT PARCURSUL VIEȚII (EXPERIENȚA BIBLIOTECILOR DIN SUA)	111
REȚELE GLOBALE DE REFERINȚE VIRTUALE - O NOUĂ „GENERAȚIE” DE COOPERARE	124
ASPECTE PRIVIND INSTRUIREA CONTINUĂ ÎN BIBLIOTECONOMIE ȘI ȘTIINȚA INFORMĂRII ÎN MASSACHUSETTS (SUA)	133
BOSTON 2001 - CAPITALA LUMII BIBLIOTECARE	138
„BIBLIOTECILE - INFRASTRUCTURA INTELECTUALĂ A UNEI ȚĂRI” (EXPERIENȚA BIBLIOTECILOR DIN FINLANDA) ...	147
O COLABORARE CU ECOU ÎN VIITOR	160

BIBLIOTECA PUBLICĂ DE INFORMARE „G. POMPIDOU”, MODEL PENTRU BIBLIOTECILE PUBLICE.....	165
NUMERIZAREA ÎNTRE POLITICĂ ȘI CULTURĂ.....	171
CARTEA ȘI INTERNETUL.....	175
OPORTUNITĂȚI DE CUNOAȘTERE	177

Lucrări prepress: Serviciul "Editura", BNRN

Bun de tipar: 05.10.2005

Coli de tipar: 12

Tiraj: 150 ex.

Tiparul sub comanda nr. 10,
executat la Imprimeria BNRN,
str. 31 August 1989 nr. 78 A,
Chişinău

Predomină în această cărțuție impresiile ei din țările occidentale în care s-a aflat și în care a fost convertită la o altă viziune asupra biblioteconomiei. Experiența bibliotecilor din SUA, Franța, Finlanda și din multe alte țări, încercările de generalizare asupra unor probleme importante în ceea ce privește promovarea noilor tehnologii, democratizarea și informarea sunt firele directoare ale acestui mănunchi de articole.

Alexe Rău

Fiecare dintre noi are o istorie care ne-a făcut ceea ce suntem, afirmă același Gaston Berger. Istoria personală a Verei Osoianu se împletește organic cu cea a BNR, cu a biblioteconomiei naționale și cu multe evenimente, cărora încă rămâne să le facem loc.

Ludmila Corghenci